Nagy-Kanizsa. Ötödik évfolyam. 5. szám 1866. márczius 1-én.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap

szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és müvészet köréből.

A somogymegyei gazdasági egyesület hivatalos lapja.

Megjelen:
Minden hó 1-én, 10-én, és 20-kán egész iven.
Szerkesztői iroda és kiadó hivatal: WAJDITS JÓZSEF könyvkereskedésében.

Előfizetési föltételek:
Helyben házhoz hordással és vidékre postán küldve:
Egész évre: - 5 frt. — kr.
Fél évre - - 3 „ — „
Évnegyedre - 1 „ 50 „

Hirdetések:
A hat hasábos petitsorért 1-ször 7 kr., 2-szor 6 és minden további beiktatásért 5 kr.
Bélyegdij minden egyes beiktatásért 30 kr.
A „Nyilt téren“ egy petit sor beiktatási dija 10 kr.

Előfizetési pénzek és hirdetések,
ugy szintén e lap szellemi tartalmát illető **közlemények,**
valamint vidéki levelek, bérmentve a kiadóhivatalhoz küldendők NAGY-KANIZSÁRA.

Üdvözlet a szerkesztőnek!

Hogy t. szerkesztő ur felszólitásának némileg ezuttal is engedjek, csak néhány alkalmi gondolat kifejezésére szoritkozom. Feledem a multat, melynek lapjával együtt — ha kis mértékben is — részese voltam, feledem a kellemes vagy kellemetlen szellemi találkozások perczeit azon reményben, hogy lapjának e multból megmaradt állhatatos közönsége már nem töprenkedik azon: vajjon igazolva vagyok-e bizonyos jelenetre nézve, melynek esetleges előidézője lettem? Az igazolás a körülményekben rejlett; nyilt kifejezése megtagadtatott tőlem. Cs.... urnak is adósa maradtam; a meg nem érdemlett dicséret, tárgyilagos megjegyzései és nevelészeti elveire nem csak udvariasságból, de ügyszeretetből is feleinem kellett volna, annál is inkább, mert hasznos eszmecserére lehetett kilátásom. Remélem Cs.... ur alkalmat nyujtand nekem e lapok hasábjain ismét találkozhatni.

Én mindég a jog, igazság s méltányosság buzgó védője valék, az emberiség érdekeit szivemen hordozám s az egy haza vagy megye szülöttei iránt gyengéd szeretettel viseltetém; mindez — hiszem — a jövőben is fog lelkesiteni. De a nyiltságot, bármily élesen nyilatkozik is ez néha bennem, semmiféle irodalmi képmutató bon-tonnak föl nem áldozom. A simogatást időveszésnek tartom ott; ahol harsány hangra van szükség, ahol az alvót fölrázni kell s nem ringatni. És ha ez elv irányadó lehet magánéletben, miért nem az irodalomban? Mellőzhetjük itt az őszinteséget? Vagy nem épen az irodalom hivatása képviselni az élétet s ennek valódi, létező érdekeit? Nagynevü irókká lőnek, kik eziránt nem voltak tisztában magukkal.

Ha ezen korszerütlen szegletességeim nem ütköznek szerkesztő ur programmjába (melyet még nincs szerencsém ismerni), ujolag oda állok a kapához, a legutolsó sorba. Remélem, találkozik ismét oly méltányos gazda, ki kifizet apró pénzzel.

Sajátságos sorsuk van provincialis lapjainknak. Rövid időközben föl s letünnek, vagy a selymérek változásain mennek keresztül. Ez utóbbi esetben csak az kár, hogy a gubót átrágják, s a remélett selyem helyett még mindig a régi daróczban járunk. Holott a provinczialis lapok, mint vidékök legközvetlenebb nyilvános organumai, épen arra hivatvák, hogy ugyanezen vidék ölében a kétrendbeli erkölcsi- s anyagijólét előmozditásán tervszerüleg, tárgyismerettel s őszinte buzgósággal munkálkodjanak. A fővárosi lapok e tekintetben sokkal általánosabb jelentőségüek s kitünőkké is válhatnak mint politikajak, szakközlönyök vágy szépirodalmiak, — de a provincialis lapot egyik sem pótolja. Másrészt a provincialis lap is, ha a kettőnek vegyületéből alakitja magát, a két szék- a főváros és provincia között földre esik, hivatásának meg nem felel.

Megbocsásson t. szerkesztő ur, de ugy vagyok meggyőződve, hogy a „Zala Somogyi Közlöny“ még mindig nem áll azon szinvonalon, melyen egy provincialis lap nemcsak becsülettel, de eredménynyel is megállhat. Ha a közlemények általán oly érdekeket képviselnének, minőket a gazdasági egyesületről szóló tudósitások, Somssich, Timon, Tersanczky s még néhány öntudatos toll szüleménye, s mindez tapintatos, mondhatnám paedagogikus modorban nyujtatnék a közönségnek: mindennemü eredmény más szinben állna előttünk. Esetleges vagy épen elvont tárgyu közlemények provincialis lapban, kivéve tárczáját, soha sincs helye; itt mindennek ugy kell intéztetnie, mint egy rendes gazdaságnál; minden a maga helyén legyen, s minden hang otthonosságot áruljon el, ugy, mint mi azt megszoktuk a székvárosban, falun vagy pusztán. Még mindez igy nem lesz, közönségünk nem fogja ily lap szükségét érezni s nem is fogja tömegesen pártolni; mert nem tudjuk magunkat az érdekek képviselőivé tenni s nem iparkodunk az állapotok képét teljes egészben s szükséges világitásban adni. Ezt tehetni pedig csak ugy fogjuk, ha a provincziális lap nemcsak nem lesz a kezdők s parlagi dilettánsok gymnasiuma, hanem a jók javának senatusa, hol minden tagnak külön tiszte lehet, de csakis mint az egységes egész részének. De — mondja tán t. szerkesztő ur — ezek a fővárosiakhoz pártolnak. Itt a forduló pont.

Mindig az volt meggyőződésem, s most is kimondom: közönséget lap teremthet. Feleljen csak meg az ohajtott közönség igényeinek*), kész a pártolás. — Tehát — ha csak speculative beszélünk is — a kiadó első teendője a megye capacitásait s elsőrangu (ha nem is ex professo) iróit lapja köré gyüjteni**), kiknél nemcsak előadási képesség, de leginkább az öntapasztalat kincse s őszinte jóakarat található, s kik abban élnek, mozognak, miről irnak. Mikép eszközölhető ez, a kiadó s szerkesztő dolga.

Hogy ne kelljen Amerikából példákat ide hurczolnom, hol népesebb város sincs lap nélkül, hazai lapra hivatkozom, mely ugyan nem provinczialis, de megmutatta, hogy tud közönséget teremteni. S ez a „Vasárn. Ujság.“ E lap ébresztette, melengette a nemzeti érzést akkor, midőn ezt fölkelteni szükség volt. Most már ennek özönében usztunk, a levegő megváltozott; meg is látszik a V. Ujságon, hogy hivatását betöltötte. Nem vallom e lap elveit mindenben, de azt emlitett tekintetben megérdemli, hogy példányként hozassék föl. Ha a széles hazában visszhangra találó szót képes valaki kimondani, miért nem inkább egy vagy két megyében, hol a a közszellem fölismerhetőbb s az igények könnyebben kipuhatolhatók?

Bármint csóválja fejét t. szerkesztő ur, mégis azt mondom: ha lapját ezentul sem fogják jobban pártolni, annak nem a közönség lesz oka. A kiadónak első teendője: áldozni (akár politikából, akár hazafiságból); a szerkesztőnek pedig főkelléke: helyzetének öntudatos, nemes fölfogása és tapintat. E kettőt részletezni szükségtelen; csak egyre bátorkodom t. szerkesztő urat egy füst alatt figyelmeztetni.

Hogy a fővárosi sajtó átkaroló figyelemmel kisérhesse az országgyülés menetét, a jogos igényeket, méltányos ohajokat s orvoslandó bajokat jól kell ismernie. Ez ismeretre nem vezethet egyesek felszólalása vagy elszigetelt vidéki levelezések, hanem igen azon provinczialis lapok, melyek megyéik, vidékök hü képviselői. Megyei igazságszolgáltatás, közigazgatás, községi élet, egyház és iskola, erkölcsi emelkedés vagy sülyedés, gazdaság, ipar, kereskedés stb. — mind oly dolgok, melyekre főkép a jelen körülményekben tevékeny figyelemmel kisérni, képviselni a provinczialis lapok feladata, hogy a törvényhozás alkalmazkodó, valóban bölcs lehessen. Mert jól tudjuk, hogy vannak elméletileg bölcs törvényeink, melyek a gyakorlati életben csak részben vagy épen nem alkalmazhatók.

Ily s hasonló gondolatok provinczialis lap vezetésénél vajmi megtisztelendők! A hivatás szép, de a felelősség is nagy. Egy ballépés kétszeresen boszulhatja meg magát.

Isten ótalmazza!

Lakócsán, 1866. febr. 5-én.

MECSEKHÁTI.

*) Törekvésünk eléget tenni. Szerk.

**) Örömünkre van, hogy lobogónk alá szép számmal jöttek. Szerk.

Gazdászati rovat.

1. Miként a vetések és szőllők állnak, sok gabonára és borra számithatunk, mert a vetések fokonként a legszebb fejlődésben voltak mindeddig, jeléül annak, hogy a gyökképzés rendesen történt, már pedig hol a gyökérzet szenvedő állapotban nincs, a növénynek termő fejlődése sem szenvedhet hanyatlást. Általános vélemény, hogy a rozsnak mérője legfeljebb 1 frt fog lenni, ide nem értvén az elemi csapásokat.

2. A szőllőtő mindeddig kárt nem szenvedett, jó volt az ősz, kedvező a tél, tehát a vesszők és bimbók tökéletesen kiérhettek, már pedig, ha a venyige és a bimbók jól megérnek szaporodtával a kettős bimbóknak, elvitázhatatlan a bő termés.

A kinek a szőlője ritkán van ültetve, sok a venyigén a kettős bimbó, és kövér a földje, az jól cseleksik, ha ez évben mérsékelt szálvesszőre metszet, ilykép háromszoros termésre tarthat számot, mely annál nagyobb szerencséjére fog szolgálni, ha kedvező nyár és ősz fogja követni. Megjegyzendő, hogy szálvesszőzéssel később kell szüretelni, mert minél magasabban van a fürt a földtől, ez annál később érik és forditva, tanácsosabb e szerint a szállvesszőt földszinesen harántul vezetni a szomszédtőke karójához, mint a saját karójára tekerni abroncs alakban.

TERSANCZKY.

Levelezések.

Somogyból.

I.

Tisztelt szerkesztő ur! A „Zala-Somogyi Közlöny“ ez év elején oly válságon ment át, mikónt nem állhatom meg, hogy ezen esemény felett, őszinte nézetemet habár unalmas lennék is, ne szellöztessem.

Megvallom, midőn hallám, hogy „Zala-Somogy“ a mesebeli hegyként megszült, sokat gondolkodtam azon, vajon ezentul azon közönség, mely az anyának is csaknem oly kegyelem kenyér formán nyujtá támogatását, képes leend-e a csecsemőt is fentartani?

Hogy tehát ez irányban valami eredményre juthassak; azon feltételek taglalásához fogtam, melyek általában de számtanilag is, egy hirlap fenállását biztosithatják.

Rövid taglalás következtében két tényezőt ismertem meg, melyek fölcg magukban rejtik, egy akár országos, akár vidéki közlöny feltételeit; t. i:

1-ször. A vállalat czéljára képesitett elégséges működő vagyis szellemi erő.

2-szor. Egy ugyan azon erőhöz mért, aránylagos olvasó vagyis fentartó közönség.

Hol ezen tényezők egyike a másik irányában kisebbségben van, ott ha rövid idő alatt az egyensuly helyre nem áll; a vállalat megszünésnek, vagy legfeljebb tengésnek van kitéve.

Láttuk ezt számos keletkezett és ismét elhunyt vállalatokon. S valamint volt eset arra, hogy valamely irodalmi vállalat kellő szellemi erők hiányában megszünt. Ép ugy volt rá eset, hogy a legjobb szellemi erőkkel felszerelt vállalatok is, olvasók hiányában buktak meg. És ez jelenleg se tartozik a ritkaságok közé.

Minden ily esetben nincs meg az arány, a működő és a fentartó erők között.

Különösen áll ez a hirlapi vállalatoknál, mert ezek nem lévén egy bizonyos szakhoz kötve, változatos czikkeik nagyrészt csak a jelenre számitvák; nem lehet remény hozzá, hogy mint például a szaktudománnyal foglalkozó könyveknél az eset; hogy lassan-lassan egyenkint végre csak elkelnek.

Egy létre jövendő hirlapnak, már kész közönséggel kell birnia, vagy ha nincs, akkor oly szellemi erőket kell összpontositania, mely érdekes költő dolgozataival képesitve van arra, hogy rövid időn egy, a vállalat fenállhatásának megfelelő olvasó közönséget előteremtsen; vagy: ha ez nem sikerül, megszünnie, és várni egy jobb kort, a midőn ezen esetőség ellen az olvasással foglalkozó közönség szaporodása folytán, némileg fedve leend.

Volt idő, midőn e hazában egyes nagy lelkek áldozatokkal is fentartottak egy-egy lapot, csakhogy felköltsék a nemzetben, a hazai irodalom iránti részvétet. Azonban hála az égnek, hogy ez idő rég elmult.

Még ugyan sokban hátrább állunk, mint némely, nálunk e tekintetben szerencsésebb nemzetek; mégis elmondhatjuk, mikénti az ut megtörve van; s annyira gyarapodva az olvasó közönség száma, miként immár lehetővé lett, több anyagi vállalatot egyes vidéken is fentartani.

De habár ennyire haladtunk is, nézetem szerint távol vagyunk még azon időtől, a

Mai számunkhoz mellékelve van: Somssich Pál, kaposvári választókerület képviselőjének beszéde.

midőn, minél több vidéki közlönyök életbe léptetésével — a szellemi vagyis működő erőknek és az olvasó, de a vállalatot egyszersmind anyagilag fentartó — közönségnek, — tuláságos elaprózása a vidéki közlönyök által kitűzött czélnak ártalmára nevalhatnék.

Azon haladás, melyet hazánk népeinek szellemi mozzanataiban tapasztalni hála Isten szerencsénk van; nem zárja ki azon szükségességet; miként minden ujon keletkező lapok létrehozásánál az ezt majdan támogatandó közönség, ugyan azon arányban! szaporodása iránt, figyelemmmel legyünk.

Mielőtt tehát valamely vállalat megindításához fognánk; gondoskodnunk kell a működő és fentartó erők lehetőleges öszpontosításáról.

Mert a szellemi erők lehető legnagyobb öszpontosítása, nagyobb választékosságot tévén lehetővé az elmeművekben; nagyobb közönséget tesz érdekeltté a lap czélja iránt. Mely közönségnek növekedő száma, ismét a vállalatot, anyagi támogatásával megerősíti; és folytonos fejlődésre képesíti.

Mert nagyobb öszpontosítása a szellemi erőknek, bármely közérdekű tárgy részletesebb és alaposabb megvitatását eszközölni képes lévén; egyszersmind az olvasó közönségre, ez vagy ama czél elérése tekintetében nyomatékosabban képes hatni; a teendőkre nézve irányt adni; s magának közönséget teremteni. Mely közönség, mint megtestesítője minden közjót irányzó vállalatnak; egyszersmind alapját képezendi a lap szellemi ereje további növekedésének.

PIANOVICS.

Gelse, 1866. február havában.

E napokban keresztül utazván Gelsén, csodát láttam. A falu végén éjszakról van egy tisztességes lak, melyet árok övedz körül, melyben itt egy disznó, amott pedig egy kutya fekszik döglötten, az udvar közepén emelkedik fel egy vigyázó toronyhoz hasonló szárítógép, mely hat döglött lónak czombját és oldalbordáit tartja az ég és nap felé, valószinü, hogy kiszáradjanak a kutyák, vagy az aratók számára, vagy tán, hogy a szél a dögpárát a faluba vigye, megfertőztetésére a légnek és a nétán létező szagály elterjesztésére, mert vannak ám emberek, kik azt tartják: „ha megdöglött az enyim, vesszen a tied is."

Megfoghatlan, hogy miért nem intézkedik a község elöljárósága ez iránt, midőn jól tudja, hogy az ily cselekvények által sokszor oly közösek válik a veszély, mely épen azért nehezül felelősséggel a vállaikra, mert hivatalos hatáskörükhez tartozik az ily meggondolatlanságszülte cselekvényeknek elevekorán elejét venni.

Ha a falubirája nem birna a tényezővel, védolja őt a szolgabirónál, hisz ez helyben lakik, jól tudja ez azt, hogy ilyesmit elkövetni nem szabad, a hogy az ily kihágás a körülmény fontosságához képest 8 naptól egy hónapiglani fogsággal büntetendő. Miért kell az ily cselekvényt elnézni, eltürni? el nem gondolhatom.

Ha ezt például egy Bachianus — követte volna el, ugyan mit mondana amice? K.

Zala-Egerszeg, febr. elején.

A Balaton melléki szükölködők javára rendezett táncsvigalom alkalmára eladatott 210 darab belépti jegyért bejött 315 frt, — mely öszveghez Zalamegye országgyülési képviselői 12 frttal járultak. — Magány könyöradakozás utján: — Oszterhuber József 5 frt, Skublics Zsigáné 2 frt, Fránkovics Károly örnagy 3 frt, Bessenyei Ernő 3 frt, Csertán László 2 frt, Olai jegyzőség beküldött 4 frt, 44 kr., Bonczföldi jegyzőség 2 frt; a belépti jegyekre felül fizettek: Csillag László 2 frt. 50 kr. Habay György 50 kr. Molnár Dénes 50 kr. Kossina mérnök 50 kr. Königmajer János 50 kr. O. sz. 50 kr. Hrabovszky Flóri 50 kr. Árvay István 50 kr. egy A. hahóti adakozó 50 kr. — A terem földiszitéséért, és megmaradt gyertya darabok eladásáért 12 frt. s igy az összes jövedelem 355 frt 94 kr. — Ezen öszvegből a terem diszitésre mely elhagyatott állapotában sok költséget igényel, továbbá zenészeknek, és világitásért öszvessen 172 frt 14 kr. adatott ki, — s igy az öszvés jövedelemből annek levonásával a szükölködők javára 183 frt 80 kr. tisztán fent maradt, mely öszveg Csillag László 2-od alispán urnak a szükölködők között czaközlendő czélszerü kiosztás végett át adatott. —

A rendezőség.

Kövczskájla, 1866. febr. 12-én.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Hozzám intézett becses felhivásának engedve vidékünk több eseményeit röviden következőkben adhatom elő.

A Balaton melletti uralkodó ineség a közönség tudomására jövén, sokan iparkodtak a szomoru helyzeten mihamarább segiteni. Igy történt, hogy a zalamegyei nemesi pénztár részéről 300 frt adományoztatott a Szeperdiek részére. Mely adományból következő szeperdi lakosok részesültek: Pál János 5 frt. Buzás Gábor 5 frt. Bugovics Jánosné 5 frt. Bikádi Sándor 5 frt. Csere József 5 frt. Pálffy Ferenczné 5 frt. Gigi Sándor 5 frt. Gigi János 5 frt. Horváth Pál 5 frt. Katona József 5 frt. Kis Ferenczné 5 frt. Kis János id. 5 frt. Kis János ifj. 5 frt. Kis József ifj. 5 frt. Kovács Márton 5 frt. Márkus János 5 frt. Nagy János szolga 5 frt. Német Péter 5 frt. Pál Ferenczné 5 frt. Pál Józsefné 5 frt. Patyi János 5 frt. Pupos Dániel 5 frt. Kovács Ferencz 5 ft. Pörhendi József ifj. 5 frt. Siffer Ferenczné 5 frt. Somódi Dánielné 5 frt. Sebestyén Sándor 5 frt. Szabó Péter 5 frt. Szöllösi Sándor 5 frt. Szöllösi Istvánné 5 frt. Szöllösi Mihály 5 frt. Szöllösi Sándorné 5 frt. Horváth Istvánné 5 frt. Varga István 5 frt. Csabai Sándor 5 frt. Márkuli József 5 frt. Salamon Illés 5 frt. Horváth János 5 frt. Török József 5 frt. Szöllösi János 5 frt. Keszei Lajos 5 frt. Gigi Péter 5 frt. Póór István 5 frt. Bugovics István 5 frt. Vörös Kis József 5 frt. Mészáros Ferencz 5 frt. Sebestyén István 5 frt. Pál Sándor 5 frt. Mészáros Sándor 5 frt. Birkás Péter 5 frt. Pap Gusztáv ref. tanitó 15 frt. Széphegyi Gáspár rom. kath. tanitó 15 frt. Rühl János evang. tanitó 15 frt. Összesen 300 o. é. forintot kaptak.

Mire nézve a nemesi pénztár kezelői s különösen Csillagh László II-od alispán ur ki ezen adományt oly gyorsan épen a szükség legnagyobb idejében a szükölködők kezei közé juttatta — eszünkbe jutván ama közmondás „bis dat qui cito dat" igazi jelentősége nemcsak a Szeperdiek hanem az egész magyar közönség részéről, mély elismerést és tiszteletet érdemelnek. Tudván azt, hogy 54 családot vigasztaltak az éhezés napjaiban, mert mindegyik ember egy kila gabnát vett a neki jutott pénzen.

Ezenkivül több rendbeli kisebb adományok is mentek még a Szeperdiek részére u. m.: Csigó Pál gyulakeszi molnár mester és fia Csigó Pál galóczi közbirtokos 565 font kenyér lisztet küldöttek, és azt 5 család közt fel is osztották. Godolányi János ur Gy.-Kesziből egy szekér krumplit küldött részükre, — ebből minden család külömbség nélkül kapott családja számához mérten.

Ezen adakozók neveit a sajtó utján közhirré tenni nemcsak illőnek, de kötelességnek is tartom, mert olyan emberek kik a szükölködőkön nemes szivök sugallatával — akarnak segiteni, méltók arra, hogy az egész közönség becsülje őket.

Nem hallgathatom el még azon tényt, hogy Kövágó Eörsre szintén érkezett 79 o. é. forint Z.-Egerszegről Györffy János ur által küldve az ott levő szükölködők felsegélésére, mely összeget Észe István evangelikus lelkész ur (mint kihez a pénzösszeg küldetett) és Marton János r. k. lelkész urak által valláskülömbség nélkül még január hó utolsó napjaiban kiosztatott a legszegényebbek között.

S ugyanazért mint Györffy János urat, kinek felhivására gyült össze a Zala-Egerszegiek között ezen összeg pénz, mind pedig a Zala-Egerszegieket méltó dicséret illeti.

Maradok tisztelettel

VÖRÖSMARTY JÓZSEF
közbirtokos és mérnök.

Zala-somogyi hirek.

△ Somssich Pál beszéde. Mai számunkhoz örömmel mellékeljük Somssich Pál kaposvári választó kerület egyhangulag megválasztott képviselőjének beszédét.

△ Befogott rablók. Mint halljuk, a mult számunkban közlött Haufner kereskedő megtámadói már befogattak, de még nemvallottak be semmit.

△ Jótékonyság. A jószivüségéről ismert Guttman S. neje 15 ftot küldött a városi tanácsnak keresztény házi szegények közti kiosztás végett. A jótékony asszony ezt már évek óta küldi a városi tanácshoz, bár csak ily nemes tett utánzásra találna.

△ A polgári egylet főpinczére egy borbélynak több hatost nyujtott a kezébe, hogy tegye föl a kis lotteriára, azzal a megjegyzéssel, hogy ha nyer, 50 ftot kap jutalmul. Elgondolhatjuk a jelenetet, midőn a beretvahős a vendéglő-szobába rohant, kalapját földhöz vágva hurrát kiáltott, táncolt, sem pinczér sem pedig a vendégek nem tudták mire magyarázni, mig végre örömtől felbuzdult vére türelemolaj nélkül is lecsillapodott és a nyertest üdvözlé. Képzelhetjük, hogy a főpinczér elfeledé a dupla-kréta kormányát, sietett meggyőződni a tény valósága felöli, s csakugyan 960 frt jutott részére. — Folyt sör és bor, volt öröm a háznál.

△ Gyakornoknak felvétetik Wajdits József könyvkereskedésében egy jobb házbéli oskolázott fiatal egyén jó feltételek mellett. Ugy szintén nyomdai és könyvkötői üzletében egy egy tanonc kerestetik. Vidékiek előnynyel birnak.

△ Zenekari jubileum. Grünbaum József helybeli zenekara jövő évben fogná 25. évi fenállását megünnepelni. Ritkaság az, hogy e zenekar szervezete óta kevés változással áll fönn, s nemcsak hangszereiken fejtenek ki jó harmoniát: hanem maguk közt is a lehető legjobb harmoniában élnek. Látszik, hogy férfiak; már 12 nő közt alig lehetne 25 évig jó harmoniát fentartani.

△ Gyilkosság. Feb. 20-án valószinüleg a letenyei börtönből megszökött s a rátkai rablásban résztvett Markus vezetése alatti rablók Segesdre Blauhorn nevü 90 éves agghoz mentek, az ablakon át tőle pénzt kérvén; de miután azt tőlük megtagadta — agyonlötték, mire a gaz gyilkosok odább állottak.

△ Pénzvesztés. Egy vidéki nő a város piaczán száz és nehány frtot vesztett el.

△ Az előbbi lapunkban emlitett bajcsai lázadás fölött foly a helybeli főbirói hivatalnál a szigoru vizsgálat.

△ (A Kanizsa-pécsi vaspálya.) Hinde és Glaston urak, egyesülve néhány osztrák vállalkozóval, folyamodtak a kanizsa-pécsi vasut épithetési engedményezéséért. Ugyanazon időben ezen ház biztositá magának a gazdag vasasi szén-medret, és a fönt nevezett engedménynek gyors elnyerésénél lekötő magát nemcsak a pálya-udvar kiépitését, hanem a köszén-bányáét is végrehajtani, pedig ugy: hogy már 1867-dik év végén 10—15,000 mázsa szenet vasutilag elvitettet. A mondott pálya-összeköttetés a steyer vasipar-üzletre nézve életkérdés gyanánt tekintendő. Ugyanis ahoz az igen használható pécsi szenek csak alig tekintve a 18 mértföldnyi távolságot, igen olcsó áron jutandnak; és miután Nagy-Kanizsa végpontja a déli vaspálya-állomásnak: következésképen igen is kifizetné magát az, a steyerhoni vasnak magasra emelt ára pedig ezáltal nagyon csökkenne, és az igen fonyegetett vas-iparnak a legjobb fordulatot adhatná.

△ A nagy-kanizsai takarék-pénztárban a választás kevés kivétellel az előbbi maradt. Az 1865. mérleg következő: Tartozik. Kötelező levelek jegyzékére 180360 frt — kr. Előlegezések jegyzékére 7867 frt 35 kr. Váltók jegyzékére 101391 frt — kr. Kintlevő % jegyzékére 2343 frt 80 kr. Butor 450 frt — kr. Jótékonysági conto mint előlegezés kegyadományokra 417 frt — kr. Készpénz 1865. december 31. 11734 frt 46 kr. Összeg 304563 frt 61 kr. Követel: Befizetett részvény tőkéért 24900 frt. — kr. Kamat a részvény tőke után 1865 évre 1494 frt — kr. Kamat a részvény tőke után 1864. évre 127 frt 80 kr. 5% betét jegyzékre 256835 frt. 83 frt. 4% betét jegyzékre 5437 94 kr. Fel nem vett 5% kamat 7223 frt 15 kr. Fel nem vett 4% kamat 94 frt 38 kr. Osztalék-jegyzék fel nem vett osztalékért 494 frt 98 kr. Tartalék alap jegyzék 4680 frt — kr. Kanizsai fő-gymnasium alap 430 frt — kr. Haszon és veszteség jegyzék 3046 frt 53 kr. Összeg 304563 frt. 61 kr.

△ Bényei és Laczkó szintársulata ideiglenes itt tartózkodásuk alatt előlegesen következő szindarabokat adnak elő. Február hóban: 24-én, szombaton „Pajkos diákok", operette. „Ha te ugy, én is ugy", vigjáték. 25. vasárn. „Nőnövelde", operette. „Tiszaháti libácska", vigjáték. 26. hétfőn semmi. 27. kedden „Férj az ajtó előtt", operette. „Házasság sava" vigjáték, bérlet 1-ső szám. 28. szerd. „Varázshegedü", operette. „Braziliai" vigjáték, 2. számu bérlet. Martius hóban: 1-jén csütörtökön „Dajka" oberette. „Chassé croissé" 3-dik szám. 2. pént. semmi. 3. szomb. „Szerelmi varázs" operette, (rendkivüli előadás.) 4. vasárn. „A fecsegők" vig opera. 5. hétfőn semmi. 6. kedden „Eljegyzés" operette. 7. szerd. „Az idegesek" vigj. 8. csütört. „Elizondói leány" operette. 10. szomb. „Choufleuri ur otthon lesz", operette. 11. vasárn. „Fortunio dala" operette.

△ Vidéki csődülés. Sajátságos, tán még soha sem jött annyi nyomorult csőcselék városunkba, mint jelenleg; ugy hogy városkapitányunk már több mint 50 egyént utasitott ki a városból, a kik munka nélkül, más költségén éldegelni kivántak.

△ Összekoczczanás. Egy helybeli pórfiu fáért indulván kocsijával az erdőbe; az erdő szélén a kanász-bojtárral összekoczczant; mire a bojtár egész dühvel baltáját vállába vágá. Csakis bundájának köszönhető, hogy vállcsontját össze nem szakitá. Az illető jutalmát a főbirói hivatalnál kinyerő.

△ Pénzcsinálás. Egy családos embertől kérdé ujdondászunk, hogy mi ujság van a városban? mire ő felelé: Uram, annyira vagyunk már a nyomorban, hogy ujság az is, ha tulajdonunkban egy-egy forintot láthatunk. Valóban mondott is valamit; mert Kanizsán az ipar annyira meg van akadva, hogy számtalan családapa aggódik családja eltartásán; mivel a nyomor türhetlenné kezd válni. Egy helybeli lakatos mester, a ki már nem tudá családját eltartani, azon szerencsétlen gondolatra vetemedett, hogy családját az éhenhalástól megmenthesse; tehát hatosokat csinált; azonban tiltott működése csakhamar felfedöztetvén, s igy a szegény családapa majd évekig sirathatja meggondolatlan tettét.

△ A kosuthelyi orsz. gazd. tanintézet körében már is több oly életrevaló intézkedés történt, mely a növendékek szellemi életének fejlesztésére csak kedvező befolyással lehet. Igy az igazgatóság egy olvasókört alapitott, mely mintegy 12 hazai lapot járat; az intézeti hallgatóság pedig egy „dalkört" alakitott, melynek 56 működő tagja van, pártfogója Péterffy József igazgató, elnöke pedig Tormay Béla tanár. Egy tornázó társulat is van ott alakulóban. A lefolyt farsangon az ifjuság három táncszmulatságot is rendezett jótékony czelokra.

△ Könyvismertetés. Belányi Fer. szorgalmas munkatársunk egy munkát küldött be szerkesztőségünkhöz, melynek czime „Vadonban" regény az észak-amerikai államokból. Ajánljuk a n. é. közönség szives figyelmébe.

Fővárosi és vidéki hirek.

— Mi ujság Pesten? Szerintem a legörvendetesebb ujság az, miszerint a felséges pár itt időzése már nem ujság, mivel azt akarom mondani, hogy szinte a mienknek érezzük ő felségeiket és ők is otthonosoknak látszanak lenni. Ennek jele az, hogy hazánk szeretetre és hódolatra méltó Anyja még egy hónapig fog körünkben időzni; ennek jele az, hogy felséges Királyunk mindig kiséret nélkül egyszerü katonatiszti köpenyben szokott sétálni, és a minap ily sétát fekete bottal kezében a Gellérthegyre is tön (mondják). Mi természetesb, hogy jelenleg tömérdek adoma járja a nép között, a mint az közkedvességü uralkodóknál szokás. A nélkül, hogy felelősséget fogadnék értük, feljegyzek egypárt, miketa minap egy koresmában hallottam: két előttem ismeretlen egyéniség (budai polgároknak látszottak) beszélgetett hangosan hogy érthettem egyetmást: Az egyik adomában azt emlitették, hogy a császárné Ő Felsége egy napon az udvaron ment volna egyszerü öltözetben keresztül, és az ott álló őr felé menvén, annak kétszeri felszólitását, miszerint — itt csak az udvarbelieknek szabad járni — (szegény nem ismerte Ő Felségét) nem hallván, ezen őr harmadszorra feléje ment és vállát érintette őt visszautasitandó. Császárné Ő Felsége mosolyogva mondta „jól van" és haladt tovább, mire néhány udvari a katonának rontott, őt őrállomásától felmentették és becsukatták; a dolog azonban Császár Ő Felsége elé került. vén ez a katonát nemcsak szabadon bocsátotta, hanem kötelessége pontos teljesitése végett káplárrá is nevezte volna ki. A másik pedig Deákra vonatkozott, kiről a Császár Ő Felsége ezt mondta volna meghitt körben, hogy: Deák ist mein Mitregent. Mondom, hogy nem vállalok felelősséget ezekért, csak megemlitem, miszerint most az uralkodóhás és Deákról folynak az adomák, mint épen Frigyesről Berlinben, vagy I. Napoleonról, Párisban.

Politizálni nem akarok, hanem azért mégis megjegyzem, hogy mágnásaink terve a külön feliratra nézve, nem jó vért csinál, sok helyütt, mert mindenki már szeretné látni az eredményt, mi ekképen igen távolra esik, miután az alsóház ezt lehet Deák szombati nyilatkozatából sejteni, nem fog a részletes vitákba elegyedni, mielőtt a felsőház feliratí javaslata köztudomásra nincs adva; tudjuk pedig, hogy a 30-as bizottmány még nagyon is nincs tisztában.

Miután tehát az országgyülés egyelőre érdekességét elvesztette, nézzünk az „afrikai nő" után. Még nem láttam, hanem remélem mielőbb láthatni, ha majd azon tiz előadás véget ért, melyekre már levan foglalva minden. Akkoráig fentartok mindenből, — mit láttam és hallottam, — bővebb jelentést, mert most legfeljebb azt irhatnám, mit a Sürgöny vagy egyéb lapok irnak róla nagy reverenciával. Ma (hétfőn) a Szigetvári vértanuka adják és azon édes remény keletkezik a közönségben, hogy a legmagasb Udvar jelenlétével fogja szerencséltetni.

Azon tömérdek jövedelmekkel szemben melyeket a nemzeti szinház szed esténte (mondják: havankénti 9000 frt plus) szomoru látvány, melyet nyujt egy másik hazai fillérekből keletkezett intézet, melynek utolsó holmiját mult pénteken fecséreltek el potom árakon, — ez a népszinház, ezzel vége, mert hatósági rendelet nyomán egy harmadik szinház fennállása Budapesten csak káros hatással lenne a két már létezőre nézve; már most a nemzet ezzel érje be, és engedjen letromfolásnak helyet. Hasztalanul appellál Molnár; a lapok bevégzettnek tekintik a kérdést, és mialatt a nemzetadta vagyont eladják, magán az épületen kétfejü sas honol, miután a helyiség financzlaktanya lön: „Változnak az idők, és mi bennük." De nemcsak a politikával, igy vagyunk az irodalommal is.

Az eredetiekben különösen nagyon szegények vagyunk; azon nagyszerü alkotmány melyet feliratnak neveznek, annyira elvonj figyelmünket, hogy legbuzgóbb kiadóink sem mernek vállalkozni.

Ennyi is elég beköszöntésnek, nemde

szerkesztő ur; azonban ha rosz néven nem veszi, egyről másról fogom tudósitani, mi érdekest élvezek e nevezetes időszakban Pesten.*)

I. A.

— Szegeden e napokban 83 éves vőlegény és 60 éves menyasszony lépett a szent házasság rigyére. A férj most már negyedszer kereste boldogságát a páros életben; jele, hogy mindig megtalálta azt. Most épen a mézeshetoket élvezik.

Bécsi és külföldi hirek.

— Belcredi gr. visszalépését a bécsi lapok mind valószinübbnek állitják. A „Wanderer" jólértesült tudósitója azonban azt egyelőre meg nem történőnek hiszi.

— Napoleon császár a becsületrend nagykeresztjét küldte meg Rudolf cs. kir. koronaherczegnek. Grammont franczia nagykövet fogja a rendjelvényeket ünnepélylyel átnyujtani ő Felsége Budáról viszaérkezte után.

— A kegyetlen fiu és testvér. A spanyolországi zavarokból a következő borzasztó esetet meritik fel némely külföldi lapok: Egyik; Madridtól nem messze eső kis városban élt egy számos tagból álló család: a szülők öt, már megnőtt leánynyal s három fiu, kik közül egyik a Prim táborában szolgált. Ez utóbbi egy este haza vetődvén, szülőivel, kik a királyné pártján állottak, komoly vitába vegyült. A vitához testvérei is hozzászóltak, ugyancsak a királyné pártján. A kedélyek s kifejezések mind élesebbé válva a vége az lett, hogy a szeréntök rosz uton járót a szülők kitagadták s utat adtak neki. A katona a legnagyobb dühhel rohant el, hogy éjjel visszatérjen s az ajtókat bekötözve a házat szülőire gyujtsa. Ezek — a tüz első álmukban érvén őket — akkor vették észre midőn az egész ház lángban állt, az ajtók kivülről bekötve s az ablakon rostély. Az oda rohanó nép már csak megégett holttesteket talált. Az emberiséget s minden jobb érzést levetkezett fiu — hihetőleg a lelkismeret furdalásaitól vádoltatva — egy kutba keresett ez ellen még azon reggel menedéket.

*) Szivesen fogadjuk, csak minél több terveket a lap hasábjaihoz mérve. Szerk.

Pipere-asztal.

Ugy regélik, hogy szépnek szülottem, szépségemet csodálta mindenki, a ki csak megpillanthatta, hiuságomat növelé a sok szép és hóditó szó, mig elvégre magasbra kivánván emelkedni, daczolni kezdék a mindenható végzése ellen, mert még szebb kivántam lenni.

Hajamat naponkint szagos olajjal vagy pomadéval kenegetém, mely ugy is a legszebb és finomabb selyem szálakból volt formálva, fényében volt elrejtve a tükör erő csodatehetsége; Párisból, Londonból hozattam a legelhirhedtebb fehéritő és pirositó arczporokat s kenőcsöket, hogy képem fehérsége és pirossága felülhaladja a hó és rózsaszint, mely különben is a viruló egészség jelképét viselé; alabasztor fehérségü, szép sorozatu, ép fogaimat a legajánlottabb fogporokkal, szájvizokkel és fogkefékkel ápolám a legnagyobb szorgalommal, mig végre életem 30 ik évében töpörödött, csöpörödött, aszott rémkép vált belőlem, mennyiben hajam részszerint megszürkült, részszerint pedig kihullt, szemeim elgyengülvén sem varrni, sem olvasni nem tudok, képemet ezer és millió ránczok s foltok boriták el, fogaim folyvást fájnak, sargák és törékenyek, elveszték pedig nyolczat, foghusom leomlik, s most ezek folytán a szó szoros értelmében a pipere asztal mellett ülök, mint vén kisasszony.

Nyilt posta.

V. Bélának Pesten. Levelét kérjük pontosan a hó 5-, 15- és 25-dike körül beküldeni. Rövid sorokban, kevés szóval sok tényt kérünk.

Bélához. „Öregedünk," „Tassy" Berangertől, s a felköszöntő költemények csak átnézés után. „A negyedik csapás" czimü történeti episod; majd mire a sor rákerül.

B. Gy. Szombathely. „Vizen van a hajó." „Megállok" czimü költeményre nézve türelmet kérünk; jelenleg nagyon sok vers áll rendelkezésünkre.

B—i. Szombathely. Terjessze ki figyelmét önálló, közhasznu czikkekre; ezekben még hiányt szenvedünk.

T. József. „Bőrférges lovak." A jövő számban. Fogadja hálaköszönetünket; személyében nemcsak lapunk pártfogóját; hanem egy talpraesett irót is birunk.

Markbreiter. N.-Kanizsán. Jöni fog, csak forditani ne kellene; kérünk mást is.

K. urnak Csurgón. Mig befejezését nem küldi, nem adhatjuk.

Völgyinek Mucsiban. Ugyanazt.

Jenőnek Kassán. „Életemből." Szorgalommal irt költemény, jöni fog. Kérünk önálló czikket is.

T. K Budán. Levelét illető helyére elküldöttük. Köszönet a munkatársak megnyeréséért.

††. Zala-Egerszegen. Igen kérjük az ujdonságok beküldésére.

V. Keszthely. Ugyanazt.

N Lajos. N.-Cty. Lapunkat megindítottuk, kérünk rövid közhasznu czikkeket beküldeni.

R. Rezső, Esztergam. Megkaptuk. Köszönet szives pártfogásáért; levelünket már utnak inditottuk.

Kis sorshuzás febr. 17.

Bécs: **72, 25, 41, 40, 59.**
Grátz: **41, 50, 59, 24, 71**

TÁRCZA.

Egy árva fiu története.

I.

Kisded szobának ablaka
Kigyul miként az alkonyat, —
Lobogó mécs világánál
Szép ifju nő ül, s varrogat...

Játszik körüle kis fia
Kártyából épit házakat,
Ledönti őket sóhaja...
S helyökbe rak ujabbakat. —

Majd álom száll szemére le,
„Aludni menj kis gyermekem:
Imádkozzál," s a kis fiu
Imádkozik szép csendesen ..

Lenyugszik az ima után
Álmában ugy mosolyg, nevet...
Zokogva sir az ifju nő
Alvó kis gyermeke felett...

„Két napja hogy eltávozott
Férjem, s nem jő, — oh hol lehet?!
Én Istenem, hozd vissza őt, —
Szánd meg az én életemet!...

II.

Kicsiny zugban romlott a lég,
Lassan fogy el ott az élet...
Boldog ki ott nem ismerős...
Jaj annak ki oda téved....

Pénzt, életet koczkáznak ott,
Nyer az egyik, másik veszit...
Szegény asszony könnyezhetel!
A férjed ott vetkőzteti k...

Órát, gyűrüt berakott már
Kapczára jött im most a sor
Alvó gyermek — ha ébredel, —
Koldus leszesz te már akkor....

Kifosztva megy a helyről el,
Lelkére száll nehéz teher.
A fájdalom, — s ugy huzza le
Nem birja gyönge lelke el....

Folyam mellett viss el utja,
Lágyan susognak a habok...
Jó emberek — árvájának
Egy két fillért adjatok!!

KOMÉNY JÓZSEF.

A viszonzás.

Elbeszélés Herchenbach W.-tól.

Német eredeti után közli Szávay.

(Folytatás)

Ezeken kivül még több nyalábocskák is voltak a kosárban, a melyek mindegyikén név volt. Ezek ajándékok voltak a falu szegényebb asszonyai számára.

„Ezeket azonnal el kell vinnem" mondá Mathild „nehogy a jó anyókák aggódjanak és azt gondolják, hogy az intézetben rólok egészen megfeledkeztem." És a kosarat a karjára vévo sietve ment a faluba.

A szegény gunyhók, a melyeket meglátogatni akart, szétszorva valának. Mindegyikbe betért, s mindenütt bőkezüleg ajándékozva és a család hogylétéről tudakozódva.

A kosaracska minden látogatásnál üresebb lett, mig végre annak fenekén csak egypár meleg harizsnya maradt. Most egy mellék ösvényre tért, a mely egy egyedül álló gunyhócskához vezetett s a mely még szegényebb alakot mutatott a többieknél a faluban. Lépése lassubb lett, mig végre egészen megállapodott és habozni látszott, valjon tovább menjen-e vagy vissza forduljon? Testét borzadály fogta el, arcza vidorsága egészen eltünt.

Mi lehetett ennek oka? később fogjuk hallani.

Mig ő elhatározatlanul magával küzdött, kinyillott a gunyhócska egyetlen ablaka és annál egy hervadt női alak jelent meg.

„Mathild" kiálta gyönge hangon karjait kitárva

Mathild tovább nem habozott, hanem egy gyors szökéssel az öreg Gertrud karjai között termett, a ki nem győzte eléggé bámulni az ékes teremtést; sovány kezeit össze csapva mondá: „mily nagy és szép lettél három év alatt, mint fog majd Jenő bámulni, ha megfog látni. Ő oly gyakran beszélt rólad.

A Jenő névnél pir boritá el Mathild arczát és ismét azon nyugtalanság látszott szorongatni keblét, a mely őt utközben fogta el. „Hol van Jenő?" kérdé félénken szemeit lesütve

„Jenő Bonnban van" felelé Bertrud „hol igen sokat kell tanulnia, hogy legyen valami belőle. Minden nap kérem az Istent, hogy magát jól viselje, és nekem egykor gyámolom, atyádnak pedig becsületére váljék.

Minthogy a kegyes olvasó Jenőről valamit közelebről is akarna tudni, azt e következő sorokban följegyezni jónak láttam. Jenő és Mathild mint kis gyermekek egymás mellett ültek az oskolában, és magokat szorgalom, pontosság, és engedelmesség által kitüntették. A tanitó őket, mint követésre méltókat tüntette ki többi tanuló társaik előtt, ugy szinte a lelkész is, és e kitüntetés által Mathild és Jenő között egy szellemi barátság jött létre.

De a mennyivel közelebb állottak a gyermekek szellemileg; annyival távolabb voltak egymástól anyagilag; mert Jenő anyja a legszegényebb volt a faluban. Miért is nagy ellentét volt, midőn a szegény ifju és a csinosan öltözött leányka a réten együtt játszottak vagy tanultak.

A mint Jenő tanitóját napról napra nagyobb bámulatra hozná, ez a lelkészhez ment és mondá: „sajnos lenne ha ez ifjunak napszámosnak kellene lenni, valamit kell tenni, hogy belőle tanult ember váljék. Ezt a lelkész is belátta ugyan, de hogyan lehessen ezt véghez vinni? e kérdést megfejteni képes egyikök sem volt.

Valamint minden fontosabb kérdésnél, ugy most is a biró tanácsát szintén kikérték. De ez fejcsóválva felelé: s Mindenki nem lehet tanult ember, napszámosnak és szolgáknak is kell lenni. Különben pedig már is Gertrudot a községnek kell tartani, hogy tarthassuk még vele ez ifjut is? Sokkal jobb lesz, ha munka által minél előbb a községről a terhet levendi."

Ily beszéd ugyan egyiköknek sem tetszett, de helyben kellett hagyniok, mert csekély jövedelmök mellett egyik sem volt képes rajta segiteni.

Jenő, ki a tudományokat mindenek fölött kedvelte, szomoru és levert lőn, a midőn reményét igy meghiusulni látta, többé Mathild enyelgései sem voltak képesek fölvidámitani. Akár merre ment, folytonosan könnyezett. Észrevehetőleg fogyott, s inkább hasonlitott valami vázhoz mint élő lényhez.

Mathild e nyomort többé nem nézhette, s egyszersmint neki sem tetszett, hogy kedveltje csak egy szolga és semmi több ne legyen. Értekezett tehát atyjával és igyekezett azt meggyőzni arról, hogy Jenőnek tovább kell tanulni, és az egész községnek szégyenére válnék, ha másképen történnék.

A lelkész és a tanitónak ellentállhatott ugyan a biró, de saját gyermeke ostromlásai ellen fegyvert nem talált, miért is nem sok időbe került, még Mathild atyját részére megnyerte.

Egy nap, a mint Kölnből haza tért, tudtára adá nejének, hogy Jenő részére ott bő ösztöndijat eszközölt ki egy jó barátja által. Későbben — folytatá — ruháról is fognak gondoskodni, de jelenleg nekünk kell őt azzal ellátnunk.

— Helyesen — mondá a biróné — az ily jótétemények az ég áldását magukkal hozzák.

Mathild azonban sietett Jenővel az örömhirt közölni.

Szegény Jenőn végképen segitve volt, mert tudta, hogy a mit a biró egyszer megigér, azt teljesiteni is fogja.

Hogy a költség első évben kevesebb legyen, a lelkész akarta Jenőt az alaptárgyakban otthon oktatni, de Weller abba nem egyezett bele, és kinyilvánitá, hogy ő Jenőt szándékszik már holnap Kölnbe vinni, állitván, hogy van neki ott egy jó barátja, a ki Jenőt csekély dijért fogja oktatni, és azonfelül szorgalmasan is fog reá ügyelni.

Itt meg a biróné vetette magát közbe, nem a „jó barát" miatt, hanem a „holnap" szóért. — Mit gondolsz Weller — mondá — már holnap? hisz az lehetetlen! Ha Jenő az ő tarka s összefoltozott ruhájában a tanulók közé menne, nemde az első percztől fogva az egész ifjuságnak gúnytárgyul szolgálna?

— Igazad van édesem — válaszolá a biró. — Csinosan s rendesen kell neki öltözve lennie. Neked kell arról gondoskodnod, de gyorsan, mert a dolgot soká halasztani nem lehet!

— Csak bizd reám — felelé mosolyogva a biróné, és rövid idő mulva elmehetsz vele.

(Folytatása köv.)

ÜZLETI HIRNÖK.

N.-Kanizsa, február 28-án. A lefolyt hét az üzletre nézve ép oly pangó volt mint az előbbi. A nemsokára bekövetkezendő hazai jogfolytonosság visszaállitásával örvendetes kilátás, az orosz seregek széthelyezkedései és a keleti szomszéd-tartományokban felmerülő legujabb események tevékenységünket nem elevenitik föl, Más tényezőknek is befolyást kell gyakorolniok arra, hogy az üzlet rendes folyamba jusson, s melyek alatt a pénz vagy sajátlag a pénz gyors forgalma az előtért elfoglalja. Valameddig ez hiányzik, vigasztaljuk magunkat azzal, hogy az üzleti közlekedés külföldön sem élénk, a mely ránk is sugároztatja visszfényét.

Jelenlegi árak alsó-ausztriai mérőként a helybeli indóháznál: Buza 86—87 fontos 3 frt 50 kr. 87—88 fontos 3 frt 60 kr. 88—89 fontos 3 frt 70 kr. Rozs 80—81 fontos 2 frt 50 kr. Kukoricza 2 frt 10 kr. 2 frt 15 kr. Árpa serfőzéshez való 73—75 fontos 2 frt — 2 frt 10 kr. Zab 46—47 fontos 1 frt 30 kr. Pohánka első-rendü 1 frt 75 kr. Paszuly fehér 3 frt 70 kr, tarka 3 frt 15 kr. Gubó első rendü frt. — kr. mázsája. Szilvapálinka 20 foku 19 frt — kr. Seprőpálinka készlethiányban, Törkölypálinka 15—16 frt hordóval együtt. Méz 13 frt. Borkő 28 frt. Határszéli gyapot 68 frt mázsája. Nyersbőrök 45 frt. Busubőrök (Terzenhäute) 42 frt, Marhabőrök 44 frt. Tehénbőrök 40—42 frt. Csirabőrök (Pittlinge) 42 frt.

Borok: fehér és vörös (schiller) 1862- és 1863-ki vidékünkbeli termés 7 frt 50 kr. — 8 frt. Villányi és szegszárdi fekete 1865-diki 8—12 frt, Uj honi bor vörös és fehér 5 frt 50—6 frt 50 kr.

Balatonmelléki borok 1862- és 1863-iki fehér 10—12 frt.

A nyusztmenyét bőr párjának értéke: 13—14 frt, nyestbőré: 12—13 frt, rókáé 6 frt, görényé 4 frt — 4 frt 25 kr, vadmacskáé 2 frt, vidráé 8—10 frt, nyulbőrnek 100 darabja 30 frt.

Borkőre szintén az árfolyam csekély állása gyakorol jelentékeny befolyást 24—25 frt, a seprő jelenleg már ki van szedve és körülbelül két hó mulva annak gyüjtéséhez fognak. Külföldről érkező tudósitások a borjubőr-üzletre sem gyakorolnak kedvező hatást; az árfolyam következő: fejes borjubőrök 80—85 frt, fejetlenek 90—95 frt. Nyers bőrikérta téli hőszak alatt jobb árt óhajtottak az illetők; de a kelendőség hiánya e tekintetben sem felelt meg a várakozásnak, Jelenleg nehezebb fajtákat vehetni 35—37 ftért, könnyebbeket 38—40 frt, minőségökhöz képest. Viasz 80—85, Méz 40—44 frt. Közönséges gyapjuban itt készlethiány mutatkozik, ára 70 frt. Fehér rongy ára 7 frt 25 — 7 frt 75 kr, feketéé 3 frt 50 kr. — 4 frt. Lószőr kevés mutatkozik s hosszuért 60—65 frt, rövidért pedig 35 — 38 frt fizettetik. Juhbőr finom 2 frt 30 — 2 frt 60 krjával vétetik a mészárosoktól; nehéz kétnyiretünek pedig 3 frt. 50 kr. — 4 frttal fizettetik meg párja.

N.-kanizsai piaczi árak február 27-ről.

Borsó iteczéje 6 kr. Lencse iteczéje 16 kr. Bab iteczéje 5 kr. Köles iteczéje 8 kr. Burgonya mérője 0 frt 70 kr. Marhahus fontja 12 kr. Juhhus fontja 10 kr. Sertéshus fontja 18 kr. Szalonna mázsája 32 frt — kr. Zsir fontja 36 kr Lángliszt mázsája 12 frt — kr. Zsemlyeliszt mázsája 9 frt — kr. Kenyérliszt fontja 5 kr. Kukoriczaliszt fontja 3 kr. Árpadara fontja 16 kr. Köleskása fontja 8 kr. Rizskása fontja 16 kr. Faolaj fontja 40 kr. Repczeolaj fontja 36 kr. Lenmagolaj fontja 40 kr. Uj bor itczéje 10 kr. Ó bor itczéje 16 kr. Pesti sör itczéje 14 kr. Kanizsai sör itczéje 10 kr. Gabona-pálinka itczéje 20 kr. Törköly-pálinka itczéje 36 kr Szilva-pálinka itczéje 40 kr. Nyers faggyu mázsája 18 frt. — kr Öntött faggyu-gyertya fontja 36 kr. Mártott fontja 34 kr. Szappan fontja 26 kr. Só fontja 10 kr. Keményfa öle 7 frt — kr. Puhafa öle 5 frt — kr. Nyersfa öle 5 frt — kr Faszén mérője 36 kr. Széna mázsája 1 frt 20 kr. Szalma m. 60 kr. Kender fontja 40 kr. Len fontja 80 kr.

Bécsi pénzárfolyam február 21.

5% metaliques 61.80; 5% nemzeti kölcsön 64.50; 1860 ki álladalmi kölcsön 80.06; bankrészvények 738.— hitelintézeti részvények 143.80; London 120.40; ezüst ágio 102.00; arany darabja 4 frt 47 kr.

Felelős szerkesztő: WAJDITS JÓZSEF.

PIRNITZER TESTVÉREK

pénzváltó-üzlet Pesten, Dorottya utcza 10-ik szám alatt

ajánlják mindennemü értékpapirok vásárlását

részletfizetések mellett.

A vevőnek az első részlet lefizetése alkalmával egy levél kézbesittetik, melyen a vásárolt értékpapirok számai följegyezve vannak, s melyjel a legközelebbi huzásban már játszik. Az utolsó részlet lefizetésekor az értékpapirok kiszolgáltatnak. A részletfizetések a vevő kivánsága szerint állapithatók meg.

Különösen előnyösek az általunk rendezett

társas-játékok

A. 10 hitel-sorsjegy á frt 7.25, 20 havi részletben.
B. 10 „ „ „ „ 9.75, „ 1/4évi „
C. 10 1864. 100 frtos „ „ 4.—, „ havi „
D. 10 1864. 50 frtos „ „ 3.50, „ havi „
E. 10 1864. 100 frtos „ „ 7.25, „ 1/4évi „
F. 10 1864. 50 frtos „ „ 3.65, „ „ „

Ennél 10 személy játszik 10 sorsjegyre, minden személy tizedrészben, s minden résztvevő t. i. az utolsó reszlet lefizetésekor egy eredeti sorsjegyet kap.

G. 50 Rudolf-sorsjegyre á 3.60, 20 havi részletben.

Ennél 10 személy 50 Rudolf-sorjegyre játszik, azaz minden személy, annak egy tizedrészére, s minden személy az utolsó részlet lefizetésekor 5 sorsjegyet vesz át.

Továbbá az annyira megkedvelt társaságok

H. á 4 frt 25 kr. negyedévi részletben.

Ennél 20 személy, mindenike annak 20-ad részére játszik, a befizetések tartama alatt

40 huzásban évenkint

valamennyi Ausztriában kiadott sorjegyekre, egy badeni és avéd sorsjegy hozzáadásával, és élvezik ezen értékpapirokon folyó kamatokat is a befizetési naptól kezdve. — A sorsjegyek végre vagy eladatnak s az esendő öszveg arányosan felosztatik vagy természetben kiszolgáltátnak.

Különösen figyelemre méltó az ujonnan rendezett K. társaság 10 személyre 10 forintjával 20 negyedévi részletfizetéssel 4t sorsjegyre, és pedig: 1 egész 1860-ki 500 frtos, 2 egész 1864-ki, 1 egész 1854-ki 250 frtos, 1 egész 1839-ki 250 frtos, 2 hitel, 1 egész trieszti, 1 gőzhajózási, 2 Esterházy, 2 Salm, 3 Pálffy, 2 Clary, 3 Genois, 3 budai, 3 Windischgrätz, 3 Waldstein, 3 Kinglevich, 5 Rudolf és 3 Como sorsjegyre.

Ezen társaságok bármelyikébe tetszés szerint mindenki beléphet, anélkül, hogy az egyik résztvevő a másikkal törődnék.

Még arra is bátrak vagyunk a t. cz. közönséget figyelmeztetni, hogy kivánatra különnemü sorsjegyet állitunk össze, s azokat tetszés szerinti határidőre történendő részletfizetésekre áruba bocsátjuk, melyet kijlönösen alakuló magán sorsjegy-társulatoknak ajánlunk.

Levél általi megbizások gyorsan és pontosan teljesitetnek. Tudakozódásokra azonnal válasz adatik, s kivánatra kimeritő részletfizetési tervezetek és 1866-ik évi sorsolási naptárakkal szolgálunk.

Bizományosoknak a legméltányosb jutalékkal kedvezünk.

PETERLONGO JÁNOS

fegyvergyárnok INSBRUCKBAN,

jelenleg következő egészen uj garantirozott vadász s céllövő-fegyverek kaphatók:

Körülbelül 100 szimpla fegyver 7 frt 50 kr.—18 frtig,
„ 200 dupla csövü fegyver vascövel 14, 16, 18, 20 frtig,
„ 100 finom duplacsövü fegyver drótcövel 21—200 frtig,
„ 50 dupla csövü Lefaucheux 50—150 frtig,
„ 100 dupla csövü sinórcövel 50—150 frtig,
„ 100 czélbalövő fegyver 36—200 frtig,
továbbá gazdag választékban kaphatók mindenféle REVOLVEREK, revolver-carabinok, csavar-pisztolyok, szoba-fegyverek, pisztolyok.

Fegyverengedély nem szükségeltetvén megrendelés azonnal teljesittetik.

Részletes árjegyzék ingyen. (1—6)

K. k. erste landesbef. Fabrik

feuerfester und einbruchsicherer CASSEN

von

F. Wertheim & Comp.

in Wien,

Magazin: Stadt, Tuchlauben Nr. 11.

Diese unsere Fabrik, die grösste am Continent, beschäftigt die meisten Arbeiter, hat durchwegs die neuesten Maschienen mit Dampfbetrieb, deren vortreffliche Leistungen bezüglich der Accuratesse nie durch Handarbeiten erzielt werden können und hat bis jetzt gegen 14,000 Cassen fabricirt.

Unsere neuestes Schlossprinzip ist das vollkommenste — bis jetzt von keiner andern Fabrik erreicht, — und durch die ersten technischen Autoritäten Europa's öffentlich documentirt.

Zur Erzeugung der Schlüssel, wird eine äusserst sinnreich construirte Maschine verwendet (Unicum am Continent), durch deren Mannischfaltigkeit man über 1 Million verschiedener Schlüssel erzeugt, ohne dass einer dem Andern ähnlich ist, also nie Schlüssel-Duplicate entstehen können, welches bei Handarbeit häufig vorkommen muss.

Um das grosse Vertrauen, welches wir bisher geniessen, zu erhalten und zu rechtfertigen, werden wir Alles, was im Gebiete der Möglichkeit liegt, anwenden, um diesem Vertrauensgeschäfte durch Verwendung des besten Materiales wie der sorgfältigsten Arbeit Rechnung zu tragen. — Depots halten wir in allen Hauptstädten der Monarchie, sowie an ersten Plätzen Europa's ect. ect. (1—3)

SOMMER JÓZSEF

díszmü, norinbergi és rövidáruk kereskedő

NAGY-KANIZSÁN. Helyisége KORHÁZUTCÁ-ban.

Ajánlja gazdagon szerelt raktárát u. m.:

pipa és pipaszár, — asztali-, toll- és konyhakések; borotvák, ollók, koppantók; pakfong és bádog kanalak, — Toilette és függesztő-tükrök. — Erszény és tárczák, tálczák; mindennemü illatos cocos-szappan, pecsét-viasz, bontó-, sürü- és feltüző fésük. — Minden néven nevezendő gombok, csizma-, fő- és fogkefék. — mindennemü gyöngyök, erinolinban való acél és nád, halcsont-, botok, viaszkos vásznat. Továbbá: Pottendorfi kötő-, himző- és szövőpamut, szövőfonál, fehér és szines pamutfüzők, selyem és bársonyszallagok. — Kötő és varró czérna, berlini- és arras-gypot, varró- és szücs selyem. — Béléssszövetek és mindennemü szinórsatok. — Nő- és gyermekharisnyák s végre téli férfi-, nő- és gyermek alsó és felső reklit, nadrág harisnya, kesztyü, alsó-ujak, süveg és kötött czipőket, hálósapkát sawlt és minden ezen szakba vágó czikket

a legjutányosabb áron. 2—3

Cs. kir. kizáról. szabad.

fog-szivarkák,

legujabb s mint legjobbnak elismert legkényelmesb szer a fogfájás minden neme ellen,

egyedüli feltalálója: **Török József** gyógyszerész Pesten, király utcza 7. sz. alatt.

Ezen fog-szivarkák, kényelmes alkalmazásuk s biztos hatásuk végett általános használatra minden magasztalás nélkül maguk-magukat a legjobban ajánlják. — A fogfájásban szenvedő ezen pillanatban meggyőződést szerezhet magának, hogy egy jeles és okszerüleg összeállitott készitménnyel — mely a czélnak tökéletesen megfelel — van dolga.

Gyermekek és nők is e szivarokat egész kényelemmel használhatják.

Miután a fogfájás annyira kellemetlen és gyakran éjjel áll be a midőn a czélszerő szer nem igen van a kénél, a fog-szivarkák mint legjobb háziszernek, mindig készletben kellene lenni.

Ára egy skatulyának 1 ft 1/2 skatulyának 50 kr. Postán küldve 10 krral több.

Ismét eladók illendő százalékban részesülnek.

Középponti elküldési raktár: a fentérintett gyógyszerésznél. Megrendelhető továbbá a Magyar- és szomszédországok, valamint az összes cs. kir. osztrák tartományok minden gyógyszerészénél. (6—9)

N.-Kanizsán kapható **Belus József** gyógyszerésznél.

Árverési hirdetmény.

Somogymegye Kaposvár városa, buzatér 6-dik szám alatti, s vagyonbukott Feldreich Jakab csödtömegéhez tartozó, különben 155. számu kaposvári telekjegyzőkönyvben A †. rend. 205 hrsz alatt Feldreich Jakab nevére jegyzett — 4444/60-ra becsült ház becsáron felül f. évi márczius 5-én szükség esetében becsáron alul is april 10-én mindenkor délelőtti 9 órakor helyszinén — a csődválasztmánynak f. évi január hava 20-án hozott határozata folytán elárvereztetik. — Az árverési feltételek, alulirottnál megtekinthetők.

Kaposvár, 1866. február hava 3-án.

RIMANOCZY JÓZSEF,
tömeggondnok.

2—3

Friss veteménymagvak

ugymint:

Franczia s magyar luczerna lóhere, Veres stájer lóhere, Fehér hollandi réti here, Angol, franczia, olasz és belföldi perje, Török baltaczim, Czukor-, Burgundi-, takarmány- s gömbölyü-répa, Bükköny, mohar s nyári-repcze, Pohánka és nyári-buza, Timot fü, Pimpinelli, és mindenféle fris Erfurthi kerti veteménymagvak jótállás mellett.

Ezeken kivül következő sajtok u. m.:

parmai, ementhali, groji, strachino és **liptai.** — Halak: **angolna, szardina, tőke hal** és **hering.** Czukor, kávé, thea, asztali- és asszuborok, kapható

Fesselhofer József
nagy-kanizsai fűszerkereskedőnél.

(2—3)

Hirdetmény.

30 nap alatt leend az urak, hölgyek és gyermekek számára, minden gondolható nagyságban felszerelt kész vászonruhák egész raktára az első és legnagyobb vászonruha-raktár és varró-intézet központi depot-jában, Bécs, Tuchlauben 11. sz. feleároni eladása.

A valódiság-, tisztaság- és a legszebb készitési módért, ugy viseletre alkalmas voltáért kezesség nyujtatik, és minden darab, mely a legjobban nem illik, vagy nem tetszik, visszavétetik.

Kész uri ingek, legjobb kézi munka:

	frt. kr.		frt. kr.
Fehérfonál-vászoningek, sima	3 —	helyett csak	1 50
Finomabb nemü mellránczokkal	4 20	„ „	2 30
Finom irhoni vagy rumburgi ingek	6 —	„ „	2 80
Finom rumburgi ingek, kézi fonál	7 60	„ „	3 50
Legfinomabb rumburgi ingek, kézi munka	10 —	„ „	5 50

Kész nő-ingek, legjobb kézi munka s kézi himzés:

Sima vászon nőingek hajtással	4 —	„ „	1 90
Finom schweizai ingek, mellránczokkal	5 50	„ „	2 80
Uj divatu himzett	6 50	„ „	3 50
Eugenia, uj divatu, himzett	7 —	„ „	3 50
Marie-Antoinette-fűzőnyingek	6 50	„ „	3 —
Viktoria-, himzett valódi Valenciennel	16 —	„ „	7 —

Legujabb nő-pongyolák és haj-köpenyek:

Elegans, a legfinomabb perkail-ból	11 50	„ „	5 50
Angol kelméből, himzett	18 —	„ „	8 50
Női alsó nadrág shirtingből, legfinomabb	7 —	„ „	2 —
Női nadrág, himzett vászon	6 —	„ „	2 80
Női háló fűzőny, sima	5 50	„ „	2 50
Elegáns, gazdagon himzett fűzőnyök	12 —	„ „	5 50
Női hálóingek, hossza ujakkal	3—3 50—4 50		

Legfinomabb uri alsó-nadrágok:

1 frt 20 kr.—1 frt 50 krig; legfinomabb rumburgi 2 frt 20 kr.

Irhoni szövés 48 röf	34 —	„ „	17 —
Legfinomabb irhoni vagy rumburgi 50 röf	60 —	„ „	21

Jó vászon-zsebkendő, 6 db. 1 frt 1 frt. 50. 1 frt. 80 kr. — 2 frtig

Legfinomabb zsebkendők, vászon-batiszt-ból is, 6 db. 2—2 frt 50 kr.

Az árucikk valódisága- a tisztaságért kezesség nyujtatik. Ingek, melyek nem a legjobban illenek, visszavétetnek.

Mintainkek, ugy szintén minta-rajzolatok kivánatra megküldetnek. Vidéki megrendelések utánvét mellett. Uri-ingek megrendelésénél a nyakbőség bejelentése kéretik. (2—12)

Pränumeratons-Anzeige.

Unumgänglich nothwendig ist für Jedermann, der mit der jetzigen bewegten Zeit gleichen Schritt halten will, eine populäre zeitgemässe Weltgeschichte. Die bisherigen, meist vortrefflichen Werke sind entweder zu umfangreich und kostspielig, oder sie sind zu gelehrt, mithin für die grosse Volksmasse nicht passend.

Die hier gebotene, neue und freisinnige Bearbeitung der Geschichte unserer Erde wird diesem längst gefühlten Mangel abhelfen und die Anschaffung in der Art erleichtern, dass man sich dies Werk, das 3 Bände umfassen wird, in monatlichen oder 14-tägigen Heften zu dem billigen Preise von nur 25 kr pr Lieferung anzeigen kann.

ALLGEMEINE WELTGESCHICHTE für das Volk (2—6)

Mit 100 Pracht-Illustrationen, nach dem besten Quellen bearbeitet von L. von ALVENSLEBEN. — Erstes bis zweites Heft à 25 kr

L. v. Alvensleben, dessen Leben ein halbes Säkulum der Literatur angehört, hat 6-jährigen Bienenfleiss diesem Werke geopfert.

Die prachtvolle Ausstattung, (jedes Heft mit 10 der feinsten Illustrationen,) welche noch keine der bisherigen Weltgeschichten aufweisen kann, muss noch erwähnt werden.

In einigen Tagen erscheint das 12-te Heft, und ist die Vollendung vor Ablauf von 3 Jahren sicher in Aussicht.

Verlag von Alb. A. Wenedikt in Wien.

Zu haben in Gr.-Kanizsa bei J. WAJDITS u. Matulnik

Nyilvános köszönet.

Én alulirott kötelességemnek tartom a **„Hungaria" Bizt. Bank** társaságának köszönetemet nyilvánitani azon oknál fogva, hogy a fent nevezett társaságnál biztositott szénám 1865. deczember hó 14-én elégett, és már e hó 10-én az egész biztositott öszveg minden levonás nélkül, a szigetvári ügynökség által kifizettetett, ezen oknál fogva mindenkinek ajánlhatom a fent nevezett társaságnál való biztositást.

Dombon, 1866, jan. hóban.

VÁRADI MÓSES,
domboi biró.

2—3

Hauptgew. fl. 200.000 **Am 1. März l. Jahr.** Nied. Gew. fl. 1401

findet eine grosse Ziehung des **vom Staate garantirten k. k. österreich.**

STAATS-PRÄMIEN-ANLEHENS

vom Jahre 1864,

im Betrage von 40 Millionen Gulden statt.

Dieses Anlehen enthält 400,000 Gewinne, worunter sich solche von 20-mal **250.000,** 10-mal **220,000.** 60-mal **200,000,** 81-mal **150,000,** 20-mal **50,000,** 20-mal **25,000,** 121-mal **20,000,** 90-mal **15,000,** 171-mal **10,000,** 352-mal **5000,** 432-mal **2,000,** 783-mal **1000,** 1350-mal **500** etc. Gulden östr. Währg. befinden.

Kein anderes Lotterie-Anlehen bietet bei der unbedeutend kleinen Einlage so grosse Gewinnchancen dar, wie dieses und ist der Ankauf der Loose in allen Ländern erlaubt.

Unterzeichnetes Handlungshaus erlässt für diese Ziehung ein ganzes Loos zu 2 fl., 3 Loose 5 fl., 7 Loose 10 fl. öster. Währg in Banknoten.

Gefällige Aufträge werden gegen Einsendung des Betrages schnell, verschwiegen und gewissenhaft ausgeführt, Originalpläne den Bestellungen beigefügt, jede zu wünschende Auskunft gerne ertheilt, nach erfolgter Ziehung die amtliche Gewinnliste jedem Theilnehmer unentgeldlich zugesandt und die Gewinne sofort ausbezahlt.

Man beliebe sich daher bald und direct an uns zu wenden

L. Wenzel
Staats-Effekten-Geschäft
in Frankfurt a. M., Theaterplatz Nro 10.

(2—)

Wajdits József kiadó, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.

A képviselőház XXV. üléséből.

Somssich Pál,
a kaposvári kerület képviselőjének beszéde.

Szomoru fátum reám nézve t. ház, hogy ismét oly rosz impressio következtében emelhetem szavamat, és amugy is komoly kedélyem folytán kérem a t. házat, bocsásson meg, ha nem kész szónoklattal, melyre való hajlamomat elfojtotta komoly helyzetünk sulyos, aggodalmas volta, hanem csak rövideden fogok szólani; mert én minden magyar embernek, ki most a cselekvés terére hivatva van. Horácz ama szavait szeretném mondani: „Rem facis, rem si potes recte, si non, dimice.“

Meggyőződésem szerint meg van mindennek a maga ideje, kétségtelenül a jeles szónoklatoknak is, midőn valamire ébreszteni kell; de megvan a tényeknek is az ideje, és gondolom, a mostani az. Átgondolhattuk szomoru helyzetünket 17 év folytán, nem volt hiány alkalomban, nem volt hiány irásban, könyvekben, szózatokban, felszólalásokban, hogy azt száz még száz oldalról felvilágositva ne fontolgathattuk volna. Azért megvallom, hogy nekem a tárgyhoz szólani nem volt szándékom, mert hittem, hogy tények kellenek hazánknak, siker, eredmény, mutató tények, melyek a gyakorlati életben megvesithetők legyenek, hogy orvosoljuk [illegible]kat, [illegible]ljuk veszteségeinket, kiemelkedjünk azon sülyddésből, melybe számos anyagi csapások immár juttattak.

Ily meggyőződésben voltam, mondom, egyszerü szavazatommal akartam pártolni a feliratot, minden értelmezés, minden megmagyarázgatás, minden fejtegetés nélkül, ugy mint az megirva van. De miután a t. ház az én meggyőződésemtől eltérő véleményben volt, és a discussio terére lépett, ezen discussio alatt pedig felmerültek nyilatkozatok, észrevételek, czáfolatok, én is felhiva érzem magamat először a feliratho magához, de igen röviden egész általában szólani, azután pedig azokra nézve, melyeket tisztelt barátom, Komárom városának nagyérdemü követe tegnap felhozott, észrevételeket tenni. (Halljuk!)

Magának a feliratnak fő jelessége előttem az, hogy mig egy részről nem ad fel a nemzet jogaiból semmit, más részről nem zár ki emmit, nem köt ki semmit, a mi az alkudozások, egyezkedések megkezdésére, folytatására, sőt okosan remélhető sikerére is szükségkép kiterjed. Szabad legyen e felirat nehány pontjára utalnom. A felirat ugyanazon törvényes teret foglalja el, melyre utasitott bennünket Ő Felsége trónbeszédében, a pragmatica sanctio terét; és igy nemcsak a felséges uralkodó háznak kétségtelen trónöröklési jogát ismeri el, hanem saját alkotmányos függetlenségünk megörzése mellett mindazon kötelezettségeket is elvállaljuk, melyek ezen alaptörvényünkből reánk háramlanak. Megemliti ugyanis a felirat a közös viszonyokat, azoknak meghatározását, mikénti kezelési módját emliti fel, készségét jelentvén ki, hogy azt saját alkotmányosságunk függetlensége mellett, annak idejében, javaslatkép fogja előterjeszteni. Emliti az octoberi diplomát és a februári pátenst, s midőn azokat mellőzi és el nem fogadhatóknak nyilvánitja, nem marad a merev negatio, a passivitás terén, hanem elfogadja a trónbeszéd azon utasitását, melyben az felhivja oly módositások tételére, melyek alkotmányos életünk, függetlenségünk fentartása mellett, egyszersmind megfeleljenek a birodalom életfeltételeinek, megemliti továbbá a 48-ki törvényeket, és mennyiben a trónbeszédben azoknak átvizsgálása kivántatik, kijelöli a feltételeket, a módokat, miként lehet ezen kétségtelen törvényeink változtatását törvényhozási uton teljesiteni.

Kész hódoló tisztelettel emliti a koronázást, mint a nemzetnek forró óhajtását, s erre alkotmányunk visszaadását, helyreállitását követeli, hogy ezen forró óhajtása a nemzetnek teljesülhessen.

Elismeri felséges Urunknak atyai jó szándékát, mert mint a 42-dik szakaszban van, őszinte hálaérzetet mond Ő Fölségének azon atyai szándokáért, mely eloszlatni igyekszik azon aggodalmakat és akadályokat, melyek közjogi kérdéseink előtt léteznek. Ily előzékenység, ily hajlandó készség mellett, ki mondhatja, hogy a válaszfelirati javaslatból ki volna zárva valami, a mi az egyezkedésre, a kiegyenlités megkezdésére és folytatására, okszerü sikerére nézve szükséges. — De más részről ezen hódoló tisztelettel kifejezett előzékenység mellett szorosan ragaszkodik a felirat minden alkotmányos jogainkhoz, nem ád fel azokból semmit, kiván parliamentaris kormányt, felelős miniszteriumot, a köztörvényhatóságok alkotmányos helyreállitását. És kérdem: megütközhetik-e ebben valaki? — Azt hiszem alig. A nemzetnek törvényén, alkotmányos alapján kivül nincs egyéb hatalma. Ha ezeket megsérti, ha ezekből valamit felad, meg van sértve a szeplőtlenség azon varázsereje, melynek föntartása mellett minden veszélynek bátran szemébe nézhet. Tudom én, hogy meg kell a körülményekkel alkudni, azt is tudom, hogy a politikai bölcsesség számitásaiból soha sem hagyja ki a politikai exigentiákat: de nézetem szerint e téren sincs kivánni való a feliratban, mert midőn a parlamentáris kormányt, felelős magyar miniszteriumot, s megyék helyreállitását követeli, egyszersmint számot vet a körülményekkel, a nehézségekkel, a lehetőségekkel.

Ezt mondja a 47-dik §-ban: „az átmeneti korszaknak sok nehézségei lesznek; tudjuk, hogy a közigazgatás több ágainak tettleges átvétele s rendezése hosszabb időt igényel, és talán némi bonyodalmakkal is jár, melyek tisztába hozatala nagy ovatosságot fog kivánni.“ Nem ignorálta tehát véleményem s teljes meggyőződésem szerint azon nehézségeket és körülményeket a felirat. Sőt Ő Felségének, kegyelmes urunknak királyi hatalmát hivja fel arra, hogy azon nehézségeknek s akadályoknak legyőzésében hatalmával minket istápoljon.

En valóban egy részről alkotmányos jogainkhoz való hü ragaszkodást, más részről a kiegyenlitésre való készséget tartom a feliratot azon előnyeinek, melyek miatt az nemcsak jogilag, hanem politikailag is tapintatos. Mert uraim, valljuk meg, a kérdés, mely előttünk áll, igenis jogi kérdés, de egyszersmind politikai is. Szóval, — bocsánat, hogy ismételem valakinek eszméjét — nem per ez, melyben replikát lehet irni; mert nincs biró, ki felettünk itélne. Politikai kérdéseket mindig vagy a kölcsönös érdekeknek kellő méltánylásával és a viszonyoknak figyelembe vételével, az exigentiák követelésének beszámitásával lehet békésen megoldani, vagy hatalommal kettévágni. Biró jogi kérdésekben itélhet, ezek számára irhatja a szóváltásokat, — politikai kérdésekben statusiratok foglalnak helyet, és én tisztelt vezérünknek munkáját ilyennek ismerem el.

Engedje meg a t. ház, hogy igen tisztelt

régi barátomnak és követtársamnak, Komárom városa képviselőjének tegnapi beszédében mondott némely állitását illetőleg a felirat értelmezésére ellenészrevételemet, megjegyzéseimet csekély tehetségem szerint megtegyem. (Halljuk.) A mit ő idéz Bartal György képviselőtársunk beszédéből, az nem volt szabatosan idézve. Azonban erre felelettel nem tartozom, arra az illető képviselő ur a maga idejében felelni fog. De midőn ő azon hitét fejezi ki, hogy a tévfogalmak, melyek ellen ő kikelt, a kormány-köröknek tulajdonitandók, ez állitás — bocsásson meg nekem — egyátalában nem áll. (Halljuk). Azt kérdem, vádolhatjuk-e erről azon kormányt, mely viszonyainkat ismeri, mely kormány a tért, melyen ma szabadon szólhatunk, számunkra megnyitotta. (Halljuk.) E vádat tehát, mely szerint e kormányköröknek tulajdonitja a tévfogalmaknak a magasabb körökbeni létezését, engedelmet kérek, el nem fogadhatom.

Második állitása az, hogy a 61-ki helyzet és a közt, a mi most tőlünk követeltetik, — semmi különbség nincs. Bocsánatot kérek, e részben sem oszthatom nézetét tisztelt képviselőtársamnak; de fölment a czáfolattól az, hogy beszéde végén maga is nagy különbséget lát. E különbséget kiemelte a felirat is, midőn a multat a jövővel összevetve sulyosnak és aggodalmat gerjesztőnek, a jövőt pedig reményteljesnek mondja.

De, mint mondám, e különbséget ő maga is kiemeli beszéde végén, megkülönböztetvén azt, hogy 1861-ben az októberi diploma és februári patens, mint oktroy reánk erőszakoltatott, most pedig ez nemcsak nem történik, hanem ugyanezen okiratok tárgyalása, vagy ha jobban tetszik, módositásának kidolgozása és felterjesztése reánk hagyatik. (Helyes.) A pragmatica sanctioból nem magyarázza ki az ausztriai birodalomnak nagyhatalmi állását Komárom városa követe. (Helyes). Én azt tartom, hogy a nagyhatalmi állás nem olyan valami, mit decretálni lehetne. Azt kérdem, vajjon Albionnak világra szóló hatalmát tagadja-e valaki csak azért, mert a parlamenti aktákban vagy codexekben feljegyezve nincs, — addig, mig büszke hajói a világ minden tengerére befolyást fognak gyakorolni? E hatalmat senki sem fogja tagadni. És ha, a mit a felirat igér, Magyarország kibékitése után, Ausztria többi tartományainak biztonsága uj erővel fog gyarapodni, — e gyarapodás által anyagilag és szellemileg emelkedni fog, és lesz európai nagy hatalom. Ha pedig silányságában, szegénységében tovább fog sülyedni, ezen állást nem fogja tiszteletben tartani senki; mert a hatalom oly valami, mit senki el nem tagadhat, de a melyet decretálni nem lehet. (Helyes.) Tisztelt képviselőtársunk még azt állitotta, hogy a 48-ki törvények helyreállitása elkerülhetetlen, hogy a helyreállitás nélkül lehetetlen a revisio, és ez szükséges a kiegyenlitésre. Mindezek megvannak a feliratban, csakhogy azon sima modorban, melyben szól az, kiegyenlitést kiván, ő pedig — bocsánat, nem akarom sérteni — a logikai következtetésnek cynismusát állitotta fel, (ellenmondások) azon pontig, hol törni vagy győzni kell. (Nagy zaj, ellenmondások.) Bocsánat, illustrálni fogom állitásomat! Azon hasonlitást, melyben Románnak Karthagóhoz küldött izenetét hozta fel, én meröben visszautasitom és részemről el nem fogadom; mert a felirat és a római izenet közt legkisebb hasonlatot sem látok. Először a római követ szavait, ki ezen izenetet vitte, győzelmes nemzet legiói támogatták, mi pedig hódoló nemzet vagyunk. (Zaj. Ez nem áll!) Mi hódoló tisztelettel (ez már más) fejezzük ki feliratunkban azon kivánalmainkat, melyeket a kiegyezkedésre szükségeseknek tartunk. Bármint fogjuk fel helyzetünket, a kérdést nem elméletileg, hanem gyakorlatilag kell tekintenünk, és én tökéletesen osztozom azon értelmezését a felirati javaslatnak, melyet Eötvös József tisztelt barátom tegnap kifejtett. Azt hiszem, és meg vagyok győződve, hogy az alkotmányos eszméknek tisztulásával az Ausztria és Magyarország, vagyis a Lajthán tuli és inneni tartományok közti érdekek oly közösök, egymással nem ellenkezők, sőt megegyezők lesznek, hogy ezen viszonyok tisztultával Magyarország Ausztriával együtt mint nagyhatalom áll a külföld előtt, belől pedig mint barátságos, külön élő alkotmányos független nemzet álland fenn.

Van azonban igen t. képviselő társam Ghiczy Kálmán beszédében két pont, miben vele tökéletesen egyetért. (Halljuk.) És ez nagy baj, hogy e két pont reánk nézve legsulyosabb körülmény, t. i. kérdéseink megoldásának legnagyobb akadálya az, hogy a kormány czéljairól értesülve nem vagyunk. Ezen nem segithet más, mint a felelős kormány.

Nem tartozom azok közé, kik a parlamenti felelős kormányról azt hiszik, hogy ez által megtalálta az ujabb nemzedék azon panaszát, mellyel minden baját orvosolja; sem azok közé, kik azt hiszik, hogy a politikának netovábbja, és azon varázsvessző, mellyel a nemzet minden bajait, nehézségeit leküzdheti. Azt hiszem, még sok nehézségen és nehéz iskolán kell a nemzetnek keresztülhatolni, mig e részbeni tévedéseiket belátják.

Előttem ugy áll, mint exigentia, és azért is exigentia, mert én helyette mást, jobbat és a privilegialis alap megszünte után, egyéb garantiát az alkotmányosságnak nyujtani nem tudok. (Helyes.)

És azért, ha elgondolom magamnak, hogy ha bejönnének ide közénk a felelős magyar miniszterek, és mint ilyenek érintkezve egyenesen a törvényhozással, érintkezve egyszersmind Felséges Urunkkal, tanácskozásainkra befolynának: meg vagyok győződve, hogy oda vihetnők egy nap, vagy rövid hét alatt e tanácskozás eredményét, hova azok nélkül talán hónapok alatt sem lehetne.

A másik, miben egyetértek tisztelt képviselőtársammal, az, hogy miután ezen bonyodalmas helyzetben, ezen circulus vitiosusban valakinek az első lépést meg kell tenni, ugy nézetem szerint is csakugyan a korona, a kormány az, mely az első lépést méltányosan megteheti, nem a nemzet. És ennek oka az — jót ismételni is szabad, — mert a nemzetnek nincs egyéb kincsük, nincs egyéb erejök, nincs egyéb védelmi paizsuk, mint a törvény és törvényesség. Ha ezt elvesztik, elvesztették azon egyetlen varázserőt, melyre minden viszonyok közt hivatkozhatnak. Mig a kormány a joghatalom öntudata mellett anyagi erővel is rendelkezik, és azért, ha közelitő lépése a nemzetnél bizalom helyett bizalmatlansággal, jóakarat helyett konok szándékkal, készség helyett konok daczczal találkoznék is, jó lelkiismerete tiszta öntudatában, Európa előtt igazolva vonulhatna vissza azon pontra, melyet magasztos hivatása érzetében elhagyott volt.

Nem fárasztom tovább a tiszt. ház figyelmét. (Zajos felkiáltások, halljuk még!) A mi szivemen feküdt, elmondtam; én a részletes vitatkozásban alig fogok részt venni, mert a feliratot, ugy a mint van, sem nem magyarázva, sem nem fejtegetve, elfogadom. (Zajos éljenzés.)

Nyomatott a kiadó könyvnyomdájában.

Nagy-Kanizsa. Ötödik évfolyam. 6. szám 1866. márczius 10-én.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap
a
szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és müvészet köréből.
A somogymegyei gazdasági egyesület hivatalos lapja.

Megjelen: Minden hó 1-én, 10-én, és 20-kán egész iven.
Szerkesztöl iroda és kiadó hivatal: WAJDITS JÓZSEF könyvkereskedésében.

Előfizetési föltételek: Helyben házhoz hordással és vidékre postán küldve:
Egész évre: - 5 frt. — kr.
Fél évre - - 3 „ — „
Évnegyedre - 1 „ 50 „

Hirdetések: A hat hasábos petitsorért 1-ször 7 kr., 2-szor 6 és minden további beiktatásért 5 kr. Bélyegdij minden egyes beiktatásért 30 kr. A „Nyilt téren“ egy petit sor beiktatási dija 10 kr.

Előfizetési pénzek és hirdetések, ugy szintén a lap szellemi tartalmát illető közlemények, valamint vidéki levelek, bérmentve a kiadóhivatalhoz küldendők NAGY-KANIZSÁRA.

A nagy-kanizsai főgymnasium ügyében.

Zalamegyében a Nagy-Kanizsa városi hatóság az összes képviselőséggel egyetértve, az 1864-ik évi márczius 20-n tartott nagygyülésének kifolyásából mult 1865-iki évben elhatározta, hogy e város, közeli vidéke, sáját és szomszéd megyéje, ugy nemkülönben hőn szeretett rokon Horváthország lakóinak, tágasb értelemben véve, az összes haza érdeke tekintetéből a Nagy-Kanizsán létező algymnasiumot főgymnasiummá emelje.

Ez ügyben a közohajtás megszilárdulván, egy kilencz tagból álló oly szükkörü gymnasialis bizottmány állitatott fel, mely hazafias kötelességének ismeri a mondott ügyet „nemzeti kincs“ becse alatt diesően megvédeni.

Az érintett ügynek biztos megvédhetéséért mindenek előtt költségszámitást tön, s miután ennek nyomán kitünt, hogy 150,000 oszt. forint alaptőkére van szükség, a nm. m. kir. Helytartótanácshoz nyujtá be kérvényét, engedélyt nyerendő a mondott összegnek adakozás utján leendő megszerezhetésére.

E kérvény nem mardván siker nélkül, az engedély 1865. évi szeptember hó 9-én 54123. szám alatt csakugyan kegyesen megadatott, melyben megengedtetik:

„hogy a kitüzött czél elérhetése tekintetéből Zalamegye határain belöl aláirás utján adakozások gyüjtessenek, az ország többi megyéiben e czélra a pénzgyüjtés nem aláirási ivek kiállitása által, hanem vagy Zalamegye közönsége vagy a gymnasialis bizottmány részéről az egyes személyekhez intézendő irásbeli felhivás utján levén csak eszközölhető.“

150,000 forintból álló alaptőkének megszerzéséről van ugyan a szó! mint oly összegről, mely épen nem csekély, s beszerzése is óriási feladat, mégis mindemellett a gymnasiális bizottmány nem csökken reményében és erősen hiszi, hogy **akarat**, — **egyetértés**, — **szorgalom**, — s **kitartással** czélt érend.

Ez azon körülmény, mely szükségessé tette, hogy a gymnasialis bizottmány adakozások gyüjtésével kezdje meg az alaptőke megszerzését, a buzgó hazafiak közremüködésével ama reményben, hogy szerencsés leend miután az ügy közösen üdvös, közösen hasznos és közösen szükséges is.

Az albizottmány a főbizottmánynyal egyetértve nagyon tüzetesen müködik. Tekintve az ügy nagyszerüségét, az ennek kivitelére megkivántató fárasztó munkálatot nyilvánosságra azért nem hozta ez időig müködése eredményét, mert az ügy körüli teendők még mindig ujabbnál ujabb módositásokon mentek keresztül, és igen helyesen, mert csak is ovatos elöintézkedések vezethetnek a kitüzött czélhoz. 150,000 frt alaptőke beszerzéséről van a szó, mint oly nagy összegről, melyet a jelen kor nyomasztó helyzetében épen nem könnyü halomra gyüjteni.

Majd alig van ügy, mely a megyét jobban érdekelheti a főgymnasium létrehozatalánál, és méltán, mert Zala, és Somogy, de a Muraköz is egész Varasdig, hiányával van egy ily főtanodának, tehát mondhatni: hogy három megye szenvedi ennek hiányát és épen Zalamegye az, mely középett áll, egy világhirü pályaudvarral.

Ezekből véleményezhetni, hogy a gymnasialis bizottmány épen nem alapnélkül tette magáévá az ügyet, nem saját érdeke ébresztő tevékenységre lelke erőtehetségét, hanem a közügy iránti buzgó szeretete.

Ugy hiszi a bizottmány, ha a megyében minden fejre 50 krajczár számittatnék, (mert 300,000 lélekszám lakja) nem is kellenék a megyéből kimennie adományért, s mégis kikerülne a 150,000 frt. Leszámitva a szegényeket, hozzászámitva a sommásabb adakozókat, egyre menne ki a dolog, vagyis arra, hogy jó akarat és készség mellett a főgymnasium legközelebb egy év alatt létre jöhetne.

Nem marad ezuttal egyéb hátra, mint hazafias tisztelettel arra kérni a tanügy iránt buzgó szeretettel viseltetőhazafiakat, legyenek szivesek mint nagyon is közös és üdvös ügyben a legforróbb részvéttel segédkezet nyujtani a gymnasialis bizottmánynak leginkább akkor, majd midőn az áldozat hozatalon fordul meg a kérdés, az az, midőn a bizottmány küldöttjei előnkbe terjesztendik az aláirási ivet.

TERSÁNCZKY.

Közegészségi ügy.

(A fonalóczkór ügyében.) Ügyfeleink, Bakody és Szabadföldi tudor urak, mint erről személyesen is alkalmunk volt meggyőződni, egy patkányban trichinákat fedeztek föl. — Más több példányban mit sem találtak. — Fészkeltek a fonalóczok úgy látszik, különösen a gyomor falaiban, melyeknek belső felszinén kis kölcs nagyságu pontok alakjában többeket lehetett látni.

Ügyfeleink ezen vizsgálatai, a Németországban több helyütt vészesnek bebizonyult élősdi körül, kétség kivül elismerésünket érdemlik meg, kivált a közegészség tekintetében.

Ha patkányokban vagy egerekben néha-néha fonalóczok találtatnak, onnan még nem következik ugyan, hogy a sertésekben is okvetlenül fognak azok előfordulni, valamint az sem, hogy azok, kik ily netalán fonalóczos husból esznek, meg fognak mérgeztetni, mert nálunk a nyers, vagy csak nem elegendőképen sült vagy főtt sertéshus élvezete nem divatos, mint például Hederslebenben, hol a gyárakban elfoglalt emberek idö és költség kimélés végett évek óta hozzá szoktak, a hust nyersen összetörve és kenyérre kenve enni. — Hozzájárul ehhez azon Németországban tett tapasztalat, hogy épen, a Magyarországból odahajtott sertéseknél a legritkábban (állitólag 30,000 közt egyszer) találhatók trichinák, ellenben gyakraban jönnek azok elö az u. n. angol bastard és lengyel fajnál.

Mindamellett intésül szolgálhat és szolgáljon fonn tisztelt ügyfeleink ezen felfedezése arra, hogy a közegészség kezelöi az ügyet folyton éber szemmel kisérjék, s a magán gyakorló orvosok is a netalán idevágó kóralakokra figyeljenek. A betegség azóta, hogy okát és lényegét ismerjük, sokkal gyakrabban fordult elő, legalább Németországban (Franczia országból csak 2 eset közöltetett, Angolországból pedig tuttunkkal egy sem), mint azt egyelőre hitték volna.

A közegészségügyi hatóságok részéről a felügyelés és vizsgálat ugy hiszszük egyelőre leginkább a főbb városokban gyakorlandó, s hogy az szakértöen kezeltessék is, oly egyének alkalmazandók, kik histologikus vizsgálatokban és a górcsö kezelésében jártassak, természetesen illö dij mellett, mert itt a hivatalos tekintély s az u. n. gyakorlati routine és a husnak szokásos kémléje mit sem használ.

Azon esetre pedig, mely reméljük elöállani nem fog, hogy ha fonalóczkór csakugyan nálunk is mutatkoznék, minden esetre oly szabályokat kellend életbe léptetni, melyek a czélnak és a tudománynak megfelelnek, milyen különösen a sertéseknek leölése a vágó hidakon s husoknak oly szabatos vizsgálata, a milyen Braunschweig és Altenburg városokban már néhány év óta használatban van, s legközelebb a berlini orvos-egylet által a poroszfővárosra nézve is ajánltatott. — Ellenkező esetben a egész praeventiv eljárás szemfényvesztés, mely csak a kereskedést veszélyeztetö, anélkül, hogy a közegészséget biztositaná, — tudományunkat pedig nem a legszebb fényben tüntetné fel. Más, meddö eljárást lelkiismeretes szakértö ember nem javalhat s abban nem is vehet részt.

Az ügyesség, mely a hus górcsöi vizsgálatához a trichinákra nézve meghivántatik, egyébiránt nem orvosi egyének által is begyakorolható, magok, a mészárosok is tesszik azt, — de nélkülözhetlen kellék minden esetre az, hogy ki azzal hatóságilag megbizatik, lelkiismeretes ember legyen. Ez irányban dijat is lehet kitüzni a pontos és sikeres vizsgálat jutalmául.

Pestről.

Levelezések.

Somogyból.

II.

Miután országos érdekek megvitatására, a központban immár meglehetös számu és tekintélyes lapok állnak az országos közönség számára rendelkezésül. Egy vidéki lapnak szerény nézetem szerint, nem lehet más rendeltetése; mint közhasznu tárgyaknak helyboli érdekek szerinti megvitatására tért nyitni. S a közönséget részletesen elökészitení a közérdekü s fontosabb tárgyak iránti fogékonyságra.

Nem különben azon közönségnek, mely anyagi helyzetánél fogva, a drágább országos lapokat nélkülözni kénytelen, bár többnyire helyhez kötött, de könnyebben megszerezhetö szellemi tápot nyujtani.

Ugy hiszem, nem hibázom, ha a vidéki lapokat rendeltetésökre nézve, átallában olyanoknak tekintem, mint az alsóbb iskolákat, a magasabb ismeretek irányában. — Valamely szaklapról nem szólok.

Van ugyan lehetöség abban, hogy valamely vidéki lap, mind belső, mind külső tekintetben, az e nembeli országos lapok szinvonalára emelkedhessék. De ezen lehetöséget csak a szellemi és anyagi erőnek, minél nagyobb mérvbeni találkozása képes eszközölni.

Valjon rejt e magában akár Zala akár Somogy külön-külön egy lap fentartására szükséges elegendö ily tényezöket?

Egy-előre azt mondom, hogy: nem!

Valjon, kik tartották eddig a közös lapot, és — reméllhetöleg — kik fogják tartani ezentul is, a különvált lapokat?..

Nagyrészt ugyanazok, kik már azonkivül más lapokat is tartanak. Kik ezt nem is annyira szükségnek, mint egy a megyei lap iránti loyalis tartozásnak tekintik.

Es igy van — tagadhatatlan.

Es mi az oka, hogy ezen lap nem volt képes, magának egy tulajdonképeni saját közönséget elövarázsolni?

Anyagi kiállitásában nem találok okot, mert e tekintetben vidéki lapnak többet tenni, valóságos luxus volna.

A kiállitás késedelmes volta mint a „Somogy“ mutatvány- vagy elöszáma gyanittatja, szintén nem lehet. Mert ez a pesti hetilapokkal is szintén megtörténhetik, s ránk vidékiekre nézve végre is mindegy, hogy egy hetilap egy nappal késöbb, vagy korábban jelenik meg; mert a postáknak rendetlensége ehez bennünket már rég hozzászoktatott.

Másutt kell tehát a bajnak rejleni.

Szerintem a baj igen természetesen legelöször is a 4 év óta folyton növekedö pénzszükség és közelszegényedésben keresendö. Miröl a lap nem tehet.

Második baj abban keresendö, hogy azon áron, melyen a mi vidéki lapjaink állittatnak ki, pesti ismeretterjesztö lapok is kaphatók.

Nem vitatom, valjon a pesti lapok tartalmasabbak, vagy ránk vidékiekre nézve érdekesebbek-e? de az tagadhatatlan, hogy napjainkban kivált irodalmi tekintetben ezen szónak, hogy „pesti“ már magában is van annyi hatása, miként, ha egyenlö áron kell valami között választani — hirlapokra nézve bizonyosan 100 eset közt 99-szer a „pesti“-re nézve leend az eredmény kedvezö.

Nem hallgathatom el azt sem, mit többször tapasztaltam: miként ha egyszer másszor a „Zala-Somogyi Közlöny“-t olvastam; voltak, kik azt kérdék tölem: mit tudok rajta olvasni.

Kellett tehát ezen lapnak ezelött már oly hiánynyal birnia, mely képes volt, a már meglevö olvasó vagyis elöfizetö közönségben visszavonulási hajlamot költeni fel, s ujabb közönség arányos hozzájárultát távol tartani.

En nem érzek magamban hivatást ezen hiány felfedezésére. En csak a tényt látom, s ebböl következtetek.

Épen e következtetés folytán bátorkodom kérdezni az illetöket; valjon: ezen megnevezhetlen hiányok, melyek már e közös lapnak közönségessé válhatását netán gátolták, elvannak e lehetöleg háritva a mostmár külön álló lapoknál?

Ha erre igennel felelhetnek, ugy én csak örülni fogok, hogy nem kell baljósnak lennem, miszerint az eddig együtt müködö és fentartó erőknek ezen megtörtént elforgácsolása egyiknek vagy mindakettönek fenállását koczkáztatja.

Mi szolgáltathatott ezen elválásra okot nem fürkészem, meglehet hogy: Illiacos intra muros peccatur et extra, itt is elmondhatjuk.

Minden esetre ajánlottam volna a közlap vezetöinek miszerint a netán valamelyikben gyökeresö hiány iránt különösen annyi elnézéssel viseltettek volna; mennyivel a közönség néha napján lapjuk netáni hiányai iránt viseltetek.

Egy lapszerkesztö nem egyedül magáé, hanem azon közönségé is, mely öt szellemi vállalatában gyámolitja.

Egy lapszerkesztönek, azon magasztos czéliránti figyelemből, melyet lapjában kitüzött, felül kell emelkednie olyas egyoldalu tekintetken, melyek lapja közönségessé válhatásának akadályul szolgálhatnak.

Mostanság egy lap két megyének is ha nem sok, de épen nem kevés. Lehet, hogy idövel másképt lesz, de jelenleg törekednünk kell, miszerint ez a könnyen nélkülözhetök közé ne soroltassék.

Távol legyen tölem, hogy ezen soraimmal bárkit is sérteni szándékoztam volna. Oly keserü cseppeknek kivánom ezt tekintetni

melyek néha az alélt gyomort működésre késztik. Adja Isten, hogy ne lett légyen rá szükség, s ha igen, ugy legalább használjon. S ha annak mit irtam, igazságáról meg vagyok győződve is, ezen igazság nem zárja ki a lehetőséget, hogy ezentul mind a két lap az eddigihez hasonló, vagy még nagyobb virágzásnak induljon mihelyt ezen felvirágozásnak elismert feltételeivel nagyobb mértékben rendelkeznek.

Ne csüggedjünk tehát! mert csak igy sikerül nekem is saját magamat megczáfolni, s baljoslatomat vissza vonni.

A mi a „Zala-Somogyi Közl."-t illeti, ennek részén van az integritás, s a separatisticus irány, nem Somogynak, hanem csak a „Somogy" lapjának vethető szemére.

Ha netán vesztenénk is valamit a réven, törekedjünk megnyerni a vámon.

Mi Somogyban számosan azon meggyőződést tápláljuk, miként csak oly lapban vitathatjuk meg legfüggetlenebbül tárgyainkat, amely nem egyedül a mi megyénkbe helyezi fenállásának sulypontját. PIANOVICS.

Hahót, 1866. márt. 4-én. (*Balatoni szintdrs. Szintügy. Ismail Muhamed és Bényei szintársulata.*) Tisztelt szerkesztő ur! Hazafiság a nemzetiségnek! Ezen két varázs szó van felirva a balatoni szinház homlokzatára, melyet a zalai lelkesülés emelt koszorus költőnk Kisfaludy Sándor buzditására. — Rég ideje, hogy e megye karai és rendjei 1000 frt. tőkét tettek le a szinház takarozására, azon felül 60 frt ezüst évi segélyezésül azon szintársulat számára, mely legelsőbben beköszönt megyénkben. — Igaz, hogy a jelen kor finnyás izlését nem elégiti ki e csekély áldozat, s ma már több lelkesülést és áldozatot kivánunk egymástól, ugyhiszem, kezdetnek elég volt téve, a jövő megoldását, bizzuk együtt ülő honatyáinkra, kik bizonyosan a szinügyben is intézkedni fognak. Ha végig tekint, szerkesztő ur! megyénk területén, tapasztalni fogja, hogy a művészet iránt, kegyelettel viseltetik Zalamegye közönsége; akadhat oly lelkes községekre is, melyek több hónapokig áldoztak Thália papjainak, csak azért, hogy 7—8 tagból álló egyéniség zajosabb beszédben részesitsék a közönséget.

Mily nagy volt örömünk midőn önnek lapjában olvastuk, hogy Bényei jól rendezett szintársulata Kanizsára megérkezett és a hirlapilag közzétett programm után siettünk is a 3-diki előadásra, kedélyes társaság jelent meg Egerszeg vidékéről is, gyönyörködni az operettek dallamaiban.

Azonban most az egyszer csizmadiát fogtunk, most a művészet helyett bűvészetet igért [illegible], a bűvész basa látta, hogy előadására nem oly nagy számmal tódul a közönség, Bényei és Laczkó igazgatókat nem elégitheti ki az átengedett szinpadért. Allábra kijelenté a játék kezdete előtt, hogy ő nem lép fel, a közönség követelte, hogy vagy bűvész, vagy művész urak üzzék el az est unalmait, oly rosz utban és időben a vidékről bejött értelmiség követelheti, miután a bűvész ur többszöri felhivására sem tett eleget a közönség[illegible], — erélyes városi kapitány ur által bűvész-e tétetett, hogy jusson eszébe nemzete fénykorából azon időszak, midőn vitéz elődei e város felett oly sokáig basáskodtak.

Bényei ur pedig ezen eseményből okuljon és ittléte alatt a szinpadot másnak ne engedje át.

Mert a közönség méltán megvárhatja a szinész uraktól az [illegible]telmiségnek tartozó figyelmet. [illegible]RANYAY ELEK.

Zala-somogyi hirek.

△ Lap[illegible] juniusi folyamára előfizethet[illegible]ékre postán küldve és helyben házhoz hordva [illegible]rt 50 kr.

△ Képviselő választás! A szentgróthi választó kerületben nagy szavazattöbbséggel ismét gr. Batthyányi Zsigmond ellenében, Hertelendy György választatott meg országgyűlési képviselőül.

△ (Jótékonyság.) Ujvári Illés n.-kanizsai lakós, az alakitandó helybeli főgymnasium előlege kisebb kiadásai fedezésére 10 frtot adott. Oh bár minél több utánzásra találna e nemes példa!

△ (Próbatétek.) A helybeli gymnasium[illegible] valamint a nagy és kis-kanizsai elemi tanodákban, a vizsgálatok befejeztettek; azonban egy nagyobb terem hiánya mindinkább érezhető és a n. é. fáradhatlan tanári testület ohajtva néz elé ama boldog jövőnek, melyben szeretett növendékeit előforduló esetekben és különösen a zárünnepélyeken, egy teremben együtt szemlélheti.

△ (Tüzvész.) Február 27-én este 8 órakor a gymnasium közelében a Stephánek-féle ház kigyuladt, szalmával volt fedve és már roskadófélben állt, s igy minden pillanatban a legnagyobb veszélynek volt kitéve.

△ (Gyüjtések.) Az eperjesi collegium felállitására, gyüjtés végett, két tanár küldetett s[illegible]k a napokban városunkat is meglátogatt[illegible] dicséretökre legyen mondva, magukat oly udvariasan viselték, hogy megnyerő bánásmódjuk által, daczára az itteni főgymnasium felállitására szükséges pénz beszedésére kiküldött, bizottmány folytonos működésének, mégis néhány nap alatt 120 frtot gyüjtöttek össze. Buzditó példa ez, hogy ‚kérjetek és adatik', ezt tüzve maga elé a t. bizottmány a legszebb reményeknek nézhet elébe.

△ (Csalás.) Egy csinosan öltözködött fiatal ember a napokban meglátogatott egy különben nagy tiszteletben álló egyént és magát X—X. rokonának adta ki és igy sikerült tőle 10 frtot kicsalni, azután pedig elillant.

△ (Városház állapota.) A n.-kanizsai városház oly annyira dülőfélben van, hogy szakértők nyilatkozata folytán igen közeli veszélytől lehet tartani, s ez az illetők részéről méltó figyelmet érdemel.

△ (Uj tragoedia.) Rényi Rezső ismert munkatársunktól egy 5 felvonásos tragoedia „Pausanias" czim alatt szép kiállitásban jelent meg. Ára 60 kr. Példányok a kiadó hivatalában kaphatók. Ajánljuk ezen szép tehetséggel felruházott iró művét a t. olvasó közönség kegyes pártfogásába.

△ Tüzoltó társulat szervezése Nagy-Kanizsán. Nem mulaszthatjuk el elismerésünket nyilvánitani Lublicz Simonnak, ki már havak óta egy tüzoltó társulat szervezésén fáradozik, mint halljuk, az illető már e városi tanács azon igéretét birja, hogy főfeladatuknak tartják L. Sezon működésében kitelhetőleg segiteni, részünkről pedig a legjobb eredményt kivánjuk ezen üdvös vállalatra.

△ A dalárda folyó hó 7-én tartá énekestélyét, a melyen Blau Nándor egy magándalt énekelt. „Der todte Schneider" operette is előadatott, mely ép ugy, mint a magándal, tapsokban részesült.

△ Bűvészeti előadás. Ismail Muhamed, perzsiai bűvész itt előadást rendezett a „Zöldfa" nagy termében.

△ Egy csaló, brüni születésü fiatal ember tartózkodott városunkban álnév alatt, ki a napokban adósság hátrahagyása és egy zsebóra eltulajdonitása után bucsut vett a kapu félfától, csak később tudatott ki, hogy ezen jó madár, ki különben szép műveltségü egyénnek látszott, váltó-hamisitó volt, és csak most kerestetik a rendőrség által; miután ő már hosszabb ideig a két testvérmegyében tartózkodott.

△ (Uj magyar zenedarabok.) Ábrányi Kornel a derék és tevékeny zenészeti lapok szerkesztője és ügyes zeneszerző, előfizetést hirdet, hat eredeti magyar képekre. 1. „Merengés a pusztán." 2. „A csárdában." 3. „Románcz." 4. „Szegény legény búja." 5. „Rege a pásztor tüznél." 6. „Ciprus lomboknál." A hat ivre terjedő csinos kiállitásu zenefüzérnek az előfizetési ára ára 2 frt. Előfizetőket Wajdits József zeneműkereskedésében elfogad.

△ (Lopás, gyujtás és gyilkosság.) Egy külföldi herczeg tartózkodik környékünkben, a kitől saját komornyikja egy csendes este 22 darab 100-ast lopott el, és erre a házat felgyujtani akará, de e terve meghiusult; mert a ház tulajdonos fia többek segélyével a tettet meggátolta; erre az illető saját szobájába ment, és nyakát késsel veszélyesen megsérté, azonban sikerült ezen szerencsétlen egyént a helybeli katonaságnak saját kórházukba vinni, hol felgyógyulását remélik.

△ (Szerencsétlen feldülés.) Egy helybeli fazekas kocsisával és 11 éves leányával földdel rakott szekéren a város felé tartott; de utközben feldültek és a föld a gyenge leányra esett, ki e pillanatban szörnyüt halt.

△ Zalamegye gazd. egylete rendes félévi — ugynevezett tavaszi közgyülését folyó 1866. március 21-én Zala-Egerszegen délelőtti 10 órakor fogja megtartani, s arra az egylet t. cz. tagjai hazafiui tisztelettel meghivatnak. A közgyülést megelőző napon március 20 án ugyan Zala-Egerszegen délelőtt 9 órakor igazgató-választmányi ülés leend, miről a választmány tagjai tisztelettel értesittetnek, és szives megjelenésre felkéretnek. Kelt Zala-Egerszegen, 1866. jan. 30. Glavina Lajos egyesületi alelnök.

△ Grünbaum M. ur helybeli ny. tanitó által hirdetett gyorsirászati előadásokra, az itteni előkelő családokból szép kis kör sorakodott, különös, hogy a német rendszerre kétannyi jelentkezett, mint a magyarra. A tanfolyam három hónapra terjed, a tandij 5 frt.

△ A Zala hölgyei által Deák Ferencznek emlékül adott támlásszék valóságos remekmű a maga nemében. A támla közepét drapszinü börre selyemmel himzett rózsák diszitik, melyeket ezüst levelkékből álló koszoru övez. E felett a Deák család czimere diszlik, remek selyem, arany és ezüst-himzésekkel. A czimer közepén kék bársonyvánkoson egy iró-tollat tartó kéz nyugszik, mely jegyezni látszik. A czimer alatt arany himzett betükkel ez van irva: „A haza atyjának." A támla alsó része pedig arányositva van a közép- és felső résszel, hasonló műhimzésekből álló virágokkal és apró koczkákkal, s a támla befejező részét képezi „Zalamegye hölgyei" arany betükkel himzett felirata. A széknek ülőhelyét szintén drapszinü börre himzett virágok, guirlendek és apró koczkák képezik, valamint a két kart is, mig a farészek tölgyfából készült remek faragványokból állanak, s e választás annál tapintatosabb, mert ünnepelt hazánkfia maga is foglalkozik műfaragással, s a műfaragványok és átalában a műtárgyak iránt különben is kiváló hajlammal viseltetik.

h. A kaposi és csurgói gymnasiumok javára f. évi január 20-kán és február 10 kén Kaposban tartott tánczvigalmak tiszta jövedelme 1171 frt 44 krra rug. Midőn e két fényes bálra, — melynek szellemi vivmányául az egymáshozi közeledést, a testvériesülést és kibékülést kell megemlitenünk, — ma az anyagi eredmény közlésével megemlékezünk, tesszük azt azon okból, hogy Somogymegye ifjuságának, mely a vigalmakat rendezé, és a lelkes közönségnek, mely azok fényét emelé és a szép eredményt nagylelkü készséggel áldozá a szent czélnak, szives köszönetet mondjunk.

h. (Házasság.) Örömmel értesülünk ismét egy házassági hirről, mely szerint Kaposnak egyik bájos hölgyét szent-margitai Folly Bella kisasszonyt Herman Manó ur, babocsai jár. szolgabiró jegyezte el. Őszinte szerencse-kivánatot csatolunk e frigyhez.

h. A jelen időjárás rendkivüliségét tapasztaltuk ismét a mult héten; ugyanis sürü villámlás és közbe-közbe szóló dörgés mellett majd futó nyári zápor, majd zuzmora, — s mint halljuk Jádon s más több helyen — jókora jég esett. Midőn e sorokat irjuk, sürü köd boritja a földet, ez — közhit szerint száz nap mulva leendő nagy zivatart, jeget jelentene: — rávigyázunk.

h. A somogymegyei tisztviselőség szigorubb eljárásának s éberségének kell tulajdonitanunk azon kellemes tapasztalást, hogy jelenleg megyénkben a tolvajlás, pinczeverés, verekedés stb., melyek mindig töltve tarták a börtönöket, lehető csekély számra olvadt.

h. Mult napokban a sántosi malom oldalán a következő verset olvastuk:

A sántosi határszélen
Egy kis malom van az éren,
Ez a malom, bár nem czifra,
Senkinek sem darál pufra.
Hajtó vize a szerelem.
Forog, mint a veszedelem,
Csókot ereszt a garatja
Barna kis lány igazgatja
Barna kis lány, szép angyalom!
Meg ne álljon ám a malom; —
Erre talalok fordulni
Egyszer pipára gyujtani,
A konyhából ne hozz tüzet,
Sziporkákat hány a szemed: —
Vess rám egy két tekintetet,
Mindenestül jobbot vetek!

Szerzőjét nem tudhattuk meg, de ha az irályt, s a krétával irt betük szabálytalanságát s ezek mellett a természetes gondolatmenetet tekintjük, ugy hiszük, nem csalódunk, ha szerzőjéül valami szerelmes pórsuhanczot állitunk. Igy teremhet az a sok szerzőtlen népdal.

h. A hold bombázása. Legérdekesebb beszédtárgy jelenleg a hold lebombázása. Nagyot mondunk, midőn azt mondjuk, miszerint ezen barátságos közlekedési tervet még Fürdösy Laczi hazánkfia is bolondságnak declarálta.

h. A kaposi dalárda részéről nagy készületeket tesznek, az egyletnek egy május 1-jén tartandó fényes majalissali megnyitására. Üdvözöltük már a dalárdát, midőn tervben volt, csak kétszeresen üdvözöljük azt ma, s ajánljuk a t. közönségnek, miután eddigi sikeres igyekezete és szorgalma a legszebb reményekre jogosit. Jövőben részletesebben érintendjük e tárgyat.

h. Don Hidalgó igéretét birjuk, hogy jövőben kalandjai és élményeit tárgyazó költeményeivel a hirfüzért gazdagitni sziveskedendik.

Fővárosi és vidéki hirek.

— (A leirat.) A válaszfeliratra a királyi leirat már leérkezett és a képviselők házába felolvastatott, a felsőházban. Éljenekkel fogadtatott, az alsóház kinyomatását rendelé, a fővárosban komoly csend uralkodik, s minden osztálályban feszült a figyelem.

— (Szent-gáli boszuállók.) A t. olvasó közönség vissza fog emlékezni a lapunkban közhirré tett szent-gáli eseten hatvanán voltak, kik a mult évben erőszakoskodással és Gombás Lajos megyei hivatalnok meggyilkolásával vádoltatva, elfogadtak. — A katonai rögtönitélő biróságtól kilett reájok hirdetve az itélet, melynek következtében többen halálra, többen pedig nehéz böntönre lettek elitélve, felsőbb helyen, kegyelmet nyertek és az itélet 20. 15. és 10 évi várfogsággal lett módositva.

— Zágrábból távirják: Deák Ferencz a horvát felirati küldöttséghez akként nyilatkozott volna, hogy Magyarország elismeri a háromegy királyság önállóságát, mely ország szép jövőjének néz eléje; csak a közös ügyek végett kiván egy szövetségkötést a központi kormány ellenében és pedig országgyülési küldöttségek utján; Horvátország képviseltetése a magyar országgyülésen mellőzhető; Fiumét illetőleg Magyarország becsülete forog szóban, de kiegyezés e tekintetben is lehetséges.

Bécsi és külföldi hirek.

△ (Egy magyar huszár öngyilkossága.) Klagenfurtban a mult héten a würtembergi herczegről nevezett huszárezredből egy közember meglőtte magát. Hasába lőtt s ezután e szavakkal állt a szakaszvezető elé: „Jelentem alássan, hogy agyon lőttem magamat." A szakaszvezető az esetet azonnal följelenté, s kocsit hoztak elő, hogy a sebesültet a közkórházba szállitsák. Minden segitséget megtagadva, maga szállt a kocsira s néhány pillanat mulva — meghalt.

— Az élve eltemetett. Instersburgban január 15-kén a rendőrségnek történt följelentése folytán bizonyos házban egy tekintélyes család egyik rokonát ismerték fel, egy sötét kamarában az emberi társaságtól egészen elzárva. A férfi 61 éves aggastyán, gondolatokba mélyen elmerülve, iszonyuan néz ki, 14 évet töltött el ezen ürben.

— Garibaldi az arabsoknál. 1860-ban meglátogatá báró Maltzas jámbor török zarándoki álöltönyben, Mokka szent városát és ez alkalommal az arabok őrtüzénél estregéiket hallgatá. Kiválólagosan politizáltak, és pedig a leghajmeresztőbb modorban. Főszerepét a Beduinok regéinek egy bizonyos „Kaliwalli" játszá, kiről a legcsodálatosabb és borzasztóbb dolgok jelentettek. Az utazó eleinte azt hivé, hogy talán valami az ország belsejében létező Beduin parancsnokáról van szó, de midőn kérdező, hogy hol lakik a kérdéses szörnyeteg, azt válaszolák, hogy Europában. Végtére további kérdezősködések után kivilágosodott, hogy Garibaldiról van a szó. Majdnem elárulta magát azon kisérlet által a valódi nevet előállitani és eltürni a felvilágositást, hogy az illetőt valóban „Kalivallinak" hivják. Amit e szörnyetegről állitának valóban az 1001 éjszaka regéihez hasonlitott. Különösen közöltetett, hogy legközelebb egy ágyukkal körül spékelt szigetet hóditott volna meg. Ő egyedül egy maga zavarta volna el az ellensereget és vette el azt a tömérdek sok ágyut. Hogy ezen ember fölötti hatalmat megmagyarázhassa a regélő, azt állitá, hogy Kalivalli nem halandó, hanem egy borzasztó Dzsinn t. i. egy gonosz szellem; ki csak időnként egy nagyszerü czél elérésére ölt emberi alakot. Egy másik arabs ellenszólt ennek, s azt állitá az igazhivők bámuló körének, hogy Kalivalli ugyan egy ember, de oly torzalak a milyent még sohase vélt. Akkora, hogy egy közönséges ember nem képes kardjával fejéig érni. Tekintete oly borzasztó, hogy ellenei már az elöl futnak el. Vörös szakálla földig ér. Szája sajkaként nyilik füléig és a vadként agyarait felülmuló fogakkal van fegyverezve. Szemöldökei hasonlitanak a vaddisznó sörtéihez, melyek alatt szemei emésztő görög tüzként égnek. Reggelihez kis gyermeket eszik, és egyébbiránt semmi borzasztót nem hagy elkövetlen. Legtöbbnyire elleneit vörös inge ijeszti meg, azt naponta lovagdalt ellene vérébe mártja, hogy mindenki lássa a reá várandó sorsot és tudhassa, hogy csak a leggyorsabb futás mentheti meg.

Pipere-asztal.

Én is ugy jártam, mint a multkori „Vén kisasszony" a ki a szépitőszerek használása folytán „töpöredött, csöpöredött rémképpé vált."

Olvastam egykor a hirlapokban egy „biztos szert" a börnek megfehéritésére. Londonban készitették és öt pengő forint volt az ára. Azért kivántam pedig igénybe venni, mert arczbőrömet valamiféle szenyszin foltositá el, itt-ott, de legkivált homlokomon szeplők is valának észlelhetők, tehát nem a hiuság, mint inkább a szükség kényszeritett hogy ilyesmihez folyamodjam.

Lefekvés előtt mondolatejjel kellett megmosni képemet, letürülni és megszáritani, azután következett az arczpomádé. Egy bab nagyságu összeget kentem be, másnap lemostam a fenti mondolatejjel az egész felkent pomádét. Három hét mulva meglepő eredménye lőn, mert a foltok a szeplővel együtt tetemesen vesztek. 11 hét mulva a böröm hófehér szint kapott, s nem is lett volna más bajom, ha a volt szeny foltokat és szeplőket más baj nem követte volna.

A hófehérségü bőr száraz, érdes és finoman ránczos lett, sajátszerü rángásokat vettem észre az orrom és szemöldököm körül homlokom egész területe elvesztő az érzékenységet, mintha szélhüdést kaptam volna. Aggasztó helyzetemben kénytelen valék orvosi segélyt kérni.

Orvosom magához véve a pomádét és vegyvizsgálat alá vette, melyből kiderült, hogy a

pomádéban, „bátranyremeklet—magisterium bismuthi“ volt, mint oly ásvány létrész, melynek épen az előadottak szoknak káros következésui lenni.

Orvosom ügyességének kell tulajdonitanom, hogy elevekorán megszabadultam a vészes utó-következésektől és hogy bőröm épségét, egészségét vissza nyeré.

A szert, melyet használék sajátkezüleg készitettem el ilykép. Vettem 2 lat édes mondola olajt, 2 lat kakaóvajat, 1 lat spermacetet könnyü parázs felett felolvasztottam, összekevertem, meghütöttem és egy üvegpohárba eltettem. 14 napig kentem ezzel a bőrömet és helyre állott.

Azt javaslá az orvos, hogy forditsam ki kesztyüimet, kenjem be vele és visszafordítva huzzam a kezemre éjjelenként, hogy kezem fehér és gyenge legyen. Ugy is cselekedtem és ezt teszem maiglan is, mert tapasztalom, hogy kezem hófehér és bársonytapintatu.

Tapasztalván ezt, képemet is kenegetem ha t. i. a szél és nap tartósan bántalmazza s mondhatom, hogy dicső bőrfinomitó pomádé mind a kézre használva, mely amannál minden tekintetben előnyösebb. JULIE.

Szinház.

Lapunk minden 10 napi megjelenése nem engedheti meg, hogy szinházi birálatoknak nagyobb helyet szentelhessünk; de mindamellett sietünk a t. olvasó közönséget az itt időző Bényei és Laczkó társulatáról készséggel értesiteni.

Évek óta több magyar szinitársulat látogatta meg Nagy-Kanizsát, azonban Reszler társulatán kivül, jobban szervezett, pontosabb, összevágóbb és ügyesebb tagokkal ellátott társulat nem időzött városunkban, mint most Bényei és Laczkó-é.

Ámbár az emlitett társulat működéséből itt léte óta mást nem láthattunk, mint a közönségnél eddig igen kedvelt operetteket és néhány kisebb vigjátékot, mégis felismertük bennök a tehetséges erőket, melyekkel ezen társulat rendelkezik; hiszszük is, hogy nem csak operettek előadásaiban, hanem a drámában is meg fog felelni a közönség méltányos kivánalmának, mert csakis igy nyerhetik el tanusitott fáradságuk és szorgalmuk kiérdemlett diját; és aggodalom nélkül tölthetnek minden évben néhány hónapot városunkban. Hogy a helybeli, valamint a vidéki közönségnek hazánk és a k lföld szellemi müveit bemutathassák, tehát méltó figyelmébe ajánljuk stb. vidéki müvészetet kedvelő közönségnek, az igazgatóság által megállapitott következő repertoirt bemutatjuk: Mártius 11-én vasárn. „Orpheus“ operette 4 felv. Bérlet szünet. Uj diszlet, jelmezek és fényes kiállitás. 12. hétf. Semmi. 13. kedd. „Eljegyzés“ operette. „Uram nem szeret“ vigj. 14. szerd. „Ördög és a párisi vak leány“ dráma 5 felv. 15. csüt. „Elizondoi leány“ operette és „Szép juhász népszinmü. 16. pént. Semmi. 17. szomb. „Tiz leány és egy férj sem“ operette. „Leány kérés“ népszinmü. 18. vasárn. „Dunanan“ operette, uj diszletekkel. 19. hétf. „12 óra“ bohózat. 20. kedd. „Savoyardok“ operette tánczokkal. 21. szerd. „Fecsegők„ oper. „3 pelsskei“ vigj. 22. csüt. „Macska“ operette. 23. szomb. „A holt szabó“ operette. 24. vasárn. Nagy hangverseny.

Nyilt posta.

Areopágnak. Szép, hogy ön is beköszöntött, már annyiból is szivesen veszem, miután Roboz „Somogy“ czimü programmján a nagy betükkel kiirt t. irók nevei közül, kik nem fognak a „Zala-Somogyi Közlönyben“ dolgozni, ön már a 6-ik ki beküldötte a munkálatot.

A kecskeméti dudásnak megkell várni az időt. —

B. Györgynek Z.-Egerszeg, magány levelet irunk.

B. M. „Salvator Roza,“ megérkezett, valóban meglepett bennünket önnek ezen becses küldeménye, alkalomkor magány levelet irunk, a levelet, helyszüke miatt röviditeni kellett.

Tarka álom, költemény a kezünkben van.

Sz. I. Sopron. Gyönyörüen irt üdvkivánatát a legnagyobb örömmel vettük, fogadja hálánkat, nem sokára levélben találkozunk.

N. L. N. Cty. Mi a „Kupa lázadást“ elcseréltük a kezünkben levő költői müvel, — se baj. — Tárcza czikkel eléggé elvagyunk látva, csakis kisebb önálló czikkekre terjeszsze ki ön figyelmét.

R. R. Esztergom, miért nem csatolt a szállitmányhoz levelet?

P. —, Szigetvár. Megkaptuk, köszönet érte, még több ily jóakarókra is lenne szükségünk.

W. K. — Olasz. Az 5 és 6 kötet a rendőrségtől lefoglaltatott. A kérdettekre az Areopághoz intézett nyiltpostánkra utaljuk, a többiről levélben felelünk.

D. F. Veszprém! — Ábrándjaim, meg kaptuk, — türelem.

V. S. Keszthely. Sajátságos, hogy azon város oly csendes ily derült időkben.

„Katonás küzdelem egy huszasért“. Felhasználjuk, mihelyt a sor rá jön. Kérünk valami vezérczikk félét.

Keszthelyre. „Mért mosolygol.“ „A miről csak álmodozni,“ megjött, lesz gondunk rá, csak másra is kérjük figyelmét kiterjeszteni.

S. B. Veszprém. Mi baj??

Mucsiban, a vége meg érkezett, valami társalgási czikket kérünk.

Bécsben, elfáradt ön??!

Göcsei dudásnak, csak sokat irjon és pontosan fizessen.

Váradi Bélának. Igen korán jött ön czikke és igy elavult, mit ön is be fog láthatni. Kérjük a jövőt 17-én postára adni sziveskedjék.

Nyilttér *)

K-ra L.

A „Zala-Somogyi Közlöny“-nek 5-ik számában Gelsére vonatkozólag egy czikk jelent meg, melyet válasz nélkül hagynom nem lehet, de nem is szabad.

Azon költeményre, hogy azon iró által felhozott lakban „itt egy disznó, amott egy kutya fekszik döglötten, az udvar közepén döglött lovak husát szárogatják“ azt válaszolhatom, hogy: nem igaz.

Mindazáltal, hogy a vér ereiben fel ne szökjék azon tisztelt iró urnak, mely vettem észre ugy is igen forr; annyi megtörtént, hogy a vigyázatlan juhász egy leütött lónak husát a pajtás kertben csüplő pajta mögé egy sarokban fára felrakta kutyái számára, hogy hozzá ne férhessenek; ezen meggondolatlan tett, minden esetre büntetésre méltó, az elöljáróság pedig, ugy s iute a hatóság is, kinek figyelmét ezen tett kikerülte, megróvást érdemel.

De a többire nézve: valakiről azt feltenni: hogy döghust szárogat aratók vagy is emberi lények számára, az rosz akarattal párosult gonosz indulatot tanusit; az pedig ki oly lekettlenséget elég szivtelen bárkiről nyilvánitni, az: egy nemtelen, lovagiatlan ember. — G e l s e, 1866. marcius 8-án.

SVASTITS KÁROLY.

Tulipántos szép éjszaka
Még felvirradsz-e valaha,
Bánatára én szivemnek —
Maradj régi lakodba,

Nem mondhatom 1866-ban
A-mit kivántam, hogy megvan,
Január 11-ike éjelén
Beköszönt a nagy remény.

Tulipántos éjszaka
Csak virradj fel valaha!
Nem is volt és nem is lesz
Örök setét az éjszaka.

GÖCSEI DUDÁS. *)

---

*) Az e rovatban közlöttekért, csak a sajtóhatóság irányában vállal felelőséget a szerk.

*) E rovatban a lap homlokán érintett dijért mindenki közölheti költeményeit és czikkeit. szerk.

TÁRCZA.

A rab.

Börtönömnek keskeny ablakára
Bágyadozva süt a hold sugára.
Nyögve szállong a bús éj fuvalma,
S felzajong dúlt kebelem nyugalma.

S mint a tenger üzve vad szelektől.
Forr, zúg szivem a kinérzetektől,
És miként a láva tüzpatakja
Foly szememűől mély keservek árja.

Bús fohászim az egekbe szállnak,
De vigaszt oh! már ott sem találnak.
Számkivetve földiek köréből
Kiesém az égiek kegyéből

A gyalázat bélyeg homlokomra
Sütve, senki sem hajt bánatomra,
Vesztve minden égi földi kincset,
Hordozom a sulyos rabbilincset.

Volt idő, volt ifjabb életemben
Hogy gonosz sziv dobogott keblemben,
S az erénynek messze hagyva utját,
Fölkerestem a bünök tanyáját.

Ó miért nem volt rám több vigyázat,
Most nem égne rajtam a gyalázat,
E világra engem mért hozának,
Hogyha veszni imigyen hagyának?!

Mert mit ér az ily keserves élet,
Melyre rég kimondva az itélet!
Ha remény sincs, hogy lesirva a bünt,
Mondhatnám: a szégyen éje eltünt.

De nem! méltó szenvedésim ára
Válhatik még bús lelkem javára.
Isten, ember megbocsátja a bünt,
Ha a bünös bünhődése megszünt.

Sok rosz embert térithetni jobbra,
Ha szigorral hajtatik dologra.
A d o l o g h á z léte hozna rátok
Égi áldást, lelkes népbarátok.

Mert a restség mint a lassú méreg,
Mint a fában titkon őrlő féreg:
Hoz halált a tévedett szivére,
És örök vészt leiki életére.

BÓJA GERGELY.

A viszonzáz.

Elbeszélés Horchenbach W-től.

Német eredeti után közli S z á v a y.

(Folytatás.)

A legközelebbi vasárnapra minden a mi szükséges volt, el volt készitve, Jenő utolszor jelent meg ma a templomban, hogy a lelkésznek utolszor szolgáljon a szent mise áldozatnál. Jenő ma egész ártatlanul oka volt annak, hogy a hivek a szent misét csak fél áhitattal hallgatták, mert mindenki uj öltözetét bámulta.

Hétfőn bucsut vett rokonaitól, ismerőseitől és tantársaitól. A bucsuvétel sehol sem esett neki nehezére, mert tudta, hogy sokkal jobb sorsa lesz, és gondolá, hogy gyakran átjöhet Heinbergbe, különösen a szünidők alatt. Édes anyja és a jó Welleréktől a következő reggel szándékozott bucsut venni. Ekkor jutott eszébe, hogy többé nem fogja Mathildot látni, és gondolá magában, hogy attól különös bucsut kell vennie.

Tudta, hogy ilyen időtájban az árnyékban kötni szokott, s azért egyenesen a kertbe sietett; és nem csalódott; ott ült a kőpadon, de nem kötött, a harisnya az asztalon, a fehér gombolyag a földön feküdt, maga pedig fejét kezére támasztva, erősen zokogott.

— Miért sirsz — kérdé Jenő. — Bántott valaki?

Mathild e kérdésnél fölemelé fejét, s Jenőre tekintve mondá: — Engem senki sem bántott, de sirok, mert elfogsz menni. Nem lesz most senki, a kivel játszani fogok.

Mathild ezt a legtisztább lélekkel mondá, mert még csak tizenhárom éves vala.

Jenő, kit hasonló érzés fogott el, válaszolá: „Ha tudom, hogy sirni fogsz, akkor nem megyek el, hanem itt maradok nálad.“

„Nem, nem“ felelé Matild, „neked el kell menned! Én magam akartam igy, mivel neked javadra van. De, nemde mikor szünidőd leend, elfogsz jöni?“ Vagy ha már nem fogsz bennünket látni, nem is fogsz reánk gondolni?“

„Én soha sem foglak benneteket feledni“ válaszolá Jenő, mert nektek igen sok jóval tartozom. Különösen téged feledni nem foglak soha.“

„Örömest adnék valami emléket“ mondá Mathild, de mivel sokkal nem birok, a mit elajándékozhatnék; vedd e rózsafüzért. Előttem igen kedves volt, a ki életében nekünk oly sok szépet mesélt. Ugy hiszem neked is kedves fog lenni.

Jenő a rózsafüzért eltette, és igérte, hogy Matildért is fog arról imádkozni.

Másnap a biró Jenővel elindult a városba, a hol őt átadta barátjának a ki Jenőt jól fogadta.

Egy év eltelte után Jenő a szünidőkre Himbergbe jött, hol a gyermekek régi bizalmas barátságukat folytatták. Ezután Weller leányát egy távol eső nevelő intézetbe adta, három évre, Matild e három év alatt egyszer jött haza, hanem őt szülei és testvérei minden évben egyszer meglátogatták.

Három év alatt a leányka könnyen hajadonná fejlődik, és sokat változik, nem csak külsőleg de belsőleg is. De Matildnál kivétel volt, mert jólehet sokat változott külsőleg, de belsőleg ugyanaz maradt. A hosszu három évi távollét alatt hü ragaszkodást őrzött meg az egykori játszótárs iránt, és gyermekies örömmel gondolt azon pilanatra, melyben azt viszont fogja látni. Csak a kunyhó megpillantásánál jutott eszébe, hogy már nem gyermek, és azért fogta el arczát azon pir, a melyről fönnebb szólottunk. Jóllehet valódi okát e pirnak maga sem tudta.

Jenő rövid idő mulva, különben az egész tanári testületet bámulatra gerjesztő gyors előhaladása által. Az egész városban bámulat tárgya lett, s nem csak ő róla beszltek. Loert tanácsnok gyermekeinél naponkint három órát töltött. Tudja Isten mit nem tett volna a tanácsnok, ha az ő gyermekei oly jók és szorgalmatosak lettek volna mint Rozel Jenő. De a gyermekek ugy örökölték e családi gyöngeséget, mert mint az emberek, kik a tanácsnokot ifju korában ismerték álliták, hogy ő semmivel sem volt jobb gyermekeinél.

Ha némely szülők gyermekeiknek Jenőt emlitették, rendesen azt felelték szüleiknek! „Annak a természettől van az a mivel bir, mi nem tehetünk róla.

Egy szóval Rózel Jenőnek már is fényes jövőt jósoltak. A mihez másoknak hét év szükségeltetett, ő azt könynyen négy év alatt elvégezte.

Tizenhét éves korában a bonni egyetembe ment, a hol fel fogjuk őt keresni. Most lépjünk a sz. Markus tér egyik rövid mellék utczájára, ott fogunk egy házat látni, a mely valamivel kiljebb van épitve a többieknél, s térjünk abba be. Az üstök alatti ruhatartón függő, kék, vörös, és más szinü házi sipkák; a szobákból hailatszó hangóra (Guitarre) és ének-hangok eléggé eláruljják, hogy a házban tanulók laknak. A szoba igen furcsa szőnyeggel van bevonva t. i. minden élő és holt nyelven nyomtatott lapokkal. Egy csomó kölni ujság fölött kiteritve egy lap Cornelius Neposból, e mellett Illustrated London news, ezenkivül Revue des deux mondes.

E házban lakó tanulók nagyobb része inkább szeretett a sörös kancsók mellett ülni és azokat üritgetni, mint a nekik unalmasnak tetsző előadásokat hallgatni. De a mi Jenőnk nem tartozott ezek közé, hanem ő még most is, valamint az-előtt a legszorgalmatosabb tanuló volt.

(Folytatása köv.)

ÜZLETI HIRNÖK.

N.-Kanizsa, márczius 9. 1866. Utolsó jelentésünk óta gabona-piaczunk helyzete még rosszabbá vált, és pénzértékünk naponkénti javulása, ugy az uj vetések viruló állásánál fogva ez idényben jobb fordulatra nem is gondolhatni, mit külföldi hirek szinte bizonyitanak.

B u z á b a n, mely fő áruczikkünket teszi, a lefolyt hétben csaknem semmi forgalom nem mutatkozott, és árainkat, melyek az illető lerakóhelyeikhez semmi arányban nem állanak, nagyban le kellene szállitanunk, ha más piaczokkal versenyezhetni akarnánk.

R o z s kisebb mennyiségben és igen alacsony áron vásároltatott és pedig csupán fogyasztásra, miért is ez üzlet mindamellett nagyobb terjedelmet nem nyerhet.

Á r p a és z a b csak elsőfaju minőségben kell itt-ott, és ugyan csupán vetésre; takarmányáru ellenben kérdés nélkül.

T e n g e r i b ő l, száraz árut csak igen ritkán hoznak, de nem is jön kérdés reá. Triesztben e czikk, a Banát és duna-alföldi tömérdek szállitás következtében 15—20 krnyival alább szállt.

A r e p c z e v e t é s e k állása bel- és külföldi hirek szerint igen kedvezők, e szerint a növény annyira megerősödött már, hogy a rosz idő hátrányos befolyása ellen tökéletesen védve van. Banátban uj repczére már szerződtek és ugyan 4 frt 20 krral két perczent ráadással a pályaudvaron átveendő. — Minden egyéb czikk kérdés nélkül.

Jelenlegi árak alsó-ausztriai mérőként a helybeli indóháznál: Buza 86—87 fontos 3 frt 35 kr. 87—88 fontos 3 frt 45 kr. 88—89 fontos 3 frt 45 kr. Rozs 80—81 fontos 2 frt 30 kr. Kukoricza 1 frt 80 kr. 1 frt 90 kr. Árpa serfőzéshez való 73—74 fontos 1 frt 70, 1 frt 90 kr. Zab 46—47 fontos 1 frt 10—18 kr. Pohánka első-rendü 1 frt 50 kr. Paszuly fehér 3 frt 10 kr, tarka 2 frt 25 kr. Gubó első rendü 8 frt, — kr. mázsája. Szilvapálinka 20 foku 17 frt — kr. Seprőpálinka készlethiányban. Törkölypálinka 12 frt — kr. hordóval együtt. Méz 12 frt. Borkő 24 frt. Határs éli gyapot 66 frt má sája. Nyersbőrök: tehén- és bikabőrök 10—11 frt párja. Ökörbőrök 17—18 frt párja Csirabőrök 5 frt 50 kr. — 6 frt. 50 kr. Borjubőrök 2 frt 40 kr. — 2 frt 80 kr. pár szám.

Borok: fehér és vörös (schiller) 1862- és 1863-ki vidékünkbeli termés 6 frt — 7 frt 50 kr. Uj honi bor vörös és fehér 5 frt — 6 frt.

Balatonmelléki borok 1862- és 1863-iki fehér 8—9 frt.

Viasz 80 frt — kr. Réz 40—44 frt. Közönséges gyapjuban itt készlethiány mutatkozik, ára 70 frt. Fehér rongy ára 7 frt 25 — 7 frt 75 kr. feketés 3 frt 50 kr. — 4 frt. Lószőr kevés mutatkozik s hosszuért 60—65 frt, rövidért pedig 35 — 38 frt fizettetik. Juhbőr finom 2 frt 30 — 2 frt 60 krjával vétetik a mészárosoktól; a hós kétnyiretünek pedig 3 frt. 50 kr. — 4 fttal fizettetik meg párja.

A heti marhavásárok emelkedőfélben vannak, temérdek szarvasmarhát hajtanak be, mindannak daczára, hogy vidéki kereskedők keveset látogatják meg piaczunkat, mégis emelkedik ára.

Borju feltünő mennyiségben s potom áért adatik el. A mészárszékekben 20 krról fontja 10—12 krra sülyedt.

Sertés kisebb mennyiségben, de emelkedett árral adatik.

N.-kanizsai piaczi árak márcz. 9-ről.

Borsó itczéje 16 kr. Lencse itczéje 14 kr. Bab itczéje 6 kr. Köles itczéje 8 kr. Burgonya mérője 0 frt 80 kr. Marhahus fontja 12 kr. Juhhus fontja 8 kr. Sertéshus fontja 16 kr. Szalonna mázsája 35 frt — kr. Zsir fontja 32 kr. Lángliszt mázsája 10 frt — kr. Zsemlyeliszt mázsája 8 frt — kr. Kenyérliszt fontja 6 kr. Kukoriczaliszt fontja 4 kr. Árpadara fontja 20 kr. Köleskása fontja 8 kr. Rizskása fontja 16 kr. Faolaj fontja 60 kr. Repczeolaj fontja 36 kr. Lenmagolaj fontja 40 kr. Uj bor itczéje 12 kr. Ó bor itczéje 16 kr. Pesti sör itczéje 14 kr. Kanizsai sör itczéje 10 kr. Gabona-pálinka itczéje 40 kr. Törköly-pálinka itczéje 30 kr Szilva-pálinka itczéje 40 kr. Nyers faggyú mázsája 16 frt, — kr Öntött faggyú-gyertya fontja 35 kr. Mártott fontja 32 kr. Szappan fontja 24 kr. Só fontja 10 kr. Keményfa öle 6 frt — kr. Puhafa öle 5 frt — kr. Nyersfa öle 4 frt — kr Fasén mérője 32 kr. Széna mázsája 1 frt — kr. Szalma m. 60 kr. Kender fontja 40 kr. Len fontja 60 kr.

Bécsi pénzárfolyam márczius 9.

5% metaliques 60.60; 5% nemzeti kölcsön 63.25; 1860-ki álladalmi kölcsön 79.20; bankrészvények 731.— hitelintézeti részvények 142.00; London 120.25; ezüst ágio 101.90; arany darabja 4 frt 90 kr.

Felelős szerkesztő: **Wajdits József.**

Friss veteménymagvak

ugymint:

Franczia s magyar luczerna lóhere, Veres stájer lóhere, Fehér hollandi réti here, Angol, franczia, olasz és belföldi perje, Török baltaczim, Czukor-, Burgundi-, takarmány- s gömbölyü-répa, Bükköny, mohar s nyári-repcze, Pohánka és nyári-buza, Timot-fü, Pimpinelli, és mindenféle fris E r f u r t h i kerti veteménymagvak jótállás mellett.

Ezeken kivül következő sajtok u. m.:

parmai, ementhali, groji, strachino és **liptai.** — Halak: **angolna, szardina, tőke hal** és **hering.** Czukor, kávé, thea, asztali- és asszuborok, kapható

Fesselhofer Jósef

(3—3) nagy-kanizsai fűszerkereskedőnél.

Hirdetmény.

30 nap alatt leend az urak, hölgyek és gyermekek számára, minden gondolható nagyságban fölszerelt kész vászonruhák egész raktára az első és legnagyobb vászonruha-raktár és varró-intézet központi depot-jában, Bécs, Tuchlauben 11. sz. foleáronl eladása.

A valódiság-, tisztaság- és a legszebb készitési módért, ugy viseletre alkalmas voltáért kezesség nyujtatik, és minden darab, mely a legjobban nem illik, vagy nem tetszik, visszavétetik.

Kész uri ingek, legjobb kézi munka:

	frt. kr.		frt. kr.
Fehérfonál-vászoningek, sima	3 —	helyett csak	1 60
Finomabb nemü mellránczokkal	4 20	„ „	2 30
Finom irhoni vagy rumburgi ingek	6 —	„ „	2 80
Finom rumburgi ingek, kézi fonál	7 60	„ „	3 50
Legfinomabb rumburgi ingek, kézi munka	10 —	„ „	5 50

Kész nő-ingek, legjobb kézi munka s kézi himzés:

Sima vászon nőingek hajtással	4 —	„ „	1 90
Finom schweiczi ingek, mellránczokkal	5 50	„ „	2 80
Uj divatu himzett	6 50	„ „	3 50
Eugenia, uj divatu, himzett	7 —	„ „	3 50
Marie-Antoinette-füzönyingek	6 50	„ „	3 —
Viktoria-, himzett valódi Valenciennel	16 —	„ „	7 —

Legujabb nő-pongyolák és haj-köpenyek:

Elegans, a legfinomabb perkail-ból	11 50	„ „	5 50
Angol kelméből, himzett	18 —	„ „	8 50
Női alsó nadrág shirtingből, legfinomabb	7 —	„ „	2 —
Női nadrág, himzett vászon	6 —	„ „	2 80
Női háló füzöny, sima	5 50	„ „	2 50
Elegans, gazdagon himzett füzönyök	12 —	„ „	5 50
Női hálóingek, hosszu ujakkal	3—3 50—4 50		

Legfinomabb uri alsó-nadrágok:

1 frt 20 kr.—1 frt 50 krig; legfinomabb rumburgi 2 frt 20 kr.

Irhoni szövés 48 rőf	34 —	„ „	17 —
Legfinomabb irhoni vagy rumburgi 50 rőf	60 —	„ „	24 —
Jó vászon-zsebkendő, 6 db.	1 frt. 1 frt. 50. 1 frt. 80 kr. — 2 frtig		
Legfinomabb zsebkendők, vászon-battiszt-ból is, 6 db.	2—2 frt 50 kr.		

Az áruczikk valódisága- s tisztaságáért kezesség nyujtatik. Ingek, melyek nem a legjobban illenek, visszavétetnek.

Mintaingek, ugy szintén minta-rajzolatok kivánatra megküldetnek. Vidéki megrendelések utánvét mellett. Uri-ingek megrendelésénél a nyakbőség bejelentése kéretik. (3—12)

A magyar földhitelintézet szelvény-adó mentes zálog-levelei

Nagy-Kanizsán, a napi tőzsde árfolyama szerint kaphatók **Löwy Józsefnél.**

(1—*)

Pränumeratons-Anzeige.

Unumgänglich nothwendig ist für Jedermann, der mit der jetzigen bewegten Zeit gleichen Schritt halten will, eine populäre zeitgemässe Weltgeschichte. Die bisherigen, meist vortrefflichen Werke sind entweder zu umfangreich und kostspielig, oder sie sind zu gelehrt, mithin für die grosse Volksmasse nicht passend.

Die hier gebotene, neue und freisinnige Bearbeitung der Geschichte unserer Erde wird diesem längst gefühlten Mangel abhelfen und die Anschaffung in der Art erleichtern, dass man sich dies Werk, das 3 Bände umfassen wird, in monatlichen oder 14-tägigen Heften zu dem billigen Preise von nur 25 kr pr Lieferung aneignen kann.

ALLGEMEINE WELTGESCHICHTE für das Volk, nach dem besten Quellen bearbeitet von L. von ALVENSLEBEN. — Erstes bis zwölftes Heft à 25 kr. Mit 100 Pracht-Illustrationen. (3—6)

L. v. Alvensleben, dessen Leben ein halbes Säkulum der Literatur angehört, hat 6-jährigen Bienenfleiss diesem Werke geopfert.

Die prachtvolle Ausstattung, (jedes Heft mit 10 der feinsten Illustrationen,) welche noch keine der bisherigen Weltgeschichten aufweisen kann, muss noch erwähnt werden.

In einigen Tagen erscheint das 12-te Heft, und ist die Vollendung vor Ablauf von 3 Jahren sicher in Aussicht.

Verlag von **Alb. A. Wenedikt** in Wien.

Zu haben in Gr.-Kanizsa bei J. WAJDITS u. Matulnik

Ház- és szőllő-eladás.

Nagy-Kanizsán a bécsi utczában 751. szám alatti ház, kényelmes uri lak- és két családnak külön lakhelylyel, jó feltételek mellett szabadkézből eladandó. A Szt.-Györgyvári hegyen egy 4060 négyszög ölre terjedő. Továbbá gazdasági és más eszközök is szabad kézből eladandók. Venni óhajtók sziveskedjenek a fenntérintett házszám alatti tulajdonossal értekezni. (1—*)

Cs. kir. osztrák, első amerikai és angol szabaditékkal oklevelezett

ANATHERIN-SZÁJVIZ

Popp J. G.

gyakorló fogorvostól Bécsben. — Előbb Tuchlauben 557. sz. Most: Belváros, Bognergasse Nro 2, a takarékpénztárral szemközt.

Egy üveg ára 1 frt 40 kr. becsomagolás 20 kr. — Kapható Bécsben minden gyógyszertárban, s illatszer-kereskedésben, vidéken a megjelelt czégeknél.

Cs. kir. szab. **FOG-PEP** ára 1 frt 22 kr. **FOG-ÓLOM** lyukas fogakra önhasználatul ára 2 frt. 10 kr.

Növényi **fog-por,** egy doboz ára 63 kr.

E jeles készitmény 15 évi fönállása óta hirre kapott és elterjedt Európa határain tul is. Használata különösen jótékonynak bizonyult be mindennemü f o g f á j á s ellen, a száj lágy részének minden bajai ellen, könnyen vérző iny, skorbult stb. ellen. Fölolvasztja a nyálkát, miáltal megakadályozza a fogkő képződését, frissitőleg és izlésjavitólag hat a szájra, tehát teljesen megszünteti a rosz szagot, mely mesterséges vagy üres fogak, étel vagy dohányzás által származik. Miután e szájviz semmikép sem hat hártékonyan a fogakra és a szájrészekre tehát kitünő szolgálatokat tesz, mint szájtisztitó-szer is, és késő öreg korig teljes egészségben és frisseségben tartja a fogakat. Magas orvosi tekintélyek bizonyitványai elismerték ártatlanságát s ajánlhatóságát, és sok jeles ... ajánltatik.

Kapható N.-Kanizsán: Fesselhofer József urnál.
Belus J. gyógyszertárában.
Wellisch „
Rosenfeld A. „
Rosenberg J. és F. uraknál.

(2—*)

Alulirott 6? éves, már 42 éves korom óta kegyetlen fogfájdalomtól ostromoltattam, mi miatt fogaim nagy részét elvesztém. Ujból fogfájdalmam beálltával Horning J. gyógyszerész ur ajánlá a nála kapható dr. Popp J. G. bécsi fogorvos ur Anatherin-féle szájvizét; alig nehányszori használat után megszünt a kegyetlen fájdalom, és én ezen jó és kellemes izü szájviznek naponkénti használata folytán a régi bajtól egészen ment vagyok.

A hála-köszönet érzetétől áthatva, bárkinek is, ki fogbajban szenved, minden érdek nélkül, de meggyőződött a viz jóságáról, mint legjobbat ajánlhatok.

Eszék. NAEHMANN KRISTÓF m. k. cs. k. főbiró.

Cs. kir. kizáról. szabad.

FOG-SZIVARKÁK,

legujabb s mint legjobbnak elismert legkényelmesb szer a fogfájás minden neme ellen,

egyedüli feltalálója: **Török József** gyógyszerész Pesten, király utcza 7. sz. alatt.

Ezen fog-szivarkák, kényelmes alkalmazásuk s biztos hatásuk végett á l t a l á n o s h a s z n á l a t r a minden magasztalás nélkül maguk-magukat a legjobban ajánlják. — A fogfájásban szenvedő azon pillanatban meggyőződést szerezhet magának, hogy egy jeles és okszerüleg összeállitott készitménnyel — mely a czélnak tökéletesen megfelel — van dolga.

Gyermekek és nők is e szivarokat egész kényelemmel használhatják.

Miután a fogfájás annyira kellemetlen és gyakran éjjel áll be a midőn a csillapitó szer nem igen van a kéznél, a fog-szivarkák mint legjobb háziszernek, mindig készletben kellene lenni.

Ara egy skatulyának 1 ft ½ skatulyának 50 kr. Postán küldve 10 krral több.

Ismét eladók illendő százalékban részesülnek.

Középponti elküldési raktár: a fentérintett gyógyszerésznél. Megrendelhető továbbá a Magyar- és szomszédországok, valamint az összes cs. kir. osztrák tartományok minden gyógyszerészénél. (7—9)

N.-Kanizsán kapható **Belus József** gyógyszerésznél.

Nyilvános köszönet.

Én alulirott kötelességemnek tartom a „HUNGARIA" BIZT. BANK társaságának köszönetemet nyilvánitani azon oknál fogva, hogy a fent nevezett társaságnál biztositott szénám 1865. decz. hó 14-én elégett, és már e hó 10-én az egész biztositott összeg minden levonás nélkül, a szigetvári ügynökség által kifizettetetett, ezen oknál fogva mindenkinek ajánlhatom a fent nevezett társaságnál való biztositást. Dombon, 1866. január hóban.

3—3 **Váradi Móses,** dombol biró.

Árverési hirdetmény.

Somogymegye Kaposvár városa, buzatér 6-ik szám alatti, s vagyonbukott Feldreich Jakab csődtömegéhez tartozó, különben 155. számu kaposvári telekjegyzőkönyvben A †. rend. 205 hrsz alatt Feldreich Jakab nevére jegyzett — 1896/66-ra becsült ház becsáron felül f. évi márczius 5-én szükség esetében becsáron alul is april 10-én mindenkor délelőtti 9 órakor a helyszinén — a csődválasztmánynak f. évi január hava 20-án hozott határozata folytán elárvereztetik. — Az árverési feltételek, alulirottnál megtekinthetők.

Kaposvár, 1866. február hava 3-án.

3—3 **Rimanóczy József,** tömeggondnok.

Zongorajátékban itt helyben oktatást venni ohajtók sziveskedjenek e lap kiadó hivatalához fordulni, s a felől bővebben értekezni.

K. k. erste landesbef. Fabrik

feuerfester und einbruchsicherer CASSEN

von

F. Wertheim & Comp. in Wien,

Magazin: Stadt, Tuchlauben Nr. 11.

Diese unsere Fabrik, die grösste am Continent, beschäftigt die meisten Arbeiter, hat durchwegs die neuesten Maschienen mit Dampfbetrieb, deren vortreffliche Leistungen bezüglich der Accuratesse nie durch Handarbeiten erzielt werden können und hat bis jetzt gegen 14,000 Cassen fabricirt.

Unsere neuestes Schlossprinzip ist das vollkommenste — bis jetzt von keiner andern Fabrik erreicht, — und durch die ersten technischen Autoritäten Europa's öffentlich documentirt.

Zur Erzeugung der Schlüssel wird eine äusserst sinnreich construirte Maschine verwendet (Unicum am Continent), durch deren Mannischfaltigkeit man über 1 Million verschiedener Schlüssel erzeugt, ohne dass einer dem Andern ähnlich ist, also nie Schlüssel-Duplicate entstehen können, welches bei Handarbeit häufig vorkommen muss.

Um das grosse Vertrauen, welches wir bisher geniessen, zu erhalten und zu rechtfertigen, werden wir Alles, was im Gebiete der Möglichkeit liegt, anwenden, um diesem Vertrauensgeschäfte durch Verwendung des besten Materiales wie der sorgfältigsten Arbeit Rechnung zu tragen. — Depots halten wir in allen Hauptstädten der Monarchie, sowie an ersten Plätzen Europa's ect. ect. (2—3)

PIRNITZER TESTVÉREK

pénzváltó-üzlet Pesten, Dorottya utcza 10-ik szám alatt

ajánlják mindennemü értékpapirok vásárlását

részletfizetések mellett.

A vevőnek az első részlet lefizetése alkalmával egy levél kézbesittetik, melyen a ... értékpapirok számai följegyezve vannak, s mellyel a legközelebbi huzásban már játszik. Az utolsó részlet lefizetésekor az értékpapirok kiszolgáltatnak. A részletfizetések a vevő kivánsága szerint állapithatók meg.

Különösen előnyösek az általunk rendezett

társas-játékok

A. 10 hitel-sorsjegy á frt 7 25, 20 havi részletben
B. 10 „ „ „ „ 9.75, „ ¼évi „
C. 10 1864. 100 ftos „ „ 4.—, „ havi „
D. 10 1864. 50 ftos „ „ 3.50, „ havi „
E. 10 1864. 100 ftos „ „ 7.25, „ ¼évi „
F. 10 1864. 50 ftos „ „ 3 65, „ „ „

Ennél 10 személy játszik 10 sorsjegyre, minden személy tizedrészb n. s minden résztvevő t. i. az utolsó részlet lefizetésekor egy eredeti sorsjegyet kap.

G. 50 Rudolf-sorsjegyre á 3 60, 20 havi részletben.

Ennél 10 személy 50 Rudolf-sorsjegyre játszik, azaz minden személy, annak egy tizedrészére, s minden személy az utolsó részlet lefizetésekor 5 sorsjegyet vesz át.

Továbbá az annyira megkedvelt társaságok H. á 4 frt 25 kr. negyedévi részletben.

Ennél 20 személy, mindenike annak 20-ad részére játszik, a befizetések tartama alatt

40 huzásban évenkint

valamennyi Ausztriában kiadott sorsjegyekre, egy badeni és svéd sorsjegy hozzáadásával s élvezik ezen értékpapirokon folyó kamatokat is a befizetési naptól kezdve. — A sorsjegyek végre vagy eladatnak s az esendő összeg arányosan felosztatik vagy természetben kiszolgáltatnak.

Különösen figyelemre méltó az ujonnan rendezett K. társaság 10 személyre 10 forintjával 20 negyedévi részletfizetéssel 41 sorsjegyre, és pedig: 1 egész 1860-ki 500 frtos, 2 egész 1864-ki, 1 egész 1854-ki 250 frtos, 1 egész 1839-ki 250 frtos, 2 hitel, 1 egész triesztl, 1 gőzhajózási, 2 Eszterházy, 2 Salm, 3 Pálffy, 2 Clary, 3 Genois, 3 budai, 3 Windischgrätz, 3 Waldstein, 3 Keglevich, 1 Rudolf és 3 Como sorsjegyre.

Ezen társaságok bármelyikébe tetszés szerint mindenki beléphet, anélkül, hogy az egyik résztvevő a másikkal törődnék.

Még arra is bátrak vagyunk a t. cz. közönséget figyelmeztetni, hogy kivánatra különnemü sorsjegyet állitunk össze, s azokat tetszés szerinti határidőre történendő részletfizetésekre áruba bocsátjuk, melyet különösen alakuló magán sorsjegy-társulatoknak ajánlunk.

Levél általi megbizások gyorsan és pontosan teljesittetnek. Tudakozódásokra azonnal válasz adatik, s kivánatra kimeritő részletfizetési tervezetek és 1866-ik évi sorsolási naptárakkal szolgálunk.

Bizományosoknak a legméltányosb jutalékkal kedvezünk. (3—*)

PETERLONGO JÁNOS

fegyvergyárnok INSBRUCKBAN,

jelenleg következő egészen uj garantirozott vadász s céllövő-fegyverek kaphatók:

Körülbelöl 100 szimpla fegyver 7 frt 50 kr.—18 frtig.
200 dupla csövü fegyver vascsövel 14, 16, 18, 20 frtig.
100 finom duplacsövü fegyver drótcsövel 21—200 frtig.
50 dupla csövü Lefaucheux 50—150 frtig.
100 dupla csövü sinórcsövel 50—150 frtig.
100 czélbalövő fegyver 36—200 frtig.

továbbá gazdag választékban kaphatók mindenféle REVOLVEREK, revolver-carabinok, csavar-pisztolyok, szoba-fegyverek, pisztolyok.

Fegyverengedély nem szükségeltetvén megrendelés azonnal teljesittetik.

Részletes árjegyzék ingyen.

(2—6)

SOMMER JÓZSEF

diszmü, norinbergi és rövidáruk kereskedő

NAGY-KANIZSÁN. Helyisége KORHÁZUTCA-ban.

Ajánlja gazdagon szerelt raktárát u. m.:

pipa és pipaszár, — asztali-, toll- és konyhakések; borotvák, ollók, koppantók; pakfong és bádog kanalak. — Toilette és függesztő-tükrök. — Erszény és tárczák, tálczák; mindennemü illatos cocos-szappan, pecsét-viasz, bontó-, sürü- és feltüzö fésük. — Minden néven nevezendő gombok, csizma-, fő- és fogkefék. — mindennemü gyöngyök, crinolinban való aczél és nád, halcsont-, botok, viaszkos vásznak. T o v á b b á: Pottendorfi kötő-, himző- és szövőpamut, szövőfonál, fehér és szines pamutfüzők, selyem és bársonyszallagok. — Kötő és varró czérna, berlini- és arras-gypot, varró- és szücs selyem. — Bélésszövetek és mindennemü zsinórzatok. — Nő- és gyermekharisnyák s végre téli férfi-, nő- és gyermek alsó és felső reklit, nadrág harisnya, kesztyü, alsó-ujak, süveg és kötött czipőket, hálósapkát sawlt és minden ezen szakba vágó czikket

a legjutányosabb áron. 3—3

HIRDETÉS.

Wajdits József könyvkereskedése Nagy-Kanizsán, elfogad mindennemü e minta szerinti névvel ellátott levél ragasztó jegyekrei megbizásokat olcsó árért, szinte általa kaphatók fényképi levélpapirok, fényképi látogató-jegyek s minden e szakmába vágó tárgyak is. Továbbá kereskedésében egy jobb házbóli fiatal egyén gyakornoknak, a nyomdai és könyvkötői üzletében pedig néhány tanoncz jó feltételek mellett felvétetik, vidékiek előnnyel birnak.

RECHNER & FELTER TEMESVAR

Wajdits József kiadó, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.

Nagy-Kanizsa. Ötödik évfolyam. 7. szám 1866. márczius 20-án.

Zala-Somogyi Közlöny.

Ismeretterjesztő lap
a
szépirodalom, kereskedelem, ipar, gazdászat, tudomány és müvészet köréből.
A somogymegyei gazdasági egyesület hivatalos lapja.

Megjelen:
Minden hó 1-én, 10-én, és 20-kán egész iven.
Szerkesztői iroda és kiadó hivatal:
WAJDITS JÓZSEF könyvkereskedésében.

Előfizetési föltételek:
Helyben házhoz hordással és vidékre postán küldve:
Egész évre: - 5 frt. — kr.
Fél évre - - 3 „ — „
Évnegyedre - 1 „ 50 „

Hirdetések:
A hat hasábos petitsorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 és minden további beiktatásért 5 kr.
Bélyegdij minden egyes beiktatásért 30 kr.
A „Nyilt téren“ egy petit sor beiktatási dija 10 kr.

Előfizetési pénzek és hirdetések,
szintén e lap szellemi tartalmát illető
közlemények,
valamint vidéki levelek, bérmentve a kiadóhivatalhoz küldendők NAGY-KANIZSÁRA.

Évnegyedes t. előfizetőinkhez!

Az uj évnegyed beáltával, hazafiui bizalommal fölkérem az évnegyedes t. előfizetőket, hogy megrendeléseiket megujitani sziveskedjenek. Fölöslegesnek tartom lapunkat nagy szavakkal ajánlani; de azt kérkedés nélkül vélem mondhatni, hogy a lap jóakaróival egyetemben tenni fogunk annyit, mennyit egy provincialis lap szerény körében tehet. Rajtunk nem fog mulni, hogy ez öt év óta nagy anyagi áldozatokkal fentartott közlönyt minél érdekesebbé és tanulságosabbá tevén olvasóink megelégedését megnyerhessük.

Az előfizetési ár a lap homlokán olvasható.

Nagy-Kanizsán, 1866. mart. 20.

WAJDITS JÓZSEF,
felelős szerkesztő és kiadó.

Zala megye hatóságának intézvénye a „fonalóczkór“ — trichin — ellenör ügyében.

1866. márt. 6-án. 1404. sz. alatt.

Sokan vannak, kik a fonalóczkór betegséget még nem ismerik, ennélfogva nem lesz felesleges, előrebocsájtva mondanom, miszerint ez a disznóknál előforduló oly „féregkór,“ mely a nyers disznóhus evése alkalmával a gyomorba kerül, és a vérképzés folyama alatt a test minden részében eloszlik, s végre mondhatni, hogy az embert elevenen emésztik fel, a millió férgek (fonalóczok.)

„Észak-Némethonban, ugyszinte az ausztriai birodalomban, különösen Cseh- és Morvaországban is előfordult.

Minthogy ez által a népgazdászatnak egy jelentékeny ága immár tetemesen sujtatik, az e részbeni tulságos félelem következtében a népnek egy nevezetesebb élelmi czikke a birodalom némely részében máris jelentékeny módon háttérbe szorittatik, s egyes üzletek érzékeny csökkenést szenvednek. S bárha ezen kór előfordulta iránt 1864. országszerte elrendelt, nagy része górcsői vizsgálatokon alapuló terjedelmes kutatásokról beérkezett jelentések szerint, a szóban levő kór ezen országban eddigelé sem állatoknál, sem embereknél nem mutatkozott is, habár nálunk a nyers disznóhus élvezete szokásban nem lévén, ezen kórnak embereknéli kiütéséről még azon esetben sem lehetne tartani, ha a fonalócz ezen országban a sertéseknél mutatkoznék is, és pedig azon oknál fogva, mert az eddigi tapasztalás szerint a sertéshus s az ebből eredő készitmények helyes átsütés-vagy tökéletes megfőzés által egészen ártalmatlanná és élvezhetövé tétetik, mind a mellet a dolog komoly voltánál, ugyszinte kereskedelmi fontosságánál fogva utasitásul adatik a megyei fő- és al-orvos uraknak, hogy a sertés-husnak gondos és lehetőleg górcsői vizsgálását pontos figyelemmel teljesitsék, s az eredményről kimeritő havi jelentést tegyenek.“

Mindinkábbi megnyugtatására a n. t. közönségnek figyelmeztetem az olvasót a mult számu „Z.-Somogyi Közlöny“-ben ugyan e tárgyról hozott czikkre, hozzá téve azt, miszerint ismerve ez ügy fontosságát, e rendeletet megelőzve már több kisérletet tettem, s mondhatom, hogy a fonalóczkórnak még csak kétes nyomát sem tapasztaltam. E rendelet vételével pedig hivatalos kötelességemnél fogva ezentul még szigorubb felülörködést fogok gyakorolni a közegészségi ügy és népgazdászat biztonságának minél szilárdabb megvédhetéseért.

Ha áll az, a mi igen is lehetséges, hogy a fonalóczok leginkább a rothadt állattest ... élődők testében fejlődnek ki a legbizonyosabban, akkor különös és mondhatni, kiváló figyelmet kell forditanunk a mészárosok és gyepmesterek disznóira, mert annyi bizonyos, hogy midőn a provinciális mészárosok disznói a levágott marhák hullarészletein, mindig pedig a vágóhidon élődnek, akkor a sintéreké Isten tudná elősorolni, hogy minő rothasztó betegségben eldöglött marhák és lovak husain táplálkoznak. Ez tény, s épen azért, mert történt dolog, tiltja az állatgyógyrendőri szabvány a sintéreknek, hogy efélo hullákon ne merészeljék táplálni disznóikat.

TERSÁNCZKY JÓZSEF
járási orvos.

Közegészségi ügy.

1. A szepetneki bőrférges lovak ügyében adós maradtam a bezárólagos jelentéssel.

Egy ló maradt betegen, mely nem engedé a bezárólagos jelentést megtenni. Nehány napja, hogy meggyógyultnak nyilvánittaték a bizottmány által, igy csak most nyerheték alkalmat tartozásomnak leróhatására.

Abban a házban volt az utolsó beteg, melyben a vész kezdetét vette. Az első beteg 1864-ik év junius havában — tehát 8 hónap mulva — keletkezett, feljelentetett pedig 1865-ik évi január hó 10-én. E mulasztásnak következése lön, hogy a 411 ló-összegből betegült 43, gyógyult 38, agyonszuratott pedig 5.

Csodálatos látvány volt ezen utolsó beteg, tele volt fekélyekkel, azért ugy is nézett ki távolról, mintha tigris-bőrbe öltözködött volna. Időközönkint gyanus orrtakonyfolyást kapott, lábai feldagadtak, beállt általános senyves állapot. Háromszor került a siralomházba, hol felette a halálos itélet kimondatott, egyedül orvosának reményt adó igérete menté meg az agyonszuratástól, s ugyis lön, mert a halálos beteg, bár év multával, a szorgalmas orvos, gyakorlott tapintatteljes befolyásával mégis meggyógyult s élve maradt. A községben lovas katonaság állomásolván, ezek lovaira a vész nem terjedt, bizonyos jeléül, hogy az állatgyógyrendőri szabványok pontosan tartatának meg. A fertőzött istállók ragálymentesittetvén, a község ezuttal szintén ragálymentesnek lön nyilvánitva.

Az orvosrendőri és gyógyeljárásról már a multévi czikkekben tettem emlitést, ennélfogva feleslegesnek tartom azoknak ismétlését.

Szolgáljon tanulságul mindenkinek ez eset, mely egyedül azért vett annyi erőt és hatalmat, mert az első beteg nemcsak, hogy fel nem lön jelentve, hanem azért is, minthogy a beteg folyvást a közlegelőn táplálkozott és alkalmul szolgált a közvetlen érintkezésre.

2. *A kutyák fülrákja.* E betegséget minden ember ismeri, de leginkább a vadászok, kezdődik a fülszéleken és terjed tovább. Külsértések idézik elő. Nehezen gyógyul. Legbiztosb orvosszere e keverék: Végy 3 nehezék (quint) Acidum pyrolygnosum-ot; 1. nehezék Creosotum-ot. Keverd össze és csepegtesd vele a fekély meggyógyulásig. Gyorsan és bizton gyógyit.

3. *A rühes kutyát, lovat és birkát leggyorsabban meggyógyithatni „petroleummal.“* Végy egy sárkefet, mártsd a petroleumba és keféld a rühes állatot ugy, hogy a rühpattanások szétszakuljanak $\frac{1}{2}$—1 óráig tartó szorgalmatos kefélésre az állat mulhatlan meggyógyul. A hosszu szőrü kutyát és birkát mindenek előtt megkell nyirni s aztán kefélés alá venni. Egyszeri ellátás mindenkorra elégséges.

4. *A kutya betegség,* mely annyi ebet elveszt, nem más himlőnél, azért a legbiztosb mentő szer a beoltás. A betegség kezdődik a tüdő és bél takony-hártyák hurutos bántalmazásával, azért is a beteg csipás, taknyos, köhög, hasmenést vagy szorulást kap. Később átmegy agy, tüdő vagy bélgyuladásba, másszor az idegrendszer támadtatván meg rángásokat, bénulást kap. Sokszor kóros lerakodást vehetni észre s igy feldagad a fő, a fül, a nyak, vagy épen kifejlődik a himlő-köteg stb.

Ugy kell beoltani, mint szokás a kis gyermeket ember védhimlővel. Legjobb a fül belső felületére 3 szurást tenni.

5. *Szőrférges birkának legsikeresb gyógyszere az „aethyaps mineralis.“* 15 szemer (granum) számittatik egy birkára egy összemarok zabbal. Fő szükséglet, hogy ne csak egye, hanem be is lehelje a megnevezett szert, ennélfogva válutól közösen, vagy külön abrakos zacskóból kell feletetni, mert akkor a szer porlik s igy felleheIhetövé tétetik. T.

Szöllőszet.

Nyitás. Mihelyt a föld kellően porlasztható, megkezdhető a nyitás, még is figyelemmel kell lenni a hideg iránt, igy ha hideg napok járnak, délután már abban kell hagyni e munkát, időt engedvén a nyitás által forgatás alá esett földnek megszáradhatására, nehogy az éji hideg a rügyeket megrontsa.

Metszés. Óvatosak legyünk az idei metszéssel, hagyjuk későre s majd akkor fogjunk hozzá, midőn a legfelső rügyek már vissza nem tarthatók a teljes kifakadástól, minthogy félni lehet a teljes korai metszés által fejlődésre kényszeritett hajtásoknak elfagyásától, mire nagyon is számithatni e csalékony időjárással. A későn metszés soha sem oly káros, mint a korai, elhamarkodott.

Sima és gyökeres vesszők ültetését, a homlitást egyre végezni lehet. T.

Levelezések.
Somogyból.
III.

(*Ujságok. Casino. Hirlapok. Politizálás. Jótékony tánczvigalom. Adakozás.*) Ön azt hiszi, hogy én most Szigetvár és vidékéről annyi ujságot fogok irni, miként nem is leend szüksége, lapjának más czimet adni, mint datum Szigetvár etc. Ez egytől azonban ne féljen. Most oly jó idő jár a levelezőkre, hogy kó szóval mindent megirhatnak, t. i. Semm ujság.

Hanem azért ne gondolja, miként a szigetvári járásban épen semmi sem történik. Történik bizony itt is sok minden, csakhogy én ezt nem ujságként, hanem az emberiségbe oltott haladásvágy dicséretes eredményeként üdvözlöm.

Avagy nem méltó e dicséretre ama előrehaladott politikai érettsége és egyetértése néptünknek, melynek tktts. Bitto István képviselőnk multkori itthon jártában szemtanui valánk? Ugyanis, a nép feledve a volt pártkülömbséget faluról falura, mintegy diadalmenetben adá kézről kézre az őket látogatni jött képviselő urat. Ki is a neki olyannyira sajátságos modorával csepegteté a helyenkint reá várakozott és hazánk törvényes jogai iránt aggodó polgárság kebelébe a reményteljes bizalom malasztját.

Továbbá, haladás és életrevalóság jelei azon nagyszámu közlönyök, melyeknek egy része már a földmivelő szerény lakába is betenkint beköszönt.

Nem vonhatom meg elismerésemet a szigetvári casinótól is, mely, daczára a csekély népességnek, oly csinosan berendezve s a lapok oly nagy számmal vannak, hogy es egy némely népesebb városnak becsületére válnék. Ugyanis a casinóhoz járnak e következő lapok: 1. Pesti Napló. 2. Pesti Hirnök. 3. Hon. 4. Politikai Hetilap. 5. Vasárnapi Ujság. 6. Üstökös. 7. Bolond Miska. 8. Pester Loyd. 9. Die Debatte. 10. Wiener Loyd. 11. Illustrirte Zeitung. 12. Grade Michel. 13. Die Reform. 14. Merkur. Összesen 7 magyar 7 német lap.

Mindamellett azonban, hogy az érdemlett dicséretet ily lelkes közönségtől meg nem vonom, mégis kikell jelentenem, csudálkozásomat a felett, hogy miért van a Casinohoz járó lapoknál a Szigetvárban nem is létező német közönség oly erősen képviselve? Tudtomra azon néhány izraelita polgártársunk, kik Casino-tagok, sokkal magyarabbak, mintsem hogy a német ajku közönséget képviselni óhajtanák. Avagy egy még a jövőben megszülethető német közönség magjául kivánnák magukat tekintetni.

Nem tartozom azok közé, kik az ismeretek valódi megszerzésére egyedül a magyar irodalmi termékeket elegendőnek hiszik, ennyire fájdalom még nem jutottunk.

De napi és hetilapok tekintetében már nem állunk oly hátra, hogy egy magát magyarnak valló s mások által is annak ismert közönséget sokoldalu tagokkal mulattatni képesek nem volnának. Nézetem szerint, ha nem egyenesen valamely szaktudomány czéloztatik az idegen irodalmi termékek megszerzésével, igen elég van téve egy magyar casinóban a mulattatásnak és a netán megfordulható idegen ajkuaknak, egy politikai, egy ismeret terjesztő, egy kereskedelmi és egy humoristicus lap tartásával.

Nem jobb volna-e ama fölösleges inkább szaklapokat tartani s a komolyabb ismeretek terjedése mellett egy könyvtár alapját megvetni?*)

Politizálással meglehetősen felhagytunk; nem azért, mintha erre kedvünk nem volna; mert hiszen mi magyarok született csizmad.... akarom mondani, született politikusok vagyunk. Hanem épen adószedés ideje lévén — mely baj ellen minden argumentizálás közt eddig csak a pénz bizonyult leghatásosabbnak. — Meghajolunk Bolond Miska nagy hazánk fiának aranymondata előtt; hogy: „Csitt hallgass és fizess.“ — ha lehet.

A farsang utolján volt egy jótékony czélu bálunk az árva iskolás gyermekek felruhá-

*) Bizony e tekintetben itt is, ott is nagy a fogyatkozás! Szerk.

zásárá. Jövedelem: Jegyekből: 115 frt. Bittó István 5 frt. Berthothy 2 frt. Szozigalszky 2 frt. Koharics Ferenczné 2 frt. Özv. Gruber Andrásné 1 frt. Laczkó István 1 frt. Laczkó Antal 1 frt. Dr. Koharics Károly 1 frt. Pfeffer Antal 1 frt. Koharics Ferencz 3 frt 96 kr. Összesen 134 frt 96 kr. Kiadás 77 frt 96 kr. Marad tiszta jövedelem 57 frt.

Mely összeg ngos. Hölbling Ignácz helybeli prépost urnak kézbesittetek.

Továbbá még adakoztak: Volf Antal 4 pár czipő, Vermes-Zalay Izabella ő nga. 1 db. ruhakelmét. — Mattenheim Ádám 3 darab keszkenőt, Bittó István 1 köpenyeget.

Mindez, tekintve a kis résztvevő közönséget és e pénzszük esztendőt, kielégitő eredmény. P.

Keszthely. (*Tánczvigalom* a sármelléki tüzkárosultak felsegélyezésére febr. 3.) Alulirott bizottmányi tag, az egész bizottmány nevében kötelességének tartja köszönetet szavazni méltóságos gróf Festetich Tasziló tábornok urnak, ki azonkivül, hogy épületfával látta el a szerencsétleneket, még 50 frtot tett le segélyül a rendezőségnek. 2. Méltóságos b. Appel ezredes urnak, ki rendelkezésünkre a 4-dik sz. dsidás ezred jól rendezett zenekarát kegyes volt dij nélkül átengedni. 3. Dörer János karmester urnak, ki tapintatteljesen tanitotta be a vigadók előtt oly kedves magyar nemzeti darabokat. A befolyt adakozások a következők: Mélt. gróf Festetich Tasziló 50 frt. Ngs Oszterhuber József ur 5 frt. Ngs Hertelendy Kálmán ur 5 frt. T. Beck Kálmán ur 4 frt. Báró Ignácz ur 4 frt. T. Sz. S. ur 3 frt. T. P. J. 2 frt. T. A. ur 2 frt. Notl Sándor ur 2 frt. Lázár Lipót ur 2 frt. Breyer testvér urak 2 frt. Gyurits József ur 1 frt. Magyarosi Ferencz ur 1 frt. Cs. L., S. K., H. G., V. M., G. J., V. G., Cs. J., Cs. J., K. K., M. D., T. P., M. T., Cs. Z., H. J., R. J., R. R. urak (fejenkint 1 frt.) 16 frt. V. J. ur 1 frt 62 kr. N. N. 1 frt. Hofman Adolf ur 1 frt. Pethő Adolf ur 2 frt. L. ur 1 frt. A. ur 1 frt. Wajdits József, a Zala-Som. Közl. szerkesztője 3 frt. Össz. 99 frt 62 kr. Fogadják a tüzkárosultak nevében a rendezőség legforróbb köszönetét. — Tiszta jövedelem 173 frt. 43 kr. melyből 164. frt. febr. hó 11-én Sármelléken az iskola házban a főtiszt. plebánia-hivatal, földbirtokosság és községi elöljáróság jelenlétében nyilvánosan kiosztattak. 9 frt 43 kr. pedig a helybeli plebános urnak azon kéréssel adatott át, miként abból az élelem szüke miatt a legnagyobb nyomor fokát elérőket segélyezni sziveskedjék, a számadások pedig szinte a plebániai irattárba helyeztettek el. A kiosztás következőleg történt: 1 részesittetett 10 frt = 10 frt. 3 r. 9 frt = 27 frt. 9 r. 6 frt = [illegible] frt. 9 r. 5 frt = 45 frt. 2 r. 4 frt = 8 [illegible]. 5 r. 3 frt = 15 frt. 2 r. 2 frt 50 kr. = 5 frt.

B. J.

Hivatalos rendelet,

melyet tisztelettel veszünk fel lapunkba.

Az ojtogatógaly február, márczius hóban szedessék, és azután homokban, vagy más nedves, de széltől és naptól óvott helyre tétessék; — mert az ilyen ojtógalyból még juniusi hónapban is lehet ojtani, és ez utóléri a kora tavaszi ojtást.

A meggy, cseresznye és baraczk korai ojtást kiván. Ojtógaly oly fáról veendő, mely termékeny, és egészséges, s ha csak lehet déli oldalról, s az ágnak hegyiről; — nem pedig oldal vagy vizhajtás.

Egy ojtógalyról több darabot lehet beoltani, — mert [illegible], legfeljebb három szem a beojtásban elég.

Vad fa mindenütt található ugyan az erdőben, de czélszerübb magot szedni és házi kertekben [illegible].

M[illegible] munka egyforma a jó és rosz faju ojtógaly beoltásával: azon kell igyekezni, hogy [illegible]jobb faju gyümölcsfákról vétessék ojtógaly. (K. G.)

Zala-somogyi hirek.

△ Előfizetési felhivás. Bizalommal felkérjük t. előfizetőinket, a kiknek előfizetési idejök lejárt, azt megujitani sziveskedjenek, és a mennyire a körülmény engedi, lapunkat ujabb körökben ajánlani kegyeskedjenek.

△ Husvéti vásár. Minden félre-értés elkerülése végett ezennel tudatjuk az illetőkkel, hogy ez évi kanizsai husvéti vásár hétfőn azaz márczius 26-án tartatik meg.

△ Beküldetett: „Kék Könyv," vagy a kaposvári uradalom a herczeg Eszterházy catastropha előtt és után. Irta Carrius. Kiadta Heckenast Gusztáv. Ára 25 kr. A 43 lapnyi röpirat igen sok tanulságot tartalmaz, és némi felvilágositást nyujt azon manipulatiokról, melyekkel Magyarország leggazdagabb uradalmát tönkre tenni igyekeztek. Kapható Wajdits József könyvkereskedésében.

△ Talpraesett felelet. E napokban az általunk már emlitett öngyilkos tolvaj komornyikról többek közt a kávéházban is beszéltek, midőn hallá egy emberbarát, hogy nyakát az orvosok összevarrták, egész felebaráti részvéttel mondá: kár szegényt oly soká kinozni, sokkal czélszerübb lenne Ismail büvésznek átadni, ki egy vágással leveszi a fejét és azután ismét rá büvöli.

△ Görög nem-egyesültek N.-Kanizsán. Ezen, alig 4 családból álló, görög nemegyesült község valóban dicséretet érdemel, mert nemcsak papjukat és templomjukat, tartják fenn illően, de söt még temetőjüket is izletesen bekeritik ültetvényekkel; ellenben a mellette levő egyetlen városi temető a legnagyobb elhagyatottságban áll, kerités nélkül, belső teljes rendetlenségben. Tenni lehet igen sokat, csak akarat kell hozzá.

△ Müegylet részvényeseihez. A magyar országos müegylet részvényeseit értesiti az ügynökség, hogy mult évi jegyeiket ujakkal felcserélni sziveskedjenek és a müegyleti képet Wajdits József n.-kanizsai ügynöknél átvenni el ne mulaszszák.

△ A n.-kanizsai dalárda választmánya egy általa elfogadandó legjobb jeligeszövegére ezennel 3 darab arany jutalmat tüz ki. A beküldési határidő f. é. april 1-ig terjed, s a jeligék idegen kézzel irva a szerző nevét rejtő jeligés s lepecsételt levélkékkel ellátva N.-Kanizsára, az ottani dalárda elnöke Tekint. Szép Károly urhoz küldendők.

△ (A multkor a „Zala-Somogyi közlöny" hibázta el, most azonban a városi bakter követte el a hibát), mert, miként a rendőrség eljárása eredményéből tudjuk, egyik fő czinkos társa ő volt a füstölt disznóhus eltolvajlásában. Látszik, hogy a vagyonbiztonság még mindig bizonytalan lábon áll. De mit fog müvelhetni idővel az a temérdek, hely nélküli, dologkerülő alyjas osztály, mely szemlátomást szaporodik, s daczára, hogy élnie kell, napi munkában nem vesz részt, egyedül a zugkorcsmákban leli éji menhelyét. Pedig épen nem mondhatnók, hogy a helybeli rendőrbiztosság nem volna elég szorgos intézkedéseiben. Ugy, de mit használ mindez, hol sok emberben nincs meg a jó indulat, már pedig született vagy kiképzett jó indulat kifejezése nélkül vajmi nehéz a közbiztonságot még szuronyokkal is megvédeni!

△ A n.-kanizsai takarékpénztár az 1866. évi február 12-én tartott nagy gyülése alkalmával, az 1865-ik évi üzletből meritett 3045 frt 53 kr. haszonból következendő jótékony adakozásokat tette: a kanizsai főgymnasium alaptőkéjére adott 100 frtot. A pesti ev. árvaegylet javára 40 frt. A kanizsai keresztény kórház javára 80 frt. A kanizsai izr. kórház javára 60 frt. A kanizsai keresztény házi szegényeknek 90 frt. A kanizsai izr. házi szegényeknek 60 frt. A kanizsai keresztény leányiskola segedelmezésére 70 frt. A kanizsai evang. iskola segedelmezésére 40 frt. A kanizsai izr. iskola javára 40 frt. Az 1865-ik évi szept. havában tüz által károsult 140 kis-kanizsainak 400 frt. Az 1865-ik év folytán templomok iskolák tápintézetek, irgalmas szerzetek részére történt kéregetések folytán 17 frt. Összesen 997 frt. Elismeréssel veszszük fel ezen dicséretet érdemlő jótékonyságot, kivánjuk egyuttal, hogy ezen életrevaló intézet felvirágozzék, hogy ismert jótékonyságát minél inkább gyakorolhassa.

△ Pécs-kanizsai vaspálya. Amint hallatszik, a Pécs-kanizsai vonal, a melynek tekintetében a déli vaspálya társasággal egyezkedések történtek. Kanizsáról Barcsra a Dráva mellett és innen Pécsre fog menni. Barcsig a Dráva az év legnagyobb részében hajózható. Ezen vonalnak Barcson által való épitése lehetővé teszi azon slavoniai nyers anyagok vitelét, melyek a drága vitelbért nem birják el, m. p. épitkezési és más használatra szükséges fanemek, gabna és sat. minthogy ezen áruczikkeket Barcsig hajón szállithatni és innen a vaspályára könnyen át lehet rakni. — Az egyenes vonalnak azon kis kerülése, mely Barcson áti épités végett történik, azon szükségesség által okadatolható, hogy ez által a slavoniai áruczikkek és termesztmények kivitelére segédkéz nyutatik.

△ (Hamis bankó.) Ismét volt alkalmunk a helybeli kapitányságnál egy vörös tintával készitett és messziről megismerhető hamis öt forintos bankót láthatni, melyet a Sándorházi országos vásáron egy marhakereskedő adott egy földmivelőnek.

—(Szalonka vadászat.) E madarakat a kellemes időjárás valóban korán meghozta, és vidékünkön kiválólag Ih.-Berényben nagy számmal lettek elejtve, hol Hazánk több kedves egyénei vettek részt e nemes élvezetben.

△ Szilágyi Teréz k. a. jutalomjátéka.) Az itt idéző és a közönség igényeinek megfelelő Bényei és Laczkó társulatának egyik bájos és kiváló tagja Szilágyi Teréz k. a. szerdán tartja jutalomjátékát, a szorgalmas és tehetséges szinésznő pártfogását a t. közönség meleg figyelmébe ajánljuk.

△ (Lopás.) Egy helybeli vendéglő zártlan szobájában, midőn az illető egyén mély álmában volt, a szekrényből egy ismeretlen vakmerő tolvaj 1000 forintot lopott ki.

— (Halálozás.) Rozenberg orvos meghalt. Valódi részvéttel tudatjuk t. olvasóinkkal, hogy városunkban harmincz év óta buzgón müködő Rozenberg orvos tudor folyó hó 16-án nehéz és hoszas betegség után jobb létre szenderült.

Ő volt az, ki pályáján szenvedélylyel müködött, felebaráti gyengédséggel és szeretettel keresvén és karolván fel a szegényt és gazdagot egyaránt, ő volt az, ki, midőn a helybeli kórházakban sulyos betegek felett az orvosi k[illegible] tanácsot tartott, minden önérdek nélkül jelent meg, végre ő volt az, ki midőn városunkat a kolera pusztitá, nemcsak az ismert szenvedők kórházát látogatta meg naponkint, hanem figyelme még a katonai ápoldára is kiterjedt. Minden időben sietett egész készséggel irt nyujtani a szenvedőknek. Tehát benne városunk egy közkedvességü egyént, egy hasznos polgárt, egy felebaráti jóltevőt, egy igaz családatyát vesztett el. Számtalan sziv fogja szép emlékét megőrizni. Béke hamvaira!

Kaposvár.

h. Megyei főispán ő mlga jelenleg városunkban időzik. Szeretet várja ha jő, szeretet öleli ha köztünk van, s szeretet kiséri, ha távozik. Isten tartsa sokáig!

h. Kötéltánczos, gymnastica-akrobaták voltak a mult héten városunkban. Volt trombita-szó, piros trikó, czintányér és nagy dob; de bizony e hatalmas vokátorok sem töltötték meg a termet; üres volt, mint a nagy dob.

h. Blauhorn rablói, — mint hitelesen értesültünk — kézrekerültek, egyik önmagát jelentette fel. Hihetőleg tanui leszünk ismét egy szomoru s korunkat bélyegző törvényes eljárásnak. Hol van ennek orvossága!?

h. Rippel Józsefné szab. leánytanodájában mult szerdán volt a próbatét. Kevés a tanitvány, szerény az iskola, de a mily jól be van rendezve ez, s a mily sok és alaposat tud az, oly megelégedéssel hagytuk el a próbatétet s oly őszintén kelt bennünk a részvét a kezelőnő iránt, ki tanodáját áldozattal tartja fen várva a közönség elismerését. Mi, midőn e Kaposvárott egyetlen alaposan és tapintattal vezényelt magántanodát lelkiismeretesen ajánljuk a közönség figyelmébe, őszintén ohajtjuk ezt egyuttal, hogy a szorgalmas tanitónő ne csalatkozzék reményében.

h. Kereskedői bukás hire szárnyalt a mult napokban városunkban, mely szerint egyik jó hitelü kereskedő akart kridát mondani. A hir azonban csakhamar elmult, mert mint értesültünk, az illető és hitelezők közt egyesség lőn, melynek értelmében 5 év mulva a tartozás törlesztetni fog.

h. Kaposvárott az ujonczozás e héten befejeztetett, s ez alkalommal nem löktek le egy embert sem a részeg ujonczok a járdáról. Kellemes jelenség!

h. Nincs trichin — bebizonyitá dr. Margo. Hála Istennek, ismét merünk sonkát enni!

h. Városunk közepén tolvajoltak mult napokban egyik háznál és oly kényelmesen, hogy a falat kiásni s a rakhelyből nyolcz szürt, zsirt stb. stb. kicsempészni elég idő és biztosság volt. — Mikor az éji őr a korcsmában iszik, a lámpák meg fél kilenczkor már nem égnek, — nem is történhetik az másként!

h. A Donner-féle nyári mulatóhelyen már nagyban ujitanak, planiroznak, fát nyesnek — stb. Nemsokára megnyilik a pakonbiró-bank.

Fővárosi és vidéki hirek.

— Post. Nagy örömünkre fővárosunkban ismét azon hir terjeng, hogy Ő Felsége a legközelebbi napokban, de bizonytalan időre, meglátogatja kedves szeretett hazánkat, és lakát a dicső királyok ős Buda várában jelelte ki. A testvér város utczáin uralkodott méla csendet ujra a remény és öröm váltá fel. Uj feliratí javaslaton tanácskoznak. A haza bölcse bizottmány társaival hazafiuilag fejtette ki ebben a nemzet jogait. Országgyülésünk ismét kéri, Ő Felségét, hogy alkotmányunkat vissza állitani, a magyar ministeriumot kinevezni, s a megyék és városoknak az önkormányzatot visszaadni méltóztassék.

Ezen dicső feliratí javaslat tárgyalását folyó hó 19-kén kezdik meg a hon atyái. A tavasz, tehát a remény, valódi szakára tüzték ki, hogy valamint a természet, ugy ők is uj erőben és reményben fogjanak ama dicső munka tárgyalásához, mely ha Isten engedi, egy egész nemzet jövőjére nagy horderővel birand és annyi csapást szenvedett nemzetünkre boldogságot hozand.

— Föliratí javaslat. A mai számunkhoz melléklettel adjuk a képviselőház elé terjesztett „feliratí javaslat"-ot, a f. évi márczius 3-ik legmagasabb kir. leiratra.

— Deák-arczkép lefoglalása. A pesti városi tanács számos Deák-arczképet foglaltatott le, melyek nem voltak megbélyegezve. Tudva van nevezetesen, hogy Deák az árvaház javára engedvén át arczképét, a város pecsétbélyeggel látja el a hiteles példányokat.

— Gróf Deym Ludmilla. Ő Felsége az anyacsászárné f. é. febr. 25-én kelt határozatában pallini Inkey Nándor kamarás nejét, született Stritetzi gróf Deym Ludmilla urhölgyet, csillag-keresztes hölgygyé kinevezni méltóztatott.

— „A hirlapok bélyegadója" czimmel a „Pesti Napló" egy közérdekü czikket közöl Jánosi Ferencztől. Ideje is volt már, hogy e tárgyban a sajtó nyilatkozzék. Ez oly sulyos teher, mely a hirlapi munkával foglalkozók fáradozásait igen keservessé teszi. A nagy bélyegadó miatt növelni kell a lapok árát s e miatt aztán fogy a közönség s csorbulást szenved egy igen fontos müvelődési ügy. Jánosi azt inditványozza, hogy a sajtót anyagilag is fel kell szabaditani, a kormány a bélyegadó elvesztéséből eredett kárát a kis lutrik rescontóinak bélyegezésével pótolja. Igy egy rosz szenvedélyt fog megadóztatni egy erény (az olvasásvágy) helyett; fölszabaditja a tudvágyat, hogy büntesse a szenynyes kapzsiságot. A nyerni vágyók az egy krajczár felemelését észre sem fogják venni s az állam is többet veend be. Óhajtanók, ha e jó inditvány a pénzügyministerium falain belől is viszhangra találna. („F. L.")

— A horvát országgyülés folyó hó 11-én választotta meg a Pestre menendő küldöttséget. E küldöttség tagjai: Subotics, Pric[illegible], Cepulics, Smaics, Strossmayer, Racski, Mrazovics, Kuslan, Suhaj, Vranicany és Klaics.

— A horvát országgyülést — ujabb hir szerint — feloszlatják s uj követválasztást rendelnek el. Egyébiránt a horvát országgyülés május 1-ig elnapolta magát.

— Szombathelyről irják a „Magyar Világ"-nak, hogy ott több polgár kérelme folytán a főispán elnöklete alatt egy általános nyilvános gyülés tartatott. A polgárok, kik e gyülést ohajták, ebben azon panaszaikat adták elő, hogy daczára a több év előtt kelt azon határozatnak, hogy a városi költségvetés kinyomattassék s a polgárság között szétosztassék e kivánalomnak maig sincs elég téve, s igy a polgárság átalában nincs azon helyzetben, hogy a városi vagyon mikénti kezeléséről magának legkisebb tudomást szerezhessen, mi a legnagyobb gyanusitásokra s bizalmatlanságokra ad alkalmat.

E panasz előterjesztése s a főispán inditványa folytán egy bizottmány választatott, melynek föladata lesz a város számadásait és a vagyon kezelését beható vizsgálat alá vonni, s ugy ezek iránt, valamint minden előfordult nehézségek és sérelmek iránt, melyek a polgárság részéről támasztattak, előterjesztvényt késziteni, mely aztán nyilvánossá is fog tétetni. — Ezen esetet csak azért közöltük, mert mi is szorgalmaztuk többször, hogy a városi költségvetés mindenkor tétessék közzé. De, mint a tapasztalás mutatja, az ily szorgalmazás más helyen sikeresebb, mint nálunk.

— A hü Fiuméban egyre növekszik a lelkesedés a Magyarországgal való közvetlen egyesités mellett. Körülbelül 2000 magyar nemzeti zászlót rendeltek meg a fiuméiak, hogy az egyesülés napján ezekkel diszitsék fel városukat. Esténkint az utczákon járó nép guny-dalokat énekel a horvátokra; a magyar kokárdák széltében osztogattatnak.

— Kétségbeesett családatya. Mezőturon egy szegény nő egyszerre három egészséges gyermekkel lepte meg férjét. Az apa elkeseredvén, hogy miből tartsa el őket, felakasztotta magát; azonban gyors segély megmenté a haláltól.

— Budán egy zongora-mester agyon lőtte magát. Hátrahagyott levelében e sorokat találták: miután a fiatal klavirmesterek miatt, kik ugy szaporodnak mint a trichinek, zongora leczkét nem kap, ő kitér a szaporodás utjából s a világnak istenhozzádot mond.

Bécsi és külföldi hirek.

— A bécsi „nemzeti bank" juniusban uj 5 frtos bankjegyeket fog kiadni, mint a bécsi lapok irják. Azok nagysága ugyanaz lesz a mi eddigieké, — csakhogy földje nem vörös lesz, hanem zöld.

— Nagy életkor, folyó hó 15-én Bécsben halt meg, egy bányai tanácsos ki 117 évet 9 hónapot és 3 napot élt.

— Ismét nagyban beszélik, hogy a kormány pénzt akar bizonyos bankároktól kölcsönözni.

— Elvetemedett nő gyilkos. Párisban jelenleg egy Philippe nevü egyén áll a törvényszék előtt, ki 16 nőt gyilkolt meg. Ötöt Algirban, hármat Olaszországban, nyolczat Francziaországban, vidékről már 24 tanu van megidézve.

Szinház.

Végre elhatározták magukat a helyben időző Bényei és Laczkó szinigazgatók a közönségnek egy drámát is bemutatni, mely előadás, valóban sajnos, üres padok előtt adatott elő, mit mi, kevésbbé az operettek által elromlott ízlésnek, mint a járatlan utaknak és azon estélyi esőzésnek tulajdonithatunk.

A fennt emlitett szintársulat, szerdán mártius 4-én de la Court és Thibourttól, az öt felvonásos drámát „Ördög és a párisi vak leány" adák elő, ezen a maga nemében sikerült drámát itt először volt szerencsénk [illegible] szinim szerepet „Ördög, gróf Saint Germain," [illegible] szépen és sok érzéssel játszotta [illegible] vakleány, Szilágyi Teréz, elvoltunk ugyan készülve, hogy ezen bájos szép szinpadi alak, ezen tul-megfeszitő hálátlan szerepet a közmegelégedésre fogja vinni, valóban nem csalódtunk, nem mulaszthatjuk el, a szinpadon otthonos és szorgalmas szinésznőnek közelismerésünket nyilvánitani és sajnáljuk, hogy oly ritkán van alkalmunk tehetségét láthatni. Appiani Marquisné, Vinczéné, gyakorlott szinésznő szép tehetséget fejtett ki, ugy látszik az anya szerepekre bir legtöbb hálással. Fleury Leo, ékszerárus Beödy, otthonos és szorgalmas tehetség, csakhogy néhány szerepben nem fejtett ki elég érzést, örömöt, és fájdalmat, holott szerepe ezt megkivánta. Papillon, Timár, tagadhatatlan szenvedélyes szinész és e társaságnak legszebb tehetsége, csakhogy néha tulbuzgalomból többet mond, mint a mit szerepe kiván. Pietri, Szigetközi, már szinpadunkon ismert egyén, a várakozásnak, e kis szerepében is megfelelt. A darab jól betanult, s kielégitő volt, a tagok közül többen, de különösen a természettől megáldott közkedvességü Szilágyi Teréz tapsokban részesült. Az eddig látott darabok után itélve, a társulat elég szép ruhatárral is rendelkezik. Az igazgatóságtól megállapitott repertoir következő: mártius hó 19. hétfőn. Szinházi bohóság 3 felv. 20-án kedden Matrózok operette. Nem szeret férjem énekes vigjáték. 21-én szerdán Denis ur és neje operette. Szilágyi Teréz javára. 22-én csütörtökön Vig czimborák operette. 8-ik pont vigjáték. 23-án pénteken Elixondói. Fecsegők oper. utolsó előtti előadás. 24-én szombaton Choufleuri. Pajkos Deákok utolsó szini előadás Bényeiné javára. 25. vasárnap Nagy hangverseny.

Nyilt posta.

Lapunk n. t. munkatársait felszólitjuk udvariasan az 1867. évre megjelenő „Zala-Somogyi népnaptár" 5. évfolyamára a naptárban alkalmazandó dolgozatokat egész május közepéig beküldeni sziveskedjenek a felveendő munkálatok illő dijjazásban részesülnek.

B. B. (Pécs) Felhivásunkat rosszul fogta fel, tulzottnak lenni nem szabad.

K. (Csurgón). Megkaptuk, miért nem küldött magyarázatot hozzá? mi valóban nem birunk eligazodni.

(Göcsei Dudásnak). Megkaptuk, jót kacagtunk rajta.

A (Purgatoriumban.) Hála Isten, hogy ott van, itt nehezen találná magát fel.

(V. Tolnában.) Köszönet az üdvözletért, a többi magától jön.

(K. Bécsben.) Nem használhatjuk a küldeményt, mert derüre boru jött. Gondolhatja, hogy önnek panaszát nem jó szivvel olvastuk, fogadja részvétünket.

(Diogenes). Adjon már életjelt.

(Remete.) Ne gondolkozzék oly mélyen, irjon már, csak tárczát ne, mert sok van

M. N. (Kanizsán). Jönni fog, folytassa csak, helyes.

(20 Alapmondat.) Elteszszük jobb időre.

(Don Hidalgó.) Várva várjuk, de az olvasó közönség is.

S. B. Veszprém. Nem, semmit.

Kis sorshuzás márt. 14.

Bécs: **4, 13, 26, 82, 55.**
Grátz: **62, 75, 38, 49, 81.**

TARCZA.

Az almási vértanuk.

(Ballada 1602.)

Vihar dul szép testvérhazám
Borus eged felett,
Széttépi ez örökre tán
Meleg s hő kebledet!
Bősz Basta az, ki ellene
Keményen küzdni száll,
— Átokként most is él neve
A táj lakóinál.

Nem ember ő, mert szivtelen,
Szörnyü hiéna faj:
„Ha kegyre vársz — itt fegyverem,
Ám zugja száza: jaj!"
Dúl mint tatárok sergei,
E vad rabló csapat,
Mely rendre öl s hamvvá teszi
A büszke várakat.

***

A földre hópárnát vetett
Az év rideg szaka;
Oh, bár minden pártos szivet
Jéggé fagyasztana!
Távolban Basta népe jő,
Zúg a kürt s harcz zaja:
„Bástyára föl!" kiált Dossó
A vár parancsnoka.

S vélnéd dülő vihar rohan
Egy néma tájon át,
Midőn a nép vérszomjuan
Közelg s üvölt: halált!
Búsan visszhangzó kürtszava
Rivalg egymás után
S halál-csatára készek a
Védők a várfokán.

Elhalt — nem szól többé a kürt
Csak ágyuk dörgenek.
„Fegyverre hát vitéz, ne türd
Az ily szaszászkeket!"
Szól Basta és ront ezrivel;
Közel, hogy ing a vár,
De rá Dossó — mig szive ver
S kisded csapatja vár.

Dossó! hősök vezére haj!
Mi marja szivedet?
A harcz, vagy sejtelem? — Tán baj
Hogy itt árad veled?
— Ne féltsd, kötelmét tudja ő;
Jól tudja mit tehet,
Hisz nő, honára vész ha jő:
Nem néz vért életet."

II.

Golyó süvölt s a vár fala
Itt-ott meg is reped.
Dől már Dossó bajnok sora,
Mint az ellenserog.

Hátrálni kezd a csorda nép,
De kap segély hadat:
Holtak nyomába száza lép
S rohamra mind szalad.

Vadul magyar magyarra vág,
Apritja mint lehet.
— Szegény vár ő, veszted hazád,
Gyengéd szerelmedet!

És uj erőt, hogy nyertenek:
Ágyu szól s nyilik ut,
Az alsó vár igy ellenek
Kobzó kezére jut.

Még fennt Dossó s a hű ara
Őrként ott oldalán,
Imázva szint óhajtana
Segitni a hazán.

Mő folyton az ellenhada,
Szükebre zárt a vár;
— Szegény őrök! — szegény haza,
Minden hiába már.

„Fusson, ki most inkább szeret
Koldulni élteért,
Mint megmentni egy nemzetet
Áldozva érte vért."

Bátran küzdjünk meg a honért!!
— Vagy tán magam vagyok?!"
„Nem! — áldozunk mind érte vért!"
Kiáltja száz torok.

Elhalt Dossó ajkán a szó,
A vég „Isten veled,"
Egy átkozott ellen golyó
Keblén ütött sebet,

III.

A hölgy, — mint dértől a növény
Halványra vált legott,
Nem vérzett, ám seb ott szivén
Melytől leroskadott.

A vér boszut kivána, de
A gyilkos ott alant:
— Égő kanóczot tart keze —
S egy ágyu — eldurrant.

... Magyar vértől ázott a hó,
Magyar vértől a föld;
A bástyán száz meg száz golyó
S a szél is átsüvölt.

Érzékeny, megható a kép,
Borus a gondolat
Egy szenvedő előtt s a szép
Hölgy bánatra fakad.

Üldözi őt a gondolat,
Hogy üdve halva van.
Mit tegyen?.. hah, egy pillanat
S a várból lezuhan. — *)

IV.

Éj borult a láthatárra,
Szunnyad a természet;
Ki nem alszik az csak Basta,
Forral uj s uj tervet,

Hah! mi zaj? — Ki háboritja
E bús siri csendet?
Tán az elhullt hősök ujra
Harczba szállni keltek?

Nem! — Ki hát a vakmerő lény?
A dühödt vad állat? —
Basta járja körül, mint rém
Éjfélen — a várat.

„Föl vitézek! — a vár őrök
Bizton nyugszanak már
És piheg gyanutlan keblök,
Tőlünk gyilkot nem vár.

Föl gyilokra hát? — Mit nékem
Itt utamban pár szivi
Csáky **) hamvát, de ne leljen
Embert, ki hozzá hiv!!"

Menekvést engedett Basta
Ámde szószegő lett,
Mert egyig legyilkoltatja
A benn szendergőket.

... Oszlik az éj, busan néz le
A nap langy sugára;
Vértanuk Zsigmondért! — Béke
A hősök hamvára!!

***

Ott most is a büszke várnak
Vén, sötétlő romja
És figyelmét az utasnak
Még magára vonja.

SELLYEY BÉLA.

*) „A várat Dossó vár-ának nevezik; az ablakot, melyből a nemes hölgy aláugrott — s kut mélyedést, hol sirját lelé, most is mutatják." Kováry L: „Száz történelmi rege." 190. l.

**) Csáky István a vár ura: Bethlen: H. Trans. V. 70. l.

A viszonzás.

Elbeszélés Herchenbach W-től.

Német eredeti után közli Szávay.

(Folytatás.)

Az ő szobája meglehetős magasan volt, de azért csinos és lakható. Daczára annak, hogy kora reggel volt, őt mégis már munkában találjuk. Az asztalon székeken, padokon mindenütt fölnyitott könyvek voltak, ugyannyira, hogy alig lehetett helyet találni, a hová lépni lehetett volna. A kulcsot belül vette, hogy az alkalmatlan látogatókat, kik az időt csak ellopniszokták, magától távoltartsa.

Egyszerre koczogást hallott; de nem nyitá föl az ajtót, mig végre egy ismerős hang mondá: „Nyissa csak ki, Jenő ur, én vagyok, a biró ur küldött."

Az ismert hangra Jenő megnyitá az ajtót és azon a biró kocsisa lépett be.

„Jó reggelt Jenő ur" mondá a belépő kocsis. A biró ur és biróné asszony üdvözletük mellett itt küldik a fehér ruhát és még e nyalábocskát. Fél óra mulva viszsza fogok jönni, s addig a mit akar küldeni, rakja a kosárba, hogy elvihessem.

A kocsis eltávozta után, Jenő kiszedett mindent a kosárból. Kivánesian bontá fel a nyalábocskát, s bámulatára egy öltözet uj ruhát talált benne, a melynél szebb, még a leggazdagabb tanulónak sem volt azok közül, kik ugyanazon házban laktak.

Jóltevőjének ennyi jótétoményén megindulva, Jenő szemei könnyekkel teltek meg, s zokogva mondá: „Ezt viszonozni fogom, ha már valami vált belőlem."

A mint a kosárból mindent kiszedett, annak fenekén két levelet talált Az egyik a birónétól, a havi pénzzel és anyai intéssel, a mely szinte nem kevesebb értékü volt a pénznél. Jenő mielőtt elolvasná a levelet, azt megcsókolá és ismét könnyezett. — A mint másodszor elolvasá, végén e következő szavakat vevé észre: „Matild ismét Heimbergben van, és e levélkét küldi."

Félre nyult a levélke után, s reszkető kezekkel nyitá azt fel. Tartalma e következő volt:

„Édes Jenőm!

Nyolcz nap óta ismét az atyai házban vagyok. Miután oly hosszu ideig távol valék, érzem csak igazán, mily szerencse jó szüléket és testvéreket birni. Jóllehet ezt most mind birom, de nekem mégis valami hiányzik. Ha meg látogatom a helyeket, a hol oly sokszor együtt játszottunk, olyankor szeretnélek oldalam mellett látni. Jövő szerdán lesz atyám névnapja, s ünnepélyesen fogjuk azt megülni. Reménylem, hogy részt fogsz benne venni? Hisz egy pár napra szabaddá teheted magadat. Édes anyád egészséges, büszke reád s üdvözöl.

Matildod.

Ez ugyan rövid tartalmu és egyszerü levélke volt és Jenő mégis legalább hatszor elolvasta azt. Végre meggyőződött arról, hogy Matild ugyanoly szeretettel gondolt a mostani tanulóra, mint évek előtt a szegény gyermekre Heimbergben. Sokféle tervek váltották fel egymást agyában, jólehet a távol jövőről, de mint szilárd, osaládi viszonyokon alapultak. „Weller ur gondolá magában," igen jó és örök hálámra teljes igényt tarthat, de Matild közben járása nélkül soha sem határozta volna elmagát engem tanittatni. Ő egyedüli szerencsém alapitója. Ha ő oly sokat tett értem a midőn rongyos és tudatlan valék, és szeretett; ugy hiszem akkor is fog szeretni, midőn fényes tudományokkal ékesitve fogok haza térni, és az életben tisztes pályát foglalni.

A gondolatot „Nőül fogom venni" nem mondá ugyan ki, de egész gondolatjárása e tétel körül forgott.

A rózsa füzért a melyet Matild elválásuk alkalmával adott Jenőnek, egészen elfeledte a sok tanulás miatt, és azt a szekrényben tartotta. De most elővette azt és ágya fölé akasztá azon erős szándékkal, hogy ezentul gyakrabban fogja használni. Ezek után a mit küldni akart bele rakta a kosárba, és leült mindegyik levélre választ irandó. Matild levelénél keze reszketett, vonásai rendetlenek voltak. Pedig semmi különös t sem irt, az egésznek tartalma az volt, hogy Matild neki is sokszor hiányzik, és hogy atyja névnapjára bizonyosan elfog menni s azt megfogja lepni valami ajándékkal.

Ezalatt a kocsis visszatért. Jenő egyről másról kérdezősködve, végre kérdést tőn Matildról is.

Hamis mosolyal válaszolá a kocsis: „Szép volt mindig, de most a mily szép és kellemes, azt Rozel ur nem is képzelheti. Én ugy hiszem, hogy egész Bonnban nincs, több olyan hölgy — legalább én még egyet sem láttam. És csak gondolja el, alig jött meg, már is nincsen nap, a melyen valamely fiatal nemes uracs meg ne jelenne a háznál. Különösen egy Perger nevezetü igen gazdag és csinos fiatal uri ember gyakran jön; ez még nyilvános házassági ajánlatot ugyan nem tett, de behunyt szemekkel is lehet tapasztalni, hogy azt nem sokára fogja tenni. Weller és Wellerné nem elenzik, mert gondolják, aligha fog még egy ily fényes házassági ajánlat akadni.

„És Matild?" kérdé Jenő nyugtalanul.

(Folytatása köv.)

ÜZLETI HIRNÖK.

N.-Kanizsa, márczius 19-én. A lefolyt heti üzlet az előbbihez hasonlóan lanyha volt. Semmifóle termény árak nem javultak, az élénkség nemcsak a terménykereskedésben hiányzik, hanem általánosan a kereskedés minden ágában és nemében. Az üzleti pangás oly nagy mérvben uralkodik, hogy tehetőskereskedőink már a vég-megakadástól tartanak, a pesti vásárról hasonlóan a legszomorubb tudósitást vettük, hogy a várt reményt meg sem közelitette.

Fájdalom! de e terménykereskedési panaszok már annyiból is jogosak, miután egyrészt az élelmek az egész tájékból, csak keveset kivéve, elszállittatnak, másrészt a jövő termés jó sikere sem biztositható, vajjon lesz-e oly megfelelő minő- és mennyiségü? Végre a külplacsról sem szállongnak kedvező hirek hozzánk, mert különösen Angolország, buzát nem tőlünk, hanem a spanyoloktól vásárol, ugy ez is rosz hatást gyakorol placsunkra.

Jelenlegi árak alsó-austriai mérőként a helybeli placson: Buza 86 fontos 3 frt 25 kr. 87 fontos 3 frt 30 kr. 88 fontos 3 frt 40 kr. 89 fontos 3 frt 50 kr. Rozs 80—82 fontos 2 frt 30—40 kr, Kukoricza 1 frt. 90 kr. — 2 frt. Árpa serfőzéshez való 72 fontos 1 frt 80 kr. 74 fontos 2 frt. Zab 46—47 fontos 1 frt 25 kr. Pohánka első-rendü 1 frt 60—65 kr. Paszuly fehér 3 frt, tarka 2 frt 50—60 kr. Gubó első rendü 8 frt 50 kr. mázsája. Szilvapálinka 20 foku 18 frt hordóval együtt. Tökkölypálinka 20 foku 13—15 frt hordóval együtt. Méz 12 frt. Borkő 24 frt. Nyersbőrök: tehén- ökör- és busa-bőrök 33—34 frt mázsánként.

Borok: fehér és vörös (schiller) 1862- és 1863-ki vidékünkbeli termés 7 frt 50 kr. — 8 frt. Villányi és szegs ardi fekete 1865. 9—12 frt. Uj honi bor vörös (schiller) és fehér 5 frt 50 kr. — 6 frt 50 kr. Balatonmelléki borok 1862- és 1863-iki fehér 10—12 frt. akónként.

Viasz 80 frt — kr. Róz 40—44 frt. Közönséges gyapjuban itt készlethiány mutatkozik, ára 70 frt. Fehér rongy ára 7 frt 25 — 7 frt 75 kr, feketé 3 frt 50 kr. — 4 frt. Először kevés mutatkozik a hosszuért 60—65 frt, rövidért pedig 35 — 38 frt fizettetik. Juhbőr finom 2 frt 30 — 2 frt 60 krjával vétetik a mészárosoktól; nehéz kétnyiretünek pedig 3 frt. 50 kr. — 4 frttal fizettetik meg párja.

N.-kanizsai piaczi árak márcz. 20.

Borsó itczéje 16 kr. Lencse itczéje 14 kr. Bab itczéje 5 kr. Köles itczéje 6 kr. Burgonya mérője 0 frt 80 kr. Marhahus fontja 12 kr. Juhhus fontja 8 kr. Sertéshus fontja 16 kr. Szalonna mázsája 32 frt — kr. Zsir fontja 36 kr Lángliszt mázsája 10 frt — kr. Zsemlyeliszt mázsája 8 frt — kr. Kenyérliszt fontja 6 kr. Kukoriczaliszt fontja 4 kr. Árpadara fontja 16 kr. Kóleskása fontja 8 kr. Rizskása fontja 16 kr. Faolaj fontja 50 kr. Repczeolaj fontja 36 kr. Lenmagolaj fontja 40 kr. Uj bor itczéje 10 kr. Ó bor itczéje 16 kr. Pesti sör itczéje 14 kr. Kanizsai sör itczéje 10 kr. Gabona-pálinka itczéje 36 kr. Törköly-pálinka itczéje 30 kr Szilva-pálinka itczéjé 40 kr. Nyers faggyú mázsája 16 frt. — kr Öntött faggyú-gyertya fontja 34 kr. Mártott fontja 32 kr. Szappan fontja 24 kr. Só fontja 10 kr. Keményfa öle 7 frt — kr. Puhafa öle 5 frt — kr. Nyersfa öle 4 frt — kr Faszén mérője 34 kr. Széna mázsája 1 frt — kr. Szalma m. 50 kr. Kender fontja 40—60 kr. Len fontja 70—80 kr.

Bécsi pénzárfolyam márczius 20.

5% metaliques 59.65; 5% nemzeti kölcsön 62.30; 1860-ki álladalmi kölcsön 77.90; bankrészvények 713.— hitelintézeti részvények 139.50; London 120.25; ezüst ágio 102.50; arany darabja 4 frt 95 kr.

Felelős szerkesztő: Wajdits József.

Mai számunkhoz „A m. országgyülés képviselőháza elé terjesztett Válaszfeliratí Javaslat a legmagasabb királyi Leiratra" és a német „Bazar" hölgy-divat-lap „Előfizetési felhivás"-a van mellékelve.

Ház- és szőllő-eladás.

Nagy-Kanizsán a bécsi utczában 751. szám alatti ház, kényelmes uri lak- és két családnak külön lakhelylyel, jó föltételek mellett szabadkézből eladandó. A Szt.-Györgyvári hegyen egy 4060 négyszögölre terjedő Továbbá gazdasági és más eszközök is szabad kézből eladandók. Venni óhajtók szíveskedjenek a fennérintett házszám alatti tulajdonossal értekezni. (2—*)

KISINGER HENRIK

divat- és rőfös kereskedő N.-Kanizsán.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát, hol jutányos áron a bel- és külföld gyáraiból mindennemű **posztó-, divat-** és **fényűzési** czikkeken kivül **gazdag** választékban kapható misemondó ruha, rumburgi, hollandi és sléziai vászon s több efféle. 1—*

Cs. kir. kizáról. szabad.

FOG-SZIVARKÁK,

legujabb s mint legjobbnak elismert legkényelmesb szer a fogfájás minden neme ellen,

egyedüli feltalálója: **Török József** gyógyszerész Pesten, király utcza 7. sz. alatt.

Ezen fog-szivarkák, kényelmes alkalmazásuk s biztos hatásuk végett általános használatra minden magasztalás nélkül maguk-magukat a legjobban ajánlják. — A fogfájásban szenvedő azon pillanatban meggyőződést szerezhet magának, hogy egy jeles és okszerűleg összeállitott készitménnyel — mely a czélnak tökéletesen megfelel — van dolga.

Gyermekek és nők is e szivarokat egész kényelemmel használhatják.

Miután a fogfájás annyira kellemetlen és gyakran éjjel áll be a midőn a csillapitó szer nem igen van a kéznél, a fog-szivarkák mint legjobb háziszernek, mindig készletben kellene lenni.

Ára egy skatulyának 1 ft ½ skatulyának 50 kr. Postán küldve 10 krral több.

Ismét eladók illendő százalékban részesülnek.

Központi elküldési raktár: a fentérintett gyógyszerésznél. Megrendelhető továbbá a Magyar- és szomszédországok, valamint az összes cs. kir. osztrák tartományok minden gyógyszerészénél. (8—9)

N.-Kanizsán kapható **Belus József** gyógyszerésznél.

Hirdetmény.

Szemüveget használók számára igen fontos stuttgarti és müncheni készitmények. Alulirt bátorkodik e ennel keresztül utazában nevezetes és jól rendezett OPTIKAI ÁRUTÁRÁT (szemüvegeket kristályból) ajánlani, különösen pedig az általa ujon feltalált csö kristályból készitett szemüvegekre figyelmeztetni, melyek a legjobb helvét szintelen csöüveg minden tulajdonaival tökéletesen birván, egy kitünő szemmérő által történt szigoru vizsgálat után minden szenvedő szem számára különösen meghatározva vannak. — Továbbá egy nagy választásban mindenféle kék szemüvegeket, melyek a látérőt nemcsak állandóul megtartják, hanem erősitik is, valamint szürke szemüvegek is, melyek különösen ajánlhatók minden tetsző foglalványokban; valamint nagyobbitó- és hályog-szemüvegeket is kegyes figyelembe ajánl. Nemkülönben egy nagy választékban mindnemü szemcsövek, zseb- és szinházi látcsövek, szinetlen (achromatial) távcsövek, egyszerü és összetett nagyobbitó üvegek; iránytük; az óráknak a nap szerinti igazgatására alkalmas viz-szinmérők, napórák ágyuval, melyek a délt egy lövés által jelentik; kézüvegek, órások, gyógyszerészek és növényészek számára; hévmérők, homoru-tükrök és gyujtóüvegek, láng és vegymérők, stb. kaphatók. — Található továbbá nagy választékban angol aczél pecsétnyomók két betüvel metszve, nyéllel együtt ára 30 kr. — Nagy választékban mindenféle díszmű-, más ékességek és réztollak a legjutányosabb áron kaphatók. — Eladóraktár: N.-Kanizsán a „Korona“ czimü vendéglő mellett felállitott sátorban. ☞ Csak rövid ideig marad itt. ☜

HATSCHEK M.
látművész, Pestről a váczi utczában.

Tudósitás.

Kőszeg, mart. hóban 1866.

T. cz. — Tudomásunkra esett, hogy Kanizsán több czég álól, melyeknek ismertetését mellőzzük, liszt mint a mi gyártmányunk küldetett szét, mely azonban egész más fajtáju forrásból került ki, s minőségét véve is sokkal silányabb a miénknél. Ennek következtében ujból emlékezetbe hozzuk, hogy elismert jósággal biró lisztárúnk egyedül Nagy-Kanizsán a fő-utcza Axenti féle házban levő raktárunkból kapható; s miután az itteni környékre nézve czégünk csakis Kaiser Julia asszonyság neve alatt kezeltetik, kérjük becses megrendelését ide czimezni. Ez alkalommal ajánljuk magunkat nagybecsü bizodalmába.

Mély tisztelettel **Czeke J. és társa.**

1—3 Güns, im März, 1866.

Nachricht.

P. T. — Wir haben in Erfahrung gebracht, dass an mehreren Firmen in Kanizsa von einer Seite, die wir näher zu bezeichnen unterlassen, Mehl als unser Erzeugniss, jedoch ganz andern Ursprunges und weit geringerer Qualität, versandt wurde.

Wir bringen desshalb erneuert in Erinnerung, dass unser Mehl in der bekannten guten Waare ausschliesslich nur durch unsere eigene Mehlniederlage zu Gross-Kanizsa, Hauptgasse im Axenti'schen Hause bezogen werden kann, durch die wir uns auch überhaupt den Verkehr mit uns erbitten, nachdem unsere Firma in hiesiger Gegend nur durch Frau Julie Kaiser verwaltet wird. Wir empfehlen uns gleichzeitig recht angelegentlich Ihrem geneigten Zuspruch, und zeichnen achtungsvoll

Josef Czeke & Comp.

STERN ÉS POLLÁK.

Ajánlják szövet-, vászon-, kalap- és prém-raktárukat Nagy-Kanizsán, átellenében a városháznak a herczeg Batthyáni házában. Kaphatók: Mindenféle szinü **posztók** szijgyártók számára a hozzá való **szőnyegek, szegélyekkel s amerikai bőr.** Továbbá Reichenberger, Brunner és a külföld több gyáraiból **divat szövetek** mindenféle minőség- és árral. Rumburgi és creas **vásznak**, bánáti fonal-szövet. Nagy választékban kaphatók fehér és tarka **ingek**, valódi rumburgi vászon- és batist-gyolcsból, alsó **nadrágok**, vegyes szinü selyem **nyak-kendők**. Nagy választékban a legjobb fajtáju **kalapok** bel- és külföldi gyárakból. A téli idényre **utazó bundák** és külföldi **prémek** diszités- és bélésnek.

Zárólag figyelmeztetjük a n. é. közönséget, hogy a legjelesebb szabómesterekkel állunk összeköttetésben, kik a t. megrendelő számára a legujabb divat szerint akár magyar-, akár franczia-szabásu öltönyöket a legpontosabban elkészitenek.

Állitásunk valódiságáról meggyőzendő a n. é. közönséget, tisztelettel felkérjük raktárunk bevegyes látogatására. (1—*)

PIRNITZER TESTVÉREK

pénzváltó-üzlet Pesten, Dorottya utcza 10-ik szám alatt

ajánlják mindennemü értékpapirok vásárlását

részletfizetések mellett.

A vevőnek az első részlet lefizetése alkalmával egy levél kézbesittetik, melyen a vásárolt értékpapirok számai följegyezve vannak, s mellyel a legközelebbi huzásban már játszik. Az utolsó részlet lefizetésekor az értékpapirok kiszolgáltatnak. A részletfizetések a vevő kivánsága szerint állapithatók meg.

Különösen előnyösek az általunk rendezett

☞ társas-játékok ☜

A. 10 hitel-sorsjegy á frt 7.25, 20 havi részletben.
B. 10 „ „ „ „ 9.75, „ ¼évi „
C. 10 1864. 100 ftos „ „ 4.—, „ havi „
D. 10 1864. 50 ftos „ „ 3.50, „ havi „
E. 10 1864. 100 ftos „ „ 7.25, „ ¼évi „
F. 10 1864. 50 ftos „ „ 3.65, „ „ „

Ennél 10 személy játszik 10 sorsjegyre, minden személy tizedrészben, s minden résztvevő t. i. az utolsó részlet lefizetésekor egy eredeti sorsjegyet kap.

G. 50 Rudolf-sorsjegyre á 3.60, 20 havi részletben.

Ennél 10 személy 50 Rudolf-sorsjegyre játszik, azas minden személy, annak egy tizedrészére, s minden személy az utolsó részlet lefizetésekor 5 sorsjegyet vesz át.

Továbbá az annyira megkedvelt társaságok H. á 4 frt 25 kr. negyedévi részletben.

Ennél 20 személy, mindenike annak 20-ad részére játszik, a befizetések tartama alatt

☞ **40 huzásban évenkint** ☜

valamennyi Ausztriában kiadott sorjegyekre, egy badeni és svéd sorsjegy hozzáadásával, és élvezik ezen értékpapirokon folyó kamatokat is a befizetési naptól kezdve. — A sorsjegyek végre vagy eladatnak s az esendő összeg arányosan felosztatik vagy természetben kiszolgáltatnak.

Különösen figyelemre méltó az ujonnan rendezett K. társaság 10 személyre 10 forintjával 20 negyedévi részletfizetéssel 41 sorsjegyre, és pedig: 1 egész 1860-ki 500 frtos, 2 egész 1864-ki, 1 egész 1854-ki 250 frtos, 1 egész 1839-ki 250 frtos, 2 hitel, 1 egész triesztí, 1 gőzhajózási, 2 Eszterházy, 2 Salm, 3 Pálffy, 2 Clary, 3 Genois, 3 budai, 3 Windischgrätz, 3 Waldstein, 3 Keglevich, 3 Rudolf és 3 Como sorsjegyre.

☞ Ezen társaságok bármelyikébe tetszés szerint mindenki beléphet, anélkül, hogy az egyik résztvevő a másikkal törődnék.

Még arra is bátrak vagyunk a t. cz. közönséget figyelmeztetni, hogy kivánatra különnemü sorsjegyet állitunk össze, s azokat tetszés szerinti határidőre történendő részletfizetésekre áruba bocsátjuk, melyet különösen alakuló magán sorsjegy-társulatoknak ajánlunk.

☞ Levél általi megbizások gyorsan és pontosan teljesittetnek. Tudakozódásokra azonnal válasz adatik, s kivánatra kimeritő részletfizetési tervezetek és 1866-ik évi sorsolási naptárakkal szolgálunk.

☞ Bizományosoknak a legméltányosb jutalékkal kedvezünk. (4—*)

PETERLONGO JÁNOS

fegyvergyárnok INSBRUCKBAN,

jelenleg következő egészen uj garantirozott vadász s céllövő-fegyverek kaphatók:

Körülbelöl 100 szimpla fegyver 7 frt 50 kr.—18 frtig.
„ 200 dupla csövü fegyver vascsövel 14, 16, 18, 20 frtig.
„ 100 finom duplacsövü fegyver drótcsövel 21—200 frtig.
„ 50 dupla csövü Lefaucheux 50—150 frtig.
„ 100 dupla csövü sinércsövel 50—150 frtig.
„ 100 céllövő fegyver 36—200 frtig.

továbbá gazdag választékban kaphatók mindenféle REVOLVEREK, revolver- vagy kine- szoba-fegyverek, pisztolyok, cabinok, csavar-pisztolyok.

☞ *Fegyverengedély nem szükségeltetvén megrendelés azonnal teljesittetik.*
Részletes árjegyzék ingyen. (3—6)

Pränumerations-Anzeige.

Unumgänglich nothwendig ist für Jedermann, der mit der jetzigen bewegten Zeit gleichen Schritt halten will, eine populäre zeitgemässe Weltgeschichte. Die bisherigen, meist vortrefflichen Werke sind entweder zu umfangreich und kostspielig, oder sie sind zu gelehrt, mithin für die grosse Volksmasse nicht passend.

ALLGEMEINE WELTGESCHICHTE für das Volk (4—6)
nach den besten Quellen bearbeitet von L. von ALVENSLEBEN, — Erstes bis zwölftes Heft á 25 kr.
Mit 100 Pracht-Illustrationen.

Die hier gebotene, neue und freisinnige Bearbeitung der Geschichte unserer Erde wird diesem längst gefühlten Mangel abhelfen und die Anschaffung in der Art erleichtern, dass man sich dies Werk, das 3 Bände umfassen wird, in monatlichen oder 14-tägigen Heften zu dem billigen Preise von zu 25 kr pr Lieferung aneignen kann. L. v. Alvensleben, dessen Leben ein halbes Säkulum der Literatur angehört, hat 6-jährigen Bienenfleiss diesem Werke geopfert. Die prachtvolle Ausstattung, (jedes Heft mit 10 der feinsten Illustrationen,) welche noch keine der bisherigen Weltgeschichten aufweisen kann, muss noch erwähnt werden. In einigen Tagen erscheint das 12-te Heft, und ist die Vollendung vor Ablauf von 3 Jahren sicher in Aussicht.

Verlag von **Alb. A. Wenedikt** in Wien.
Zu haben in Gr.-Kanizsa bei J. WAJDITS u. Matulnik

☞ Hirdetmény. ☜

30 nap alatt leend az urak, hölgyek és gyermekek számára, minden gondolható nagyságban fölszerelt kész vászonruhák egész raktára **az első és legnagyobb vászonruha-raktár és varró-intézet központi depot-jában, Bécs, Tuchlauben 11.** sz. felefáróni eladása.

A valódiság-, tisztaság- és a legszebb készitési módért, ugy viseletre alkalmas voltáért kezesség nyujtatik, és minden darab, mely a legjobban nem illik, vagy nem tetszik, visszavétetik.

Kész uri ingek, legjobb kézi munka:

	frt. kr.		frt. kr.
Fehérfonál-vászoningek, sima . . .	3 —	helyett csak	1 50
Finomabb nemü mellránczokkal . .	4 20	„ „	2 30
Finom irhoni vagy rumburgi ingek .	6 —	„ „	2 80
Finom rumburgi ingek, kézi fonál .	7 60	„ „	3 50
Legfinomabb rumburgi ingek, kézi munka	10 —	„ „	5 50

Kész nő-ingek, legjobb kézi munka s kézi himzés:

Sima vászon nőingek hajtással . .	4 —	„ „	1 90
Finom schweiczi ingek, mellránczokkal .	5 50	„ „	2 80
Uj divatu himzett	6 50	„ „	3 50
Eugenia, uj divatu, himzett . . .	7 —	„ „	3 50
Marie-Antoinette-füzönyingek . .	6 50	„ „	3 —
Viktoria-, himzett valódi Valenciennel .	16 —	„ „	7 —

Legujabb nő-pongyolák és haj-köpenyek:

Elegans, a legfinomabb perkail-ból . .	11 50	„ „	5 50
Angol kelméből, himzett . . .	18 —	„ „	8 50
Női alsó nadrág shirtingből, legfinomabb	7 —	„ „	2 —
Női nadrág, himzett vászon . .	6 —	„ „	2 80
Női háló füzöny, sima . . .	5 50	„ „	2 50
Elegans, gazdagon himzett füzönyök .	12 —	„ „	5 50
Női hálóingek, hosszu ujakkal . .	3—3 50—4 50		

Legfinomabb uri alsó-nadrágok:

1 frt 20 kr.—1 frt 50 krig; legfinomabb rumburgi 2 frt 20 kr.

Irhoni szövés 48 rőf	34 —	„ „	17 —
Legfinomabb irhoni vagy rumburgi 50 rőf	60 —	„ „	24 —
Jó vászon-zsebkendő, 6 db.	1 frt 1 frt 50. 1 frt 80 kr. — 2 frtig		
Legfinomabb zsebkendők, vászon-battiszt-ból is, 6 db.	2—2 frt 50 kr.		

Az áruczikk valódisága- s tisztaságáért kezesség nyujtatik. Ingek, melyek nem a legjobban illenek, visszavétetnek.

Mintaingek, ugy szintén minta-rajzolatok kivánatra megküldetnek. Vidéki megrendelések utánvét mellett. Uri-ingek megrendelésénél a nyakbőség bejelentése kéretik. (4—12)

K. k. erste landesbef. Fabrik

feuerfester und einbruchsicherer CASSEN

von

F. Wertheim & Comp.
in Wien,

Magazin: Stadt, Tuchlauben Nr. 11.

Diese unsere Fabrik, die grösste am Continent, beschäftigt die meisten Arbeiter, hat durchwegs die neuesten Maschienen mit Dampfbetrieb, deren vortreffliche Leistungen bezüglich der Accuratesse nie durch Handarbeiten erzielt werden können und hat bis jetzt gegen 14,000 Cassen fabricirt.

Unsere neuestes Schlossprinzip ist das vollkommenste — bis jetzt von keiner andern Fabrik erreicht, — und durch die ersten technischen Autoritäten Europa's öffentlich documentirt.

Zur Erzeugung der Schlüssel wird eine äusserst sinnreich construirte Maschine verwendet (Unicum am Continent), durch deren Mannischfaltigkeit man über 1 Million verschiedener Schlüssel erzeugt, ohne dass einer dem Andern ähnlich ist, also nie Schlüssel-Duplicate entstehen können, welches bei Handarbeit häufig vorkommen muss.

Um das grosse Vertrauen, welches wir bisher genlessen, zu erhalten und zu rechtfertigen, werden wir Alles, was im Gebiete der Möglichkeit liegt, anwenden, um diesem Vertrauensgeschäfte durch Verwendung des besten Materiales wie der sorgfältigsten Arbeit Rechnung zu tragen. — Depots halten wir in allen Hauptstädten der Monarchie, sowie an ersten Plätzen Europa's ect. ect. (3—3)

Nyilvános köszönet.

Azon szives részvétért, melyel N.-Kanizsa és vidéke nagyon tisztelt közönsége, nagy érdemü elöljárói, ugy jóakaróim, ismerőseim és távoli rokonaim, boldogult férjem Rosenberg Zsigmond orvosnak elhunyta, illetőleg temetése alkalmával nyilvánitottak s becses megjelenésükkel fájdalmaimat némileg enyhitették, fogadják mindnyájan őszinte köszönetemet s mély tiszteletemet.

N.-Kanizsán, 1866. mart. 20.

Rosenberg Zsigmond özvegye.

Cs. kir. osztrák, első amerikai és angol szabaditékkal oklevelezett

ANATHERIN-SZÁJVIZ

Popp J. G gyakorló fogorvostól Bécsben.

Bognergasse Nro 2. — Egy üveg ára 1 frt 40 kr. becsomagolás 20 kr. Cs. kir. szab. **FOG-PEP** ára 1 frt 22 kr. **FOG ÓLOM** lyukas fogakra önhasználatul ára 2 frt. 10 kr.

Növény **fog-por,** egy doboz ára 63 kr.

E jeles készitmény 15 évi fönállása óta hirre kapott és elterjedt Európa határain tul is. Használata különösen jótékonynak bizonyult be mindennemü **fogfájás** ellen, a száj lágy részének minden bajai ellen, könnyen vérző íny, skorbult stb. ellen. Fölolvasztja a nyálkát, miáltal megakadályozza a fogkő képződését, frissitőleg és izlésjavitólag hat a szájra, tehát teljesen megszünteti a rosz szagot, mely mesterséges vagy üres fogak, étel vagy dohányzás által származik. Miután e szájviz semmiképen sem hat ártékonyan a fogakra és a szájrészekre, tehát kitünő szolgálatokat tesz, mint szájtisztitó-szer is, és késő öreg korig teljes egészségben és frisseségben tartja a fogakat. Magas orvosi tekintélyek bizonyitványai elismerték ártatlanságát s ajánlhatóságát, és sok jeles orvos által ajánltatik.

Kapható N.-Kanizsán: Fesselhofer József urnál. Belus J. gyógyszertárában. Wellisch, Rosenfeld A., Rosenberg J. és F. uraknál. Warasdon Halter A. gyógysz. Kaposvárott Kégl gyógysz. és Kohn. J. Keszthely Weiss A. Csáktornyán Karasz A. Szegszárdon Brassay gyógysz. Bonyhádon Kramolin J. gyógysz. Pécsett Szolnay. W., Sipőcz gyógysz. Zach és Hartmann, Z.-Egerszegen Stenn és társa, Szigetváron Wenll gyógysz. Szombathelyen Pillek gyógysz. és Rudolf A. gyógysz. Tolnán Schwarz M., Mohács Auber F. G., Posegán Balogh L. gyógysz. Félegyházán Hofer gyógysz. uraknál. 3—*

Kivonat a „Neuen Preussischen Kreuz-Ztg“ féle ujságból:

„A közönség nagyobb részének igen ajánlatos a fogak rendes tisztántartása végett, már kedves ize miatt is, és sok más ily szerek kikerüléseért dr Popp J. G. bécsi fogorvos urnak jó hatással biró Anatherin-szájvize, annak használata és nagyobb terjesztése végett, örömmel szolgál. stb. stb.

Wajdits József kiadó, lap- és nyomdatulajdonos Nagy-Kanizsán.

A magyar országgyülés képviselőháza elé terjesztett Válaszfelirati Javaslat a legmágasabb királyi leiratra.

Felséges Császár és Király!

1. A legmagasabb királyi leiratot, melyet Felségedhez alázatos válaszfeliratunk folytán hozzánk intézni méltóztatott, mély tisztelettel vettük, s egyaránt szem előtt tartva polgári kötelességünket s azon ingatlan hűséget, melylyel a Királynak s Hazának tartozunk, a helyzet fontosságához mért komolysággal tanácskoztunk annak tartalma felett.

2. E legmagasb királyi leiratnak egy része a közös viszonyok iránt ezentul hozandó határozatokra, s az 1848-ki törvények némely részeinek átvizsgálására vonatkozik. Kapcsolatban állanak e tárgyak azon javaslattal, melyet — mint alázatos válaszfeliratunkban is kijelentettük — a közös viszonyok meghatározására és azok mikénti kezelésére nézve ki fogunk dolgozni. A legmagasb királyi leirat ezen részét tehát emlitett javaslatunkkal együtt fogjuk tüzetesen tárgyalni, s azzal együtt adandjuk elő annak idejében ezek iránt is nézeteinket és megállapodásainkat. Alapunk és kiindulási pontunk a pragmatica sanctio leend, melyre nézve a válaszfeliratban már előadtuk nézeteinket. Mellőzve e nézetek ismétlését, egyszerüen jelentjük ki ujabban is hű ragaszkodásunkat mindazokhoz, a miket e részben ott elmondottunk.

3. De a mi a legmagasb királyi leirat azon részét illeti, mely a jogfolytonosság s a felelős miniszterium kinevezése és a törvényhatóságok alkotmányos hatalmának visszaállitása iránti kérelmünket megtagadja; erre nézve kötelességünk: haladék nélkül felszóllalni, s tartozkodás nélkül feltárni Felséged előtt nézeteinket és fájdalmas érzelmeinket. Teszszük ezt azon tiszteletteljes őszinteséggel, melyre a legmagasb királyi leirat is hivatkozik.

4. Mi a legmagasabb trónbeszédre felterjesztett alázatos feliratunkban azt kértük Felségedtől, a mi kétségtelen alapelve és mellőzhetlen kelléke minden alkotmánynak, hogy a jogilag fennálló törvények hajtassanak végre. Kértük ezt alkotmányunk alapján, világos törvények rendeleténél fogva, sőt czélszerüség tekintetéből is. Alkotmányunk 17 év óta fel van függesztve, törvényeink félretétettek és octroyált rendeletekkel cseréltettek fel, s még most is abszolut hatalom alatt állunk. Összehivatott az országgyülés, hogy alkosson uj törvényeket, holott az eddigi törvények sem tartatnak meg; módositsa törvényeink lényeges részét, holott e törvények tettleg hatályon kivül tétettek, nem a törvényhozás, hanem a végrehajtó hatalom által.

5. Nemcsak az 1848-ki törvények vannak tetleg felfüggesztve, nemcsak azon törvények, melyeknek átvizsgálása követeltetik, hanem mindazon korábbi alaptörvények is, melyek a végrehajtó hatalom körét és korlátait szabják meg, s az alkotmány lényeges részét képezik.

6. Nem akarjuk mindezen törvényeket elsorolni, csak azt emlitjük meg, hogy még most is fel van függesztve az 179°/₁ X. czikk törvényczikk, mely azt mondja, hogy Magyarország független ország, saját önállással és alkotmánynyal bir; saját törvényei szerint kormányozandó és igazgatandó.

7. Fel van még most is függesztve a királyi hitlevelek azon ünnepélyes biztositása, hogy az ország alkotmányos jogait, törvényeit a király megtartja, és másokkal is megtartatja.

8. A pragmatica sanctiót, azon ünnepélyes alapszerződést, mely a trónnak szintugy, mint a nemzet jogainak legszilárdabb alapja, elismerte ugyan a legmagasabb trónbeszéd, de fájdalom, ez elismerés mégcsak addig csak elvileg történt, mert az alkotmánynak visszaállitása, melynek ez elismerést nyomban kellett volna követnie, csak feltételesen igértetett, azon időre és azon esetre, ha az 1848-ki törvények némely részeit átalakitjuk. A sanctió pragmaticának azon része tehát, mely az 1715. III. t. cz.-re hivatkozva, kimondotta, hogy „Ő Felsége az ország karai és rendei felett nem akar másképp uralkodni és kormányozni, mint magának Magyarországnak eddig hozott vagy jövendőben országgyülésileg hozandó saját törvényei megtartásával,“ még most sincs tettleg és valósággal életbe léptetve.

9. Ezek támasztották bennünk azon aggodalmat, melyet válaszfeliratunkban őszinte bizalommal elmondottunk, midőn kijelentettük: hogy törekvéseinknek csak ugy lehet sikere, ha törvényhozási működéseinkben azon erős hit kiséri lépteinket, hogy a mit a király és nemzet együtt megállapitottak, azt csak a király és nemzet egyesült akarata változtathatja meg.“ Ez volt egyik alapja buzgó kérésünknek; vigasztalást kerestünk a trónnál, tettleges megnyugtatást kértünk Felséged királyi hatalmától.

10. Aggodalmunkat a legmagasb királyi leirat sem oszlatja el, sőt növeli annak sulyát, midőn a jogfolytonosság gyakorlati alkalmazásának a jelen rendkivüli körülmények között csakis abban látja lehetőségét, hogy a törvények változtatása egyedül a törvényhozás jogosult tényezői közreműködése mellett eszközlendő országgyülési megállapodások alapján történik.“

11. A törvényhozási jog legszebb alkotmányos joga a nemzetnek. Fontos és üdvös az országra nézve, ha nem létezhetik más törvény, mint a melynek alkotásába az ország is beleegyezett. De hogy e jog valóság legyen, mulhatlanul szükséges, hogy az ekkép alkotott törvények végrehajtassanak és megtartassanak mindaddig, mig azokat az alkotmányos törvényhozás a rendes uton el nem törli, vagy meg nem változtatja. Ha a végrehajtó hatalomnak joga volna a törvényhozás rendes utján alkotott törvényeket végre nem hajtani, azok erejét felfüggeszteni, rendeletekkel cserélni föl, s a törvényt és alkotmányt mindaddig függőben tartani, mig a rendes törvényhozás azokat meg nem változtatja: akkor magát a törvényhozási jogot is valósággal a végrehajtó hatalom gyakorolná, vagyis a törvényhozás és végrehajtás tettleg ugyanazon hatalom kezében volna. Felséged az absolutismust fenntartani, ugy hisszük, nem akarja. Már pedig a törvényhozó és végrehajtó hatalomnak ily egyesitése, még ha ideiglenesen történik is, valóságos absolutismus.

12. Nem ilyen jogfolytonosság az, melyet az alkotmányos elv, a törvények s a királyi hitlevelek és fejedelmi eskük megalapitottak. A valóságos jogfolytonosság nemcsak a törvények alkotásának módjára, hanem azok megtartására és végrehajtására is egyaránt kiterjed.

13. Hivatkozik a legmagasb királyi leirat a történelemre is, állitva, hogy annak „lapjai nem egy példát hoznak fel, hogy hason körülmények között hasonló eljárás követtetett;“ s ajánlja nekünk e példák követését.

14. Tudunk, igenis, példákat a történelemben, hogy Magyarország alkotmányának lényeges részei megsértettek, sőt az egész alkotmány is felfüggesztetett: de tudjuk azt is, hogy midőn a fejedelem absolut hajlamu tanácsosai ellenére a törvényt és saját igazságérzetét követve, az alkotmányt ismét visszaállitotta, a visszaállitás nem volt azon feltételhez kötve, hogy az ország valamely, a törvényhozás rendes utján alkotott és királyi szentesitéssel megerősitett törvényt, melyet a fejedelem talán károsnak vélt, előbb módositson; nem mondatott, hogy mig a módositás meg nem történik, addig sem a károsoknak vélt törvények, sem az országnak egyéb lényeges törvényei, melyek a végrehajtó hatalom körére és korlátaira vonatkoznak, tettleg visszaállittatni nem fognak.

15. Első Leopold, midőn a magyar alkotmánynak közel tiz évig tartott felfüggesztését 1681-ben megszüntette, azonnal teljesen visszaállitotta az alkotmányos törvényeket. Nem kötött e visszaállitáshoz feltételeket, nem kivánta a törvények bármely részének előleges átalakitását még az arany-bullának az ellenállásról szólózáradékát sem jelölte ki, mint előlegesen eltörlendőt, pedig e záradék csakugyan veszélyes volt zsibbasztólag hatott a királyi hatalom erélyes használatára.

16. II. József uralkodása alatt is fel volt az alkotmány függesztve. S mikor ő rendeleteit élte végnapjaiban visszavonta, s utána II. Leopold lépett a trónra, az alkotmány minden megszoritás, minden előleges feltétel nélkül, még koronázás előtt, azonnal teljesen vissza lőn állitva.

17. Ferencz császár és király ő Felsége némely alkotmányos törvényeket mellőzött 1822-ben, s midőn a törvény ellen kiadott rendeleteit visszavonta, minden feltétel nélkül tette azt, s visszaállitván ismét a törvényeket, az 18²⁵/₁₇. évi III. törvényczikkben kijelentette azon meggyőződését, hogy a „király az ország boldogsága a törvények pontos megtartásán és épségén alapszik.“

18. Hivatkozik Felséged a legmagasb királyi leiratban saját vallásos érzelmeire, s azt mondja, hogy az „országosan egybegyült férendek s képviselők e vallásos érzelmekben fogják az országalkotmányos létének legbiztosabb zálogát fel ismerni.“

19. Hódoló tisztelettel hajlunk meg e szent érzelmek előtt, s ha feladatunk az volna, hogy csupán egy nemzedék életidejére biztositsuk a nemzet jogait és alkotmányát, mint egyes polgárok, megnyugodhatnánk Felséged nyilatkozatában. De mi a magyar alkotmányt, mely fokonként fejlődött a nemzet életéből, mint századok müvét vettük által őseinktől, s kötelességünk azt, a lehetőségig állandóul biztositva adni át utódainknak; kötelességünk oly biztositékról gondoskodni, mely ne csak egyes halandónak életére legyen szoritva, hanem kiterjedjen, s mint erős jogalap, ingatlanul átszálljon maradékról maradékra. Azon támasz, melyet Felséged vallásos érzelmei nyujtanak, Felséged magas személyéhez és életéhez van kötve. Közvetlen utódára nézve táplálhatjuk azon reményt, hogy szülőitől hasonló érzelmeket fog örökölni. De a később kor bizonytalanságai ellen mindez még nem elegendő oltalom. Jöhet egykor a trónnak oly örököse, ki az alkományt saját hatalmával felfüggeszti, s annak visszaállitását megtagadja mindaddig, mig a nemzet meg nem változtatja leglényegesb törvényeit. És akkor az ország sikertelenül hivatkozik a jogfolytonosság sérthetlen elvére. Hivatkozása ellenében felhozzák majd korunk példáját, s el fogják mondani, hogy ime, a XIX. század második felében is fel volt a magyar alkotmány függesztve, s annak a végrehajtó hatalomra vonatkozó része mindaddig nem állittatott vissza, mig a törvények lényeges részét a nemzet meg nem változtatta; felhozzák, hogy a nemzet képviselői megnyugodtak ebben, s megnyugvásuk által tettleg elismerték a fejedelemnek ily messze terjedő hatalmát.

20. Meglennének ily módon fosztva utódaink azon egyetlen békés fegyvertől, melyet a hatalom szava ellenében használni szabad és kell, a jognak és törvénynek szelid, de erős fegyverétől. Képviselői állásunkban ily sulyos felelősséggel lelkiismeretünket nem terhelhetjük.

21. Azt mondja a legmagasabb királyi leirat, hogy Felséged „épen azért, mert a koronázást nem tartja egyedül ünnepélyes szertartásnak, tartózkodik oly törvényes határozmányok helyreállitásától, melyek sértetlen fenntartását esküjével erősiteni vallásos hite és lelkiismeretének sugallata egyiránt tiltja.“

22. De Magyarország alaptörvényei szerint nemcsak a koronázott király van kötelezve a törvények és az alkotmány megtartására, hanem minden uralkodó, ki az örökösödési törvény szerint a trónra lép, már koronázás előtt is köteles arra. E kötelezettség nem egyedül a királyi hitleveleken, és koronázási eskün alapszik, hanem össze van az kötve az öröklési joggal. Az 17⁹⁰/₁. évi III. törvény azt mondja, hogy Magyarország örökös királyát a hat hónap alatt teljesitendő koronázás előtt is illetik mindazon jogok, melyek az országnak alkotmányszerinti kormányzására vonatkoznak. A törvény tehát e jogokat egyenesen az alkotmány megtartásához kötötte. Maga a sanctió pragmatica pedig, különösen a III. czikk 1-ső §-ban azt rendeli, hogy Ő Felségének utódai Magyarország s a hozzá kapcsolt részek törvényesen megkoronázandó királyai, az ország törvényeit sértetlenül meg fogják tartani.

23. Ha ez közjogilag nem igy állana, ha a fejedelem csak a koronázási eskü letétele után tartoznék teljesiteni az előbb alkotott törvényeket, akkor minden trónváltozásnál egy oly időköz állana be, melyben a törvények ereje egyedül az uralkodó akaratától függene, minden trónváltozásnál ujra kellene szerződni az uralkodóval, s egymást váltanák fel időnként az alkotmányosság és absolut uralkodás. A mit mi Felségedtől kérünk, nem azon királyi eskünél fogva kérjük, melyet megkoronáztatásakor leteend, hanem kérjük azon ünnepélyes alapszerződésnél fogva, mely a trónöröklésnek szakadatlan folytonosságát és alkotmányunk sértetlen fenntartását egyaránt biztositotta; kérjük azon szent és sérthetetlen eskünél fogva, melyet Felséged elődei és ősei ezen alkotmányra letettek.

24. A királyi hitlevélnek törvény szerint a koronázás előtt kell kiadatnia, s abban a fejedelem ünnepélyesen igéri a már alkotott, s az ezután országgyülésileg alkotandó törvények megtartását. A magyar közjog szerint csak a koronázott király szentesithet törvényeket, addig tehát mig a koronázás meg nem történt, jogilag az eddigi törvények állanak fenn, s a czélba vett változtatások csak a koronázás után emelkednek törvény erejére. Ha tehát Felséged az eddigi törvényeket tettleg el nem ismeré, az uj törvények pedig koronázás előtt sem tettleg, sem jogilag még nem léteznek: a koronázás előtt már kiadandó hitlevélnek tárgya sem lenne.

25. Kimondottuk alázatos válaszfeliratunkban, hogy nem kérünk politikai lehetetlenséget. Elmondottuk azt is, hogy átlátjuk a visszaállitás

nehézségeit, s készeknek nyilatkoztunk megtenni mindent, a mi hatalmunkban áll, e nehézségek elhárítására. Mert azt hittük, hogy midőn a nemzet egész politikai élete forog kérdésben, mikor az alkotmány jövendő biztosságát kell a jogtalan előzménynek egykor majd előfordulható káros következéseitől megóvni, a legnagyobb nehézségektől sem szabad visszarettennünk.

26. Fájdalommal látjuk azonban a legmagasabb királyi leiratból, hogy Felségedhez felterjesztett kérelmünk sikeretlen volt. Ohajtásaink semmi részben sem teljesittettek, a jogfolytonosság még azokra nézve is megtagadtatott, a miknek azonnali visszaállitása a jelen körülmények ben sem fekűsznek a lehetőség határain kivül; s még azon törvényeink sem állittattak vissza, melyekre a királyi leiratban felhozott ellenvetések épen nem alkalmazhatók. Egy szóval: megtagadtatott alkotmányunk helyreállitása, és arra vagyunk utasitva, hogy az absolut kormányzat sulya alatt gyakoroljuk a törvényhozás alkotmányos jogát, s változtassuk és módositsuk alaptörvényeink lényeges részét, azon remény mellett, hogy ha e módositásokat Felséged legmagasb akarata szerint hozzuk javaslatba, akkor, de csakis akkor fog alkotmányunk visszaállittani.

27. Felhozza a legmagasb királyi leirat azt is, hogy az 1848-diki II., III. és IV-dik törvényczikkek némely rendeletei egyenesen a királyi jogokba ütköznek.

28. Kimondottuk alázatos válaszfeliratunkban, hogy fejedelmünk törvényes jogait csorbitani nem akarjuk, s meg vagyunk győződve, hogy a törvények alkotásánál mindig komolyan megfontolandó, ha czélszerü-e valamely királyi jognak megszoritása. De a végrehajtó hatalom körében maguk a törvények határozzák meg a királyi jogokat, s ezeket a törvényekkel ellentétbe állitani nem lehet. Minden alkotmány, első keletkezésekor is, kifejlődésében is, korlátozza egyszermásszor az előbb gyakorlott fejedelmi jognak valamely részét: de azért az ily törvényt is meg kell tartani mindaddig, mig a törvényhozás meg nem változtatja. Magyarországban a királynak minden joga szintugy a törvényen alapszik, mint a nemzet jogai; s a legfőbb hatalmat is a törvény adta a magyar királynak. Elismerte ezt azon fejedelem is, ki a diesőségesen uralkodó házból első lépett a pragmatica sanctio alapján a magyar trónra, midőn az 1741. XI-ik tárvényczikk 2. §-ában e kifejezést használja: „azokban, melyek a neki engedett legfőbb hatalomtól függenek.“

29. Kétségtelen királyi jog a törvények szentesitése, s e jogával él a fejedelem, ha valamely törvénytől, mely a királyi jogot korlátozná, a szentesitést megtagadja: de ha már szentesittetett a törvény, annak végrehajtását megtagadni, nem tartozhatik a királyi jogok közé. Ha tehát eddigi törvényeink módositásáról, vagy ujak alkotásáról fogunk majd tanácskozni: figyelembe veendjük mindig a királyi jogokat is, s törvényjavaslatainkat a szerint készitendjük, a mint a király és haza egyesült érdeke kivánja. — De a legmagasb királyi leiratban felhozott ellenvetést nem lehet ugy értelmeznünk, hogy az a törvények végrehajtását is gátolná.

30. Azt mondja a legmagasb királyi leirat, hogy „a megyei rendszer az ország első alapitójának uralkodásától kezdve, folytonos gyakorlat által a nemzet életébe szövődött, s az 1848-diki törvények, midőn az ország közkormányzatának alakját megváltoztatták, a nélkül, hogy azt ezen ősi intézménynyel összhangzásba helyezték volna, oly elvi ellentétet állapitottak meg, melynek megoldása csak a legbehatóbb tanulmányozás és komoly megvitatás alapján várható.“

31. Igenis, Felséges urunk, az 1848-ki törvények lényegesen megváltoztatták az ország közkormányzatának alakját, megváltoztattak több ősi intézményt is, mert megalakitották Magyarország aristocraticus alkotmányát, s azt a nép egyenjoguságának szélesebb alapjára fektették. Megértették az 1848-i törvényhozók az örök igazság intő szavát, s nem akartak ellentállani a haladó kor követeléseinek, nem várták be azon bizonyos következő időpontot, midőn annak akarva sem tudtak volna ellenállani. Sok baj s veszély követte határozatnikat: de sokkal sulyosabbak azon veszélyek, melyeket előrelátásukkal e hazáról elháritottak.

32. Az alkotmánynak ezen átalakitása tette szükségessé azt is, hogy az előbb fennállott testületi kormányzat helyett, a kormányzatnak oly alak adatott, mely Európának más alkotmányos népeinél is az alkotmányos szabadság legnagyobb biztositékának, s a czélszerü közigazgatás legjobb eszközének tartatik.

33. Azon másfél század, mely alatt a kormányszékek testületileg igazgatták Magyarországot, meggyőzte az 1848-ki törvényhozókat, hogy nem volna czélszerü még továbbra is fenntartani oly kormányzatot, mely törvényszegései által az ország sérelmeit folyvást szaporodó óriási halomra növelte, s hozzáférhetlen volt, mert a nemzet panaszai ellenében mindig a fejedelem magasztos nevét, szentséges személyét állitotta előtérbe, saját hibáit, sőt büneit is a királyi palásttal igyekezett takargatni.

34. Viszaemlékeztek a törvényhozók azon időre, midőn I. Ferencz királynunknak a nem felelős magyar kormányszék férfiai törvénysértést tanácsoltak, s az ő tanácsukra kiadott rendeleteknek eszközlői voltak, és e bünükért feleletre nem vonathattak, mert védte őket a király neve, s ámbár a jó és igazságos fejedelem, az ország rendei által felvilágositva, nemes őszinteséggel kijelentette, hogy fájnak a történtek atyai szivének, vétkes tanácsosai mégis hivatalban maradtak.

35. A testületi kormányzatnak ezen hibáit s a káros következményeket, melyek e hibákból származtak, az alkotmányos felelősség hiánya okozta; s e hiány a kormányzat testületi rendszerében feküdt. Voltak ugyan a kormányszékeknek tiszteletre méltó jeles tagjai, kik hüen ragaszkodtak a törvényhez és alkotmányhoz, de még azok sem valának képesek elháritani vagy orvosolni a hibákat, melyek a felelősség nélküli testületi rendszernek voltak következményei.

36. Az 1848-iki törvényhozás tehát, midőn a népet felemelte és jogegyenlőség alapján szabaddá tette, biztositani kivánta egyszersmind a néppel megosztott alkotmányos szabadságot s a közjogilag ujjá született ország ezernyi fontos érdekeit, s e biztositás tekintetéből is felelős kormányról kellett gondoskodnia, nehogy a felelősség nélküli testületi kormány kezei között lassankint hanyatlásnak induljon, a mit a nemzet s fejedelem egyesült akarata a hon javára megállapitott.

37. Változott időnként hazánkban is, mint másutt, a kormányzat alakja. A testületi kormányzat nem a régibb korból származott által mi reánk, hanem itt is, mint máshol, csak a közelebb lefolyt pár században fejlett ki, de majd mindenütt csak addig állott fenn, mig az aristocraticus intézményeknél fogva a rendi alkotmány fennállott. A tapasztalás és a történelem ezen tanulsága bizonyitja, hogy a nép egyenjoguságára alapitott alkotmányos szabadságnak és népképviseleti rendszernek mellőzhetlen követelménye a felelős miniszterium és parlamenti kormány. Testületi kormányzat, mely mellett a felelősség kivihetetlen, és a népképviseleti rendszer együtt meg nem állhatnak. Midőn tehát az 1848-iki törvényhozás a nép képiseletet megállapitotta: a testületi kormányzat alakját tovább fenn nem tarthatta.

38. Magyarország alkotmányának egyik legszebb gyöngye a megyei rendszer. Ősi intézmény ez, valamint alkotmányunk is ősi, mindenik a nemzet életéből fejlődött ki, s épen azért egyik ugy, mint a másik, időnként a nemzet életének fejlődése szerint alakult. Szent-István idejében valamint az alkotmány, ugy a megyei rendszer is, bizonyosan sokban különbözött a mostanitól. Fejlődő nemzeti életünk hozta létre azon átalakulást, mely 1848-ban a nép jogegyenlőségére fektette alkotmányunkat. Ez átalakulás után a megyei rendszer sem maradhatott többé aristocraticus, s az önkormányzat azon jogát, mely a megyei rendszerben fekszik, a kiváltságos osztály kizárólag többé nem gyakorolhatta, ki kellett azt terjeszteni a népre is. Tehát ugyanazon ok, mely a közkormányzat alakját megváltoztatta, tette szükségesekké azon változtatásokat is, melyeket a megyei rendszer alkatrészeire nézve tett az 1848. XVI. és XVII. törvényczikk.

39. De megvagyunk győződve, hogy a közkormányzat alakjának megváltoztatása, a megyei rendszerrel semmi elvi ellentétben nincs, sőt hitünk szerint, e kettő egymással összhangzásban van. Azon lényeges változtatást, a mi az 1848-ki törvények folytán a megyének követválasztási és utasitási jogára nézve közbejött, nem a törvényben felállitott felelős miniszteri rendszer okozta, hanem az a democraticus alapra fektetett népképviseleti rendszernek szükséges következménye.

40. Egyébiránt nem kivánunk jelenleg e tárgy felett bővebb elméleti fejtegetésekbe bocsátkozni, csak a tapasztalásra hivatkozunk. A felelős miniszterium s az 1848 iki törvények szerint alakitott megyék öt hónapig állottak fenn együtt, s ez öt hónap alatt a miniszterium és megyék között surlódás nem volt, a kormányzat e miatt fel nem akadt, elvi ellentét közöttök nem mutatkozott, s a közigazgatás gyorsabb, olcsóbb s a népre nézve is kielégitőbb volt, mint azon időnként egymást váltó provisoriumok alatt, melyekkel azóta kisérletek tétettek.

41. Voltak azon idő alatt is bajok és sulyos nehézségek az országban, de azok nem a felelős miniszterium és a megyei rendszer közötti viszonyból származtak, hanem azon átkos belháboruból, melynek okairól és okozóiról most hallgatni kivánunk. Azon rendetlenségek pedig, melyek az 1861. megyei élet ellen felhozatnak, egyenesen azon félszeg eljárásnak voltak következményei, mely a megyei hatóságokat felelős miniszterium nélkül állitotta vissza, megszoritotta azok alkotmányos hatáskörét, s magában a megyében, a megyétől ... álló, attól s a magyar kormánytól egészen független, idegen hivatalnoki testületet hagyott meg.

42. Bizonyitja e példa, hogy a felelős miniszterium és a megyei rendszer nincsenek egymással ellentétben, s megállhatnak együtt, de csakis együtt állhatnak meg czélszerüen. Ugyan ez áll a kerületekre és városokra nézve is, melyekre maga a l. m. k. leirat sem terjeszti ki fenntebbi észrevételeit.

43. Azon ellenvetés, hogy a megyék rendezéséről szóló törvények hiányosak és ideiglenesek, csak arra szolgálhat ösztönül, hogy e törvények országgyülésileg javittassanak, de nem elegendő ok arra, hogy addig is, mig ki nem javittatnak, meg ne tartassanak. Nincs emberi mű, melynél tökéletesebbet alkotni nem lehetne; nincs alkotmány, melynek hiányai ne legyenek. S ha e miatt alkotmányt és törvényt fel lehetne függeszteni: akkor lehetetlen volna minden alkotmányosság, s bizonytalan és ingatag általában minden államgépezet. Ideiglenes, igenis, az emlitett két törvény: de ez ideiglenességnek valódi értelme nem az, hogy a törvényt időközben is fel lehet függeszteni, mindaddig mig a törvényhozás ujra nem készitik, hanem az, hogy a legközelebbi országgyülésen teendő intézkedésig ezen törvényt kell megtartani.

44. Hivatkozva tehát mindazokra, miket válaszfeliratunkban a felelős miniszterium kinevezését, a megyék, kerületek és városok alkotmányos hatóságának visszaállitását illetőleg előadtunk, ujabban is kérjük Felségedet, hogy ezek iránt kérelmeinket kegyelmesen teljesiteni méltoztassék.

45. Válaszfeliratunknak az országgyülés kiegészitését tárgyazó részére a legmagasb királyi leirat azt mondja, hogy miután az erre vonatkozó kérdések Horvát- és Tótországok közjogi viszonylatának szerencsés megoldásával állanak kapcsolatban, azok e viszonylatokkal együtt lesznek tüzetesen tárgyalandók. De miután a mi kérelmünk nemcsak oly részekre és tartományokra vonatkozott, melyek közvetlen Horvátországhoz, és azzal együtt a magyar koronához tartoznak, hanem olyanokra is, melyek közvetlen Magyarország területének részeit képezik: kénytelenek vagyunk e részben ismételni a válaszfeliratban foglalt kérelmünket.

46. Fájdalommal látjuk a legmagasabb királyi leiratból, hogy azon kérelmünk, melyet politikai vádak folytán elitélt, vagy számüzött honfitársaink érdekében Felségedhez alázatosan felterjesztettünk, ezuttal szintén sikeretlen volt, s annak teljesitése a koronázás utáni időre halasztatott. Vegye Felséged kegyelmesen tekintetbe, hogy a szenvedőnek minden órája kinos, és engedje reménylenünk, hogy a mit kérő szavunk Felségedtől kieszközölni gyenge volt, azt saját atyai szivének sugallata mielőbb valósitni fogja.

47. Feladatunk, melynek szerencsés megoldásától függ a hazának boldogsága, rendkivül fontos és nehéz. Nyugott kebel, csüggedést nem ismerő kitartás, s a szebb jövőnek állandóságában vetett bizalom szükséges azon munkához, mely minden erőnket és igyekezetünket igénybe veendi. De zavarja keblünk nyugalmát, zsibbasztja erőnket annak tudása, hogy alkotmányunk és törvényeink most is felvannak függesztve, s midőn a nehéz munkához fogunk, minden egyébre nézve alkotmányon kivül állunk. Jogfolytonosságot kértünk és felfüggesztett törvényeink visszaállitását; kimondottuk: hogy nem kérünk politikai lehetetlenséget: és kérelmünk minden részeiben megtagadtatott, nehéz feladatunk sikeres megoldásáig. Ismét kérjük Felségedet, mentsen meg bennünket és az egész országot azon sulyos aggodalomtól, hogy a jogfolytonosság tettleges elismerése nélkül mindaz, a miben komoly megfontolás után és talán áldozattal is megállapodnánk, oly alapra lenne épitve, mely a jelen példa folytán egykor ingataggá válhatik.

48. Bizalmunkat egyedül Felséged atyai szivébe vetjük. Egyedül Felséged fejedelmi bölcsességétől reméljük alkotmányos életünknek oly biztositását, mely ismét visszaadja keblünknek azon hitet, hogy amit a király és nemzet egyesült akarata megállapitott, fenn fog az állani a távol jövőben is jogilag és tettleg, mindaddig, mig a király és nemzet egyesült akarata ismét másképen nem intézkedik.